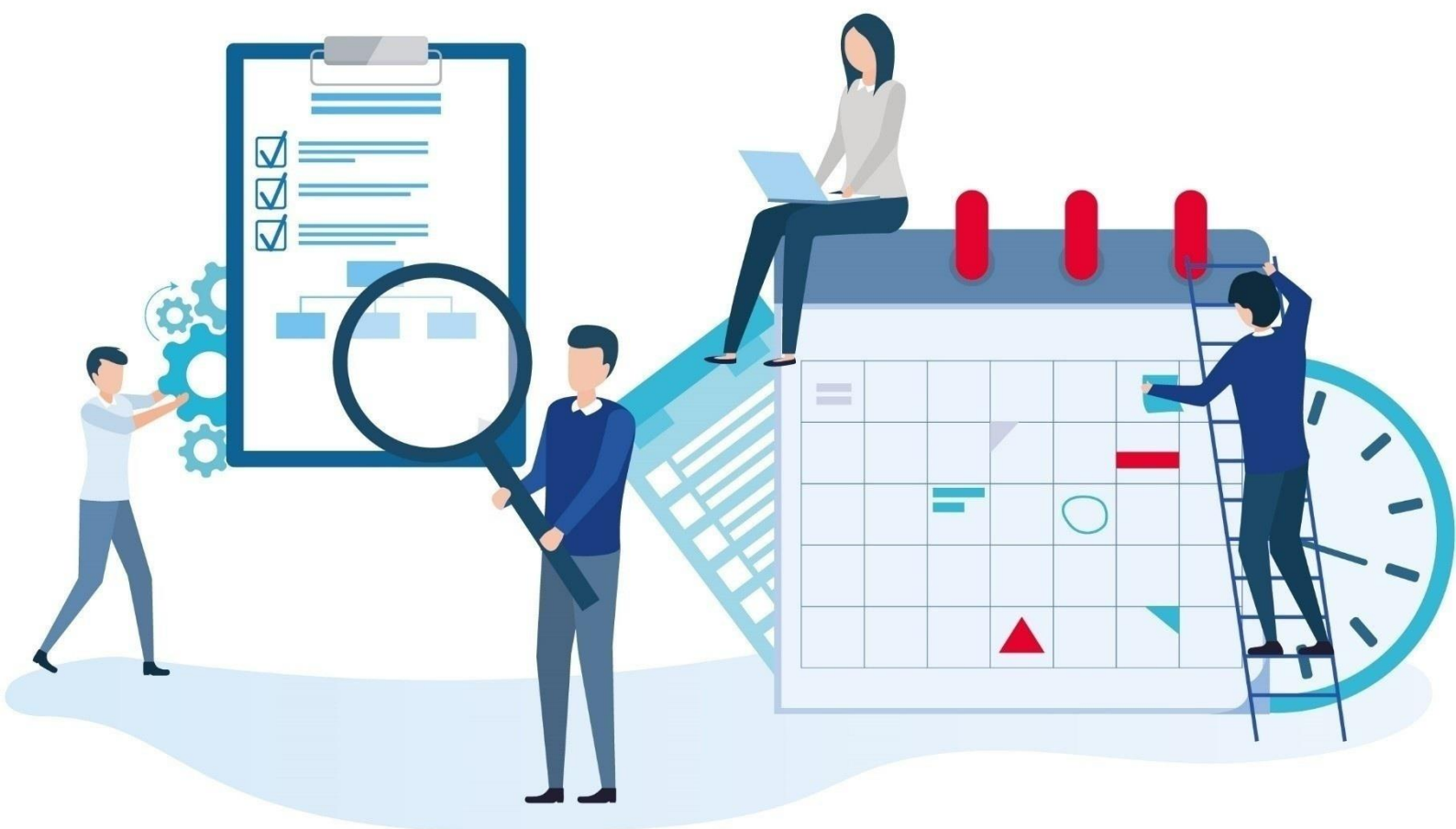

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2026-2030

Spis treści

Spis treści.....	2
Skróty wykorzystane w dokumencie.....	4
I. CZĘŚĆ WSTĘPNA.....	5
1. Wstęp	5
2. Procedura tworzenia Strategii	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	8
1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Koszalina	8
1.1. Sytuacja demograficzna.....	8
1.2. Rynek pracy.....	12
1.3. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	14
1.4. Ochrona zdrowia	15
1.5. Edukacja i szkolnictwo wyższe.....	19
1.6. Kultura i sztuka	22
1.7. Sport i kultura fizyczna	26
1.8. NGO	27
2. Diagnoza problemów społecznych miasta Koszalina i stopnia ich nasilenia	29
2.1. Ubóstwo.....	29
2.2. Niepełnosprawność	31
2.3. Bezrobocie	33
2.4. Problemy osób starszych	35
2.5. Bezdomność.....	37
2.6. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza i wsparcie dla rodzin	37
2.7. Przemoc w rodzinie	40
2.8. Problem uzależnień	41
2.9. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.....	42
2.10. Inne problemy społeczne identyfikowane w mieście	43
3. Ocena warunków życia w Koszalinie.....	46
4. Prognoza przyszłych zmian	48
5. Działania konieczne dla rozwiązania najważniejszych problemów społecznych w Koszalinie.....	50
6. Potrzeby zgłaszane przez mieszkańców i przedstawicieli instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom wykraczające poza ramy Strategii	51
7. Zasoby instytucji/organizacji sfery społecznej miasta	54
7.1. Ocena zasobów instytucji/organizacji sfery społecznej miasta.....	54
7.2. Ocena współpracy między zaangażowanymi w realizację działań z zakresu pomocy społecznej.....	56
8. Doświadczenia z wdrażania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025”	58

9. Analiza SWOT	67
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	69
1. Misja, cele i działania Strategii	69
2. Źródła finansowania	74
3. System wdrażania Strategii	75
4. Monitoring i ewaluacja Strategii	77
BIBLIOGRAFIA	84
SPIS TABEL I WYKRESÓW	85
Spis tabel	85
Spis wykresów	86
ZAŁĄCZNIKI	88
Załącznik 1. Metodologia badania	88
Załącznik 2. Wzory wykorzystanych narzędzi badawczych	88

Skróty wykorzystane w dokumencie

Skrót	Rozwinięcie
CAWI	Wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www (<i>Computer Assisted Web Interview</i>)
Centrum	Centrum Usług Społecznych w Koszalinie
COD	Centrum Opieki Długoterminowej w Koszalinie
DPS	Dom Pomocy Społecznej „Zielony Taras” w Koszalinie
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie
MPP-P	Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	Organizacja pozarządowa
OISW	Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Koszalinie
OzN	Osoba z niepełnosprawnością
PES	Podmiot ekonomii społecznej
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie
PUS	Program Usług Społecznych
Strategia	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2026-2030”
SWOT	Analiza strategiczna, która identyfikuje mocne strony (<i>strengths</i>), słabe strony (<i>weaknesses</i>), szanse (<i>opportunities</i>) i zagrożenia (<i>threats</i>) danego obiektu.
SZGiChP	Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc – Koszalin
TBS	Koszalińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
TDI	Telefoniczny wywiad pogłębiony (<i>Telephone Depth Interview</i>)
UM Koszalin	Urząd Miejski w Koszalinie
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej
ZBM	Zarząd Budynków Mieszkalnych w Koszalinie

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Wstęp

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2026-2030” (Strategia) jest dokumentem określającym kluczowe kierunki interwencji w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów społecznych na terenie Koszalina. Strategia obejmuje diagnozę obszarów problemowych, prognozę przyszłych zmian oraz wyznacza priorytetowe działania niezbędne do realizacji przyjętych celów.

Planowanie strategiczne w obszarze polityki społecznej opiera się na długofalowym podejściu, którego głównym celem jest integracja osób i rodzin znajdujących się w grupach szczególnego ryzyka, a tym samym wzmacnianie spójności społecznej. Skuteczna Strategia jest praktycznym narzędziem wyznaczania i projektowania działań społecznych. To zbiór jasno określonych zasad, których konsekwentne stosowanie zwiększa efektywność działań i szansę powodzenia realizowanych przedsięwzięć. Stanowi ona również szansę na optymalne wykorzystanie potencjału społecznego i instytucjonalnego w celu budowania ładu społecznego.

Dokument składa się z trzech zasadniczych części:

- I. CZĘŚĆ WSTĘPNA: zawiera elementarne zasady konstruowania Strategii, w tym opis procesu tworzenia dokumentu.
- II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA: zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej mieszkańców Koszalina oraz diagnozę problemów społecznych występujących w mieście.
- III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA: przedstawia najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, operacyjnych, kierunków działań, wskaźników i ich trendów, przez co w logiczny sposób określają zadania poszczególnych podmiotów. Część programowa określa sposób wdrażania Strategii oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej realizacji.

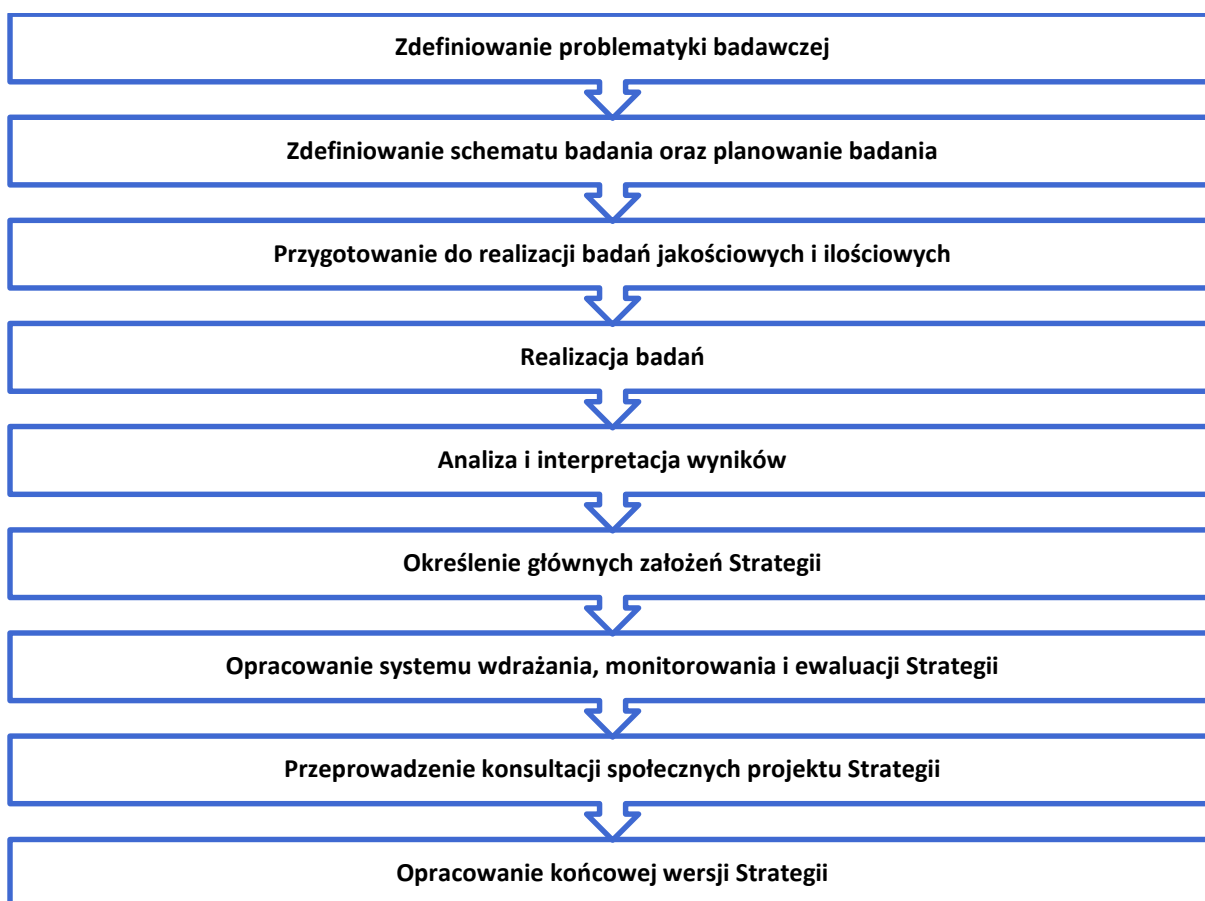
Niniejsza Strategia stanowi kontynuację „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025”, wyznaczającej kierunki działań do końca 2025 r.

2. Procedura tworzenia Strategii

Obowiązek opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” dla gminy i powiatu nakłada Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku *o pomocy społecznej*. Ustawa określa najważniejsze elementy Strategii, do których zaliczają się:

1. Diagnoza sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności PES do realizacji usług społecznych.
2. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.
3. Określenie celów strategicznych i kierunków niezbędnych działań, sposoby realizacji Strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji zaplanowanych działań¹.

Ustawa nie określa jednak szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. W związku z tym, na potrzeby przygotowania Strategii przeprowadzono proces badawczy obejmujący następujące etapy:

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. 2025 poz. 1214), s. 10.

Na potrzeby opracowania dokumentu strategicznego wykorzystano szerokie spektrum metod i technik badawczych, obejmujące:

Analiza danych zastanych

Wywiady pogłębione TDI z przedstawicielami przedstawicieli instytucji Zamawiającego, Zespołu ds. Aktualizacji Strategii oraz samorządu lokalnego

Ankiety internetowe CAWI
z przedstawicielami instytucji i organizacji
związanych ze świadczeniem pomocy
mieszkańcom

Ankiety internetowe CAWI
z mieszkańcami

Warsztat rekomendacyjny

Analiza SWOT

Konsultacje społeczne

Szczegółowe informacje na temat wykorzystanej metodologii przedstawione zostały w Załączniku 1.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

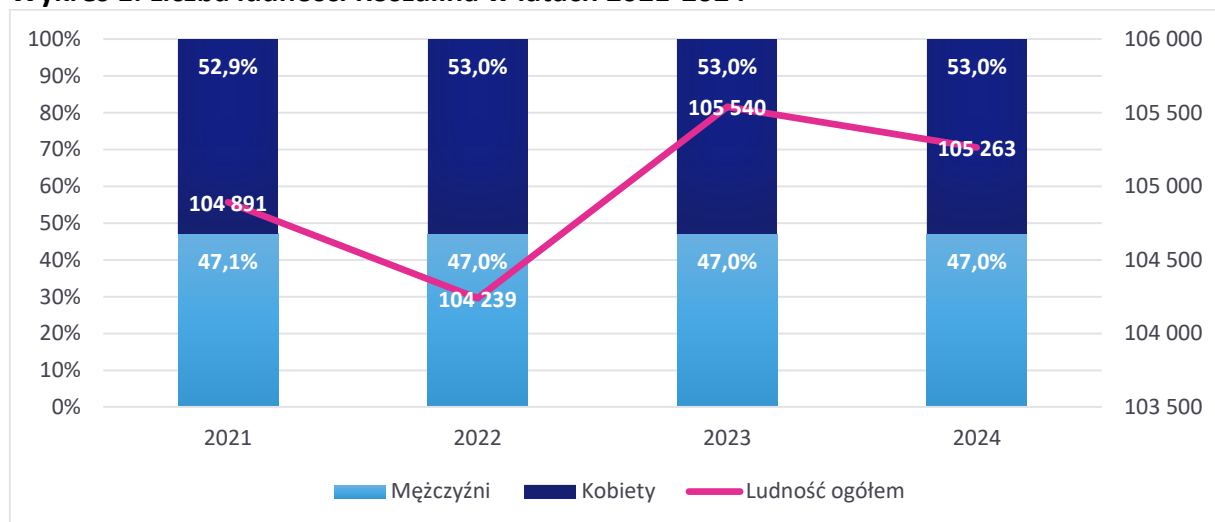
1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Koszalina²

1.1. Sytuacja demograficzna

Liczba ludności i prognozy demograficzne

Na koniec 2024 r. w Koszalinie mieszkało 105 263 osób, z czego 53,0% stanowiły kobiety, a 47,0% mężczyźni. W latach 2021-2024 populacja miasta zwiększyła się o 372 osoby. Minimalnie wzrósł także udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców – o 0,1 punktu procentowego. Pomimo przyrostu liczby ludności, w analizowanym okresie gęstość zaludnienia spadała z 1 066,6 do 997,1 osób na km². Oba zjawiska były efektem poszerzenia w 2023 roku granic administracyjnych Koszalina o Kretomino i część Starych Bielich, co doprowadziło zarówno do wzrostu powierzchni miasta, jak i jego populacji³.

Wykres 1. Liczba ludności Koszalina w latach 2021-2024

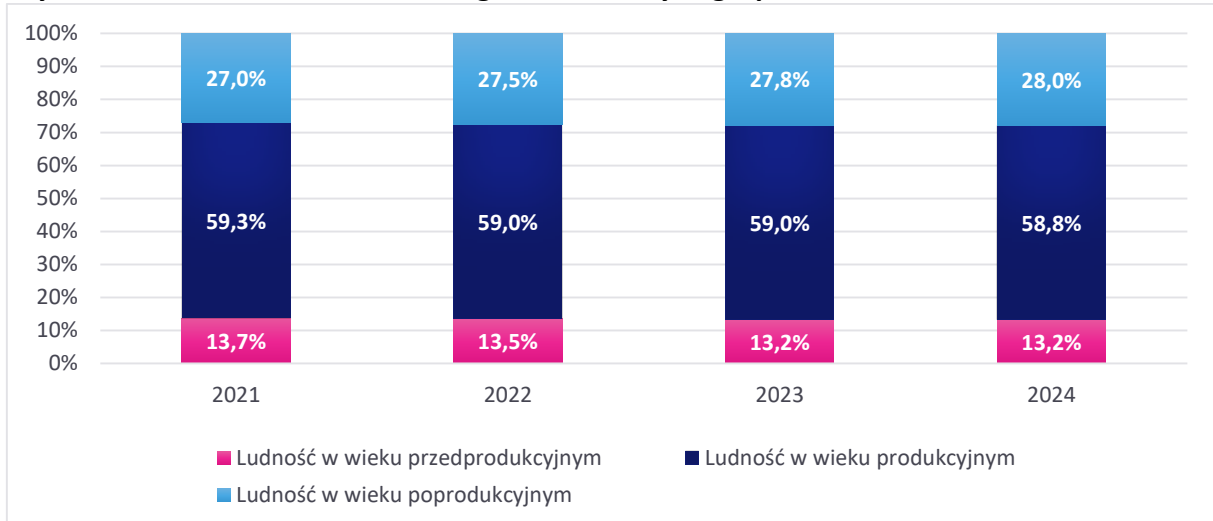
Źródło: BDL GUS.

W analizowanym okresie systematycznie postępował proces starzenia się mieszkańców. W tym czasie udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym obniżył się o 0,5 p.p., natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 1,0 p.p.

² Jeśli nie zaznaczono inaczej, wszystkie dane pochodzą z BDL GUS.

³ <https://www.koszalin.pl/pl/news/wazne-informacje-dla-nowych-mieszkancow-koszalina> [17.09.2025].

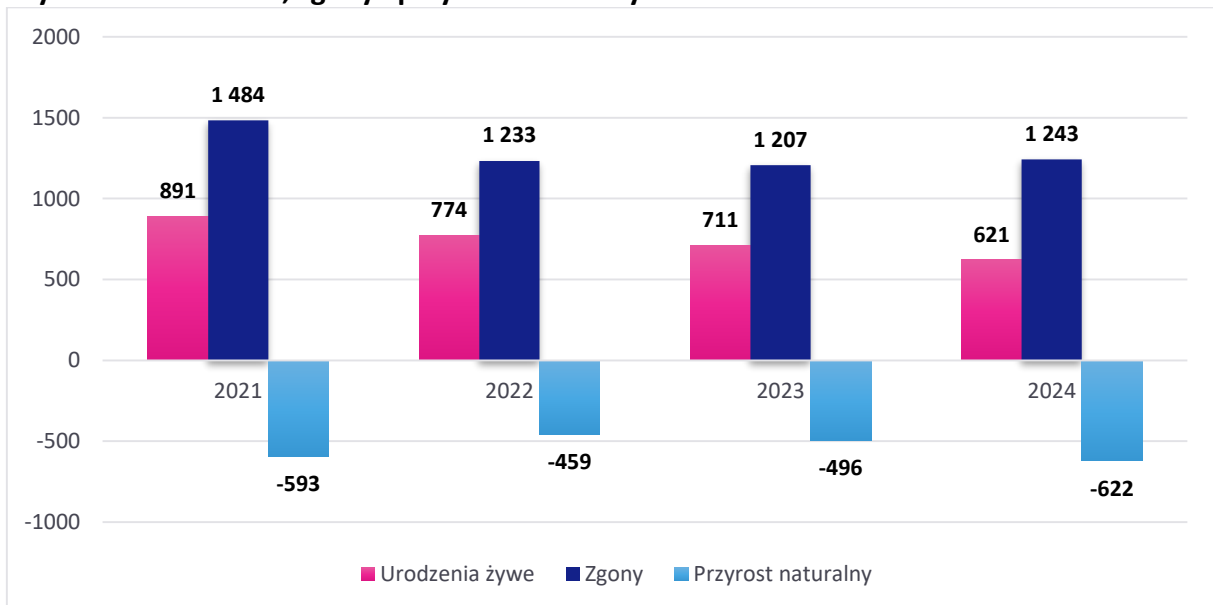
Wykres 2. Ludność Koszalina według ekonomicznych grup wieku w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

W mieście obserwowano systematyczny spadek zarówno liczby urodzeń, jak i zgonów. W całym badanym okresie liczba zgonów znacząco przewyższała liczbę urodzeń, co skutkowało ujemnym przyrostem naturalnym, który w 2024 r. wyniósł -622 osoby.

Wykres 3. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Mimo że – głównie w wyniku zmian granic administracyjnych – liczba mieszkańców Koszalina utrzymuje się na wyższym poziomie, niż prognozowano, można zakładać, że nasilający się proces starzenia się ludności w kolejnych latach będzie skutkował stopniowym spadkiem populacji miasta, zgodnie z przewidywanymi trendami demograficznymi.

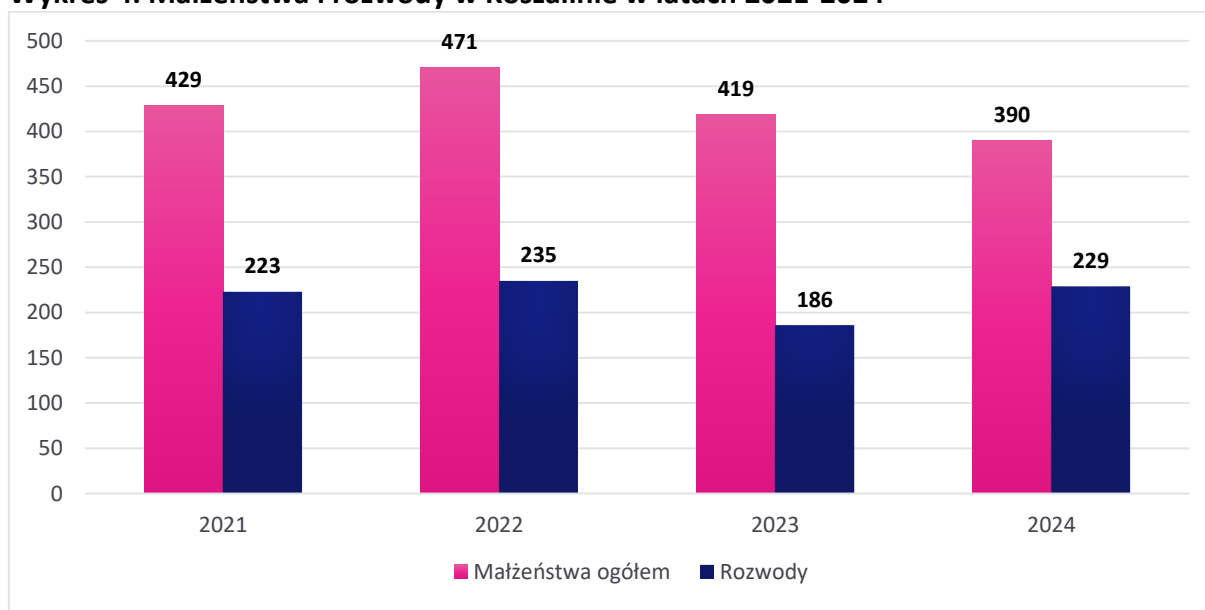
Tabela 1. Prognoza ludności dla Koszalina do 2050 r.

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Prognoza na rok 2025	102 429	48 133	54 296
Prognoza na rok 2030	100 178	46 825	53 353
Prognoza na rok 2035	96 683	45 100	51 583
Prognoza na rok 2040	93 102	43 459	49 643
Prognoza na rok 2045	89 670	41 919	47 751
Prognoza na rok 2050	86 358	40 455	45 903

Źródło: BDL GUS.

Małżeństwa i rozwody

W 2024 r. w Koszalinie odnotowano 390 zawartych małżeństw – o 39 mniej niż w roku 2021. Wskaźnik zawieranych małżeństw wyniósł 3,7 na 1 000 mieszkańców – o 0,4 p.p. mniej w porównaniu z rokiem bazowym. Niewielki wzrost nastąpił natomiast w liczbie rozwodów – z 223 w 2021 r. do 229 w 2024 r. W rezultacie współczynnik rozwodów zwiększył się z 2,1 do 2,2 na 1 000 mieszkańców.

Wykres 4. Małżeństwa i rozwody w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Migracja ludności

W porównaniu z rokiem 2021 saldo migracji w Koszalinie wzrosło, jednak – poza rokiem 2023 – przez cały analizowany okres pozostawało ujemne i w 2024 r. wyniosło -66 osób. Korzystne zmiany były przede wszystkim efektem wzrostu salda migracji wewnętrznych, przy czym warto podkreślić, że w całym badanym okresie utrzymywało się dodatnie saldo migracji zagranicznych.

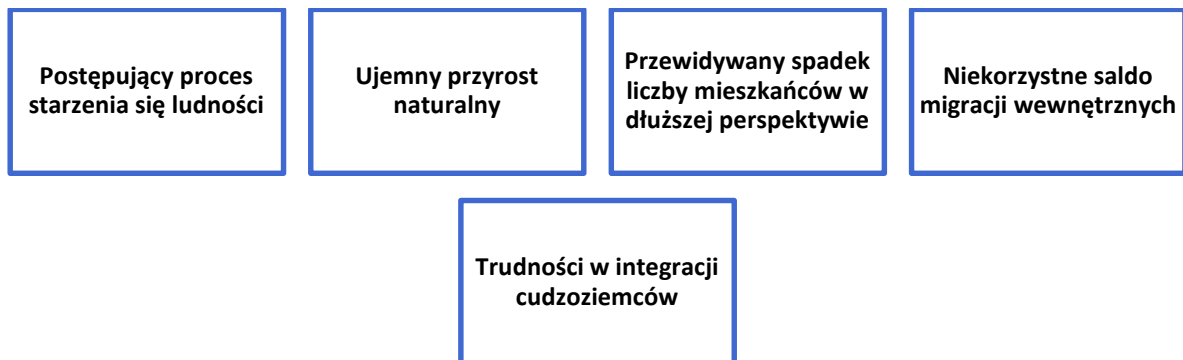
Tabela 2. Saldo migracji w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Saldo migracji	-165	-64	30	-66
Saldo migracji na 1 000 ludności	-1,6	-0,6	0,3	-0,6
Saldo migracji wewnętrznych	-194	-84	-4	-99
Saldo migracji zagranicznych	29	20	34	33

Źródło: BDL GUS.

W latach 2022-2024 znacząco wzrosła natomiast liczba cudzoziemców zatrudnionych w województwie zachodniopomorskim. W 2024 r. w regionie pracowało 31 194 cudzoziemców, co oznacza wzrost o 2 947 osób względem sytuacji w roku bazowym. Równocześnie warto podkreślić, że – jak wskazywali respondenci badania TDI – choć gospodarka lokalna korzysta z pracy cudzoziemców, zwłaszcza z Ukrainy, równocześnie pojawiają się wyzwania integracyjne. Szkoły i przedszkola zmagają się z barierą językową, część osób przyjezdnych pracuje poniżej kwalifikacji, a w otoczeniu społecznym widać narastającą niechęć wobec migrantów. To przesuwaa akcent z doraźnej pomocy na potrzebę systemowych działań integracyjnych, edukacyjnych i zawodowych, które jednocześnie wzmacniają akceptację społeczną.

Biorąc pod uwagę powyższe, najważniejsze wyzwania Koszalina w odniesieniu do sytuacji demograficznej to:

Co więcej, zdaniem przedstawicieli Centrum, Zespołu ds. Aktualizacji Strategii i samorządu lokalnego, którzy wzięli udział w badaniu TDI, sytuacja demograficzna miasta, w tym:

- ubytek ludności;
- odpływ młodych po ukończeniu szkół;
- starzenie się mieszkańców;

jest czynnikiem najbardziej obciążającym system usług publicznych i generującym największe wyzwania, również w obszarze pomocy społecznej. Respondenci podkreślają, że to właśnie kurcząca się i coraz starsza populacja najmocniej obciąża lokalny system usług – od zdrowia i opieki długoterminowej, przez transport i mieszkalnictwo, po animację życia społecznego. Skutkiem demografii jest również rosnąca liczba osób wymagających regularnego wsparcia w środowisku domowym oraz rosnąca dostępność form dziennej aktywizacji dla seniorów.

1.2. Rynek pracy

Podmioty gospodarki narodowej

W latach 2021-2025 w Koszalinie następował stały wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, która w 2025 r. osiągnęła poziom 19 314 – o 1 095 więcej niż w roku 2021. Pozytywne zmiany odnotowano w większości sekcji PKD, z wyjątkiem sekcji E, G, H i K, gdzie nastąpił spadek. Największy przyrost dotyczył sekcji F – w analizowanym okresie liczba podmiotów zarejestrowanych w tej sekcji zwiększyła się o 266. Ponadto o ponad 100 podmiotów wzrosła liczba firm w sekcjach J, M, N oraz S i T.

Tabela 3. Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON w Koszalinie w latach 2021-2025

	2021	2022	2023	2024	2025 ⁴
Ogółem	18 219	18 502	19 148	19 230	19 314
Sekcja A	121	129	126	117	126
Sekcja B	3	3	5	4	3
Sekcja C	1 263	1 269	1 324	1 324	1 329
Sekcja D	53	75	90	91	93
Sekcja E	33	34	34	32	30
Sekcja F	1 971	2 060	2 191	2 212	2 237
Sekcja G	3 802	3 797	3 876	3 797	3 717
Sekcja H	1 242	1 222	1 245	1 233	1 218
Sekcja I	917	931	944	954	976
Sekcja J	543	610	641	658	671
Sekcja K	668	664	686	674	667
Sekcja L	1 385	1 405	1 421	1 433	1 438
Sekcja M	1 915	1 934	1 990	2 012	2 018
Sekcja N	642	645	709	709	766
Sekcja O	36	36	36	37	37
Sekcja P	579	604	626	652	665
Sekcja Q	1 412	1 419	1 447	1 471	1 487
Sekcja R	344	350	356	360	357
Sekcje S i T	1 193	1 214	1 285	1 323	1 344

Źródło: BDL GUS.

W strukturze podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Koszalinie zdecydowaną większość stanowią mikroprzedsiębiorstwa, których liczba w badanym okresie systematycznie wzrastała, do 18 734 podmiotów w 2024 r. Łącznie przedsiębiorstwa z sektora MŚP odpowiadają za 99,9% wszystkich zarejestrowanych w mieście podmiotów gospodarczych.

⁴ Dane za pierwsze półrocze.

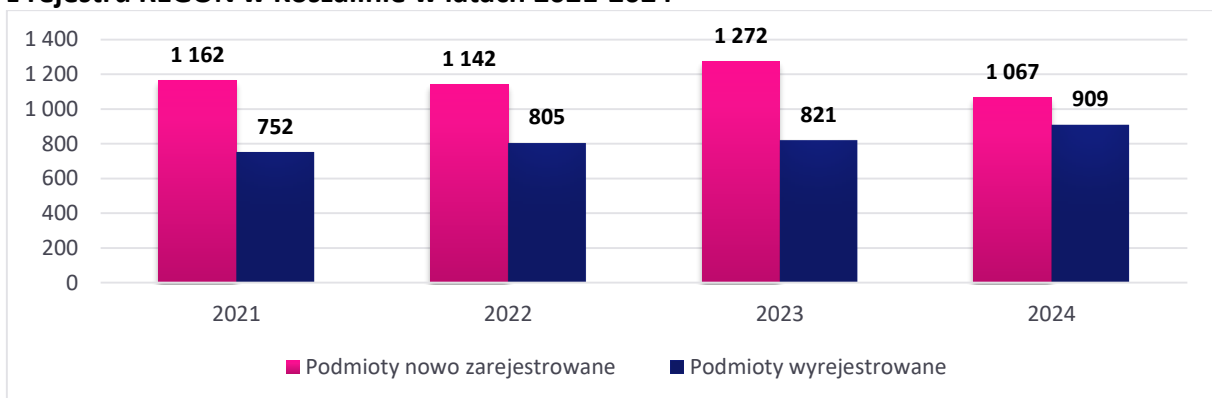
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej według klasy wielkości w Koszalinie w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
0-9	17 719	18 007	18 653	18 734
10-49	390	386	387	389
50-249	90	89	89	88
250-999	17	17	16	16
1 000 i więcej	3	3	3	3

Źródło: BDL GUS.

W analizowanym okresie liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przeważała nad liczbą podmiotów wyrejestrowanych. Liczba podmiotów wyrejestrowanych systematycznie jednak rosła, sięgając w 2024 r. 909. Z kolei liczba podmiotów nowo zarejestrowanych – mimo wahań w poszczególnych latach – najniższą wartość przyjęła w roku 2024 (1 067).

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane z rejestru REGON w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Biorąc pod uwagę powyższe, w obszarze rynku pracy Koszalin cechują:

Stabilny rozwój przedsiębiorczości lokalnej

Dominacja mikroprzedsiębiorstw

1.3. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Zasoby mieszkaniowe

W latach 2021-2024 zasoby mieszkaniowe w Koszalinie powiększyły się o 2 678 lokali, osiągając łącznie 51 094 mieszkań o całkowitej powierzchni użytkowej 3 276 424 m². Wzrosła również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (o 1 m² na mieszkanie).

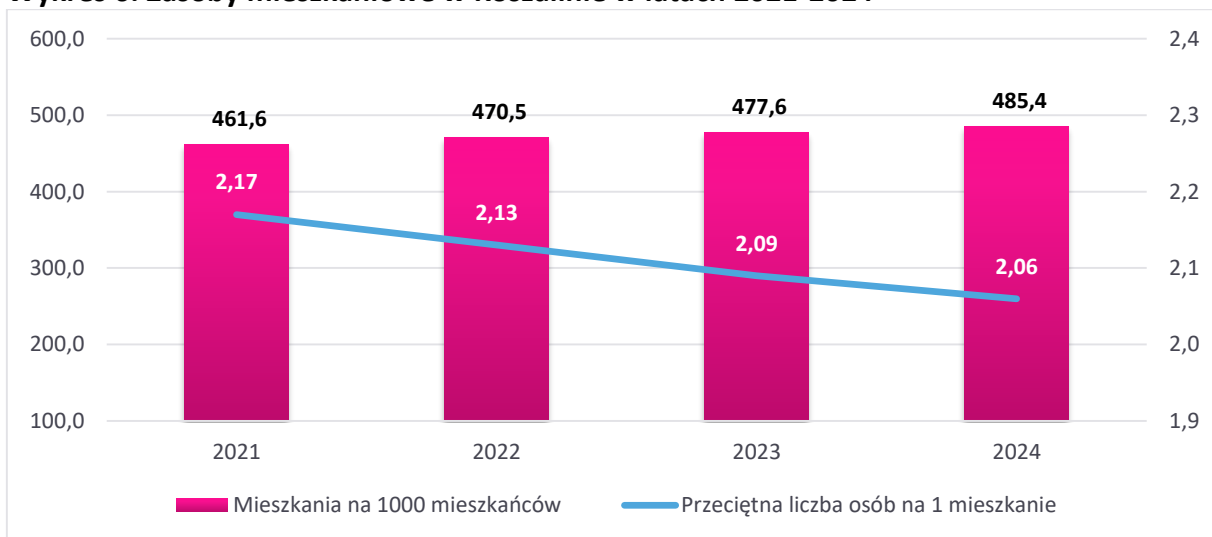
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe Koszalina w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Zasoby mieszkaniowe	48 416	49 041	50 405	51 094
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	3 052 952	3 093 870	3 232 795	3 276 424
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m²]	63,1	63,1	64,1	64,1

Źródło: BDL GUS.

W 2024 r. na 1 000 mieszkańców przypadało średnio 485,4 mieszkań, tj. o 23,8 więcej niż w roku 2021. Jednocześnie zmniejszyła się liczba osób przypadających na jedno mieszkanie – z 2,2 do 2,1.

Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w Koszalinie w latach 2021-2024

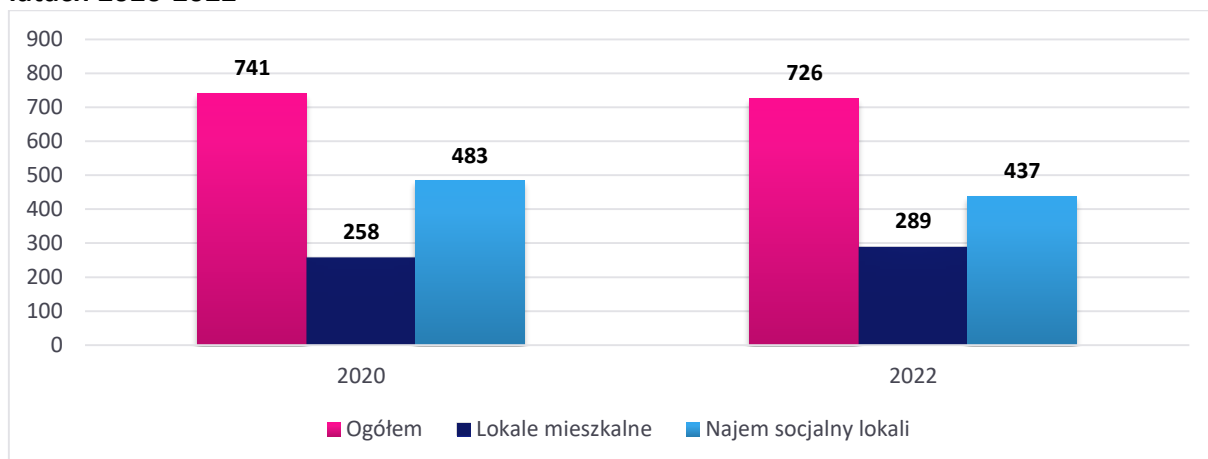

Źródło: BDL GUS.

Gospodarka komunalna i najem socjalny

W okresie od 2020 do 2022 r. liczba mieszkań znajdujących się w zasobach gminy zmalała o 5 lokali, osiągając w 2022 r. poziom 5 328. Jednocześnie w analizowanym okresie utrzymywało się wysokie zapotrzebowanie na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gmin. W roku 2022 złożono 726 wniosków o tego rodzaju wsparcie, w tym 437 dotyczących najmu socjalnego i 289 dotyczących lokali mieszkalnych.

Wykres 7. Zapotrzebowanie na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gminy w Koszalinie w latach 2020-2022

Źródło: BDL GUS.

Biorąc pod uwagę powyższe, w obszarze gospodarki mieszkaniowej i komunalnej Koszalin cechują:

Systematyczny wzrost liczby mieszkań i powierzchni użytkowej

Poprawa wskaźników dostępności mieszkaniowej (więcej mieszkań na mieszkańca, mniej osób w gospodarstwie domowym)

Ograniczenie zasobów gminnych

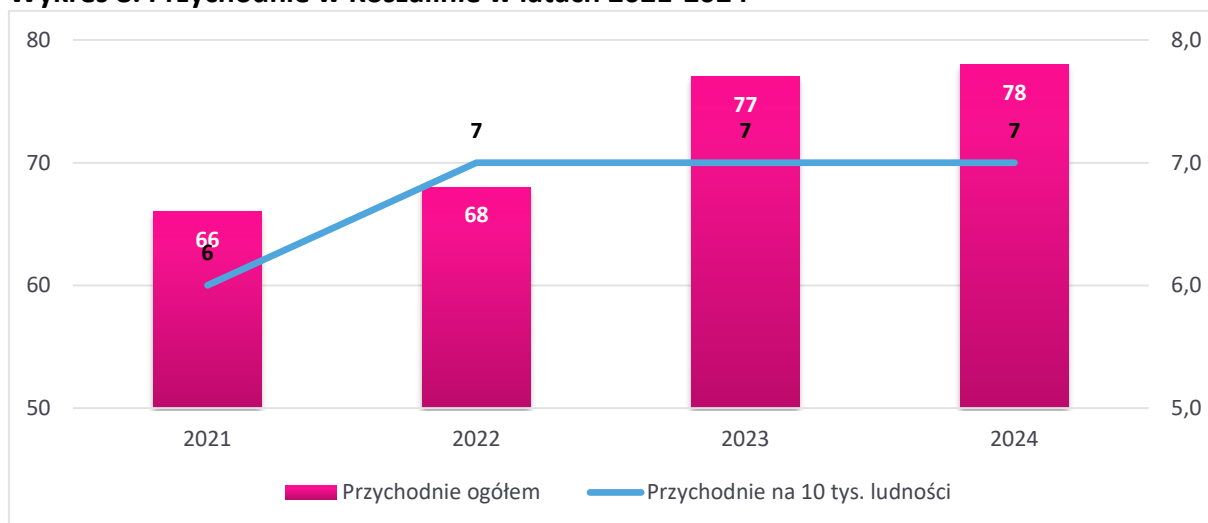
Utrzymujące się duże zapotrzebowanie na lokale z mieszkaniowego zasobu gminy, szczególnie na najem socjalny

1.4. Ochrona zdrowia

Placówki ochrony zdrowia

W latach 2021-2024 liczba przychodni działających na terenie miasta wzrosła z 66 do 78, co przełożyło się na wzrost liczby podmiotów przypadających na 10 000 mieszkańców (z 6 do 7).

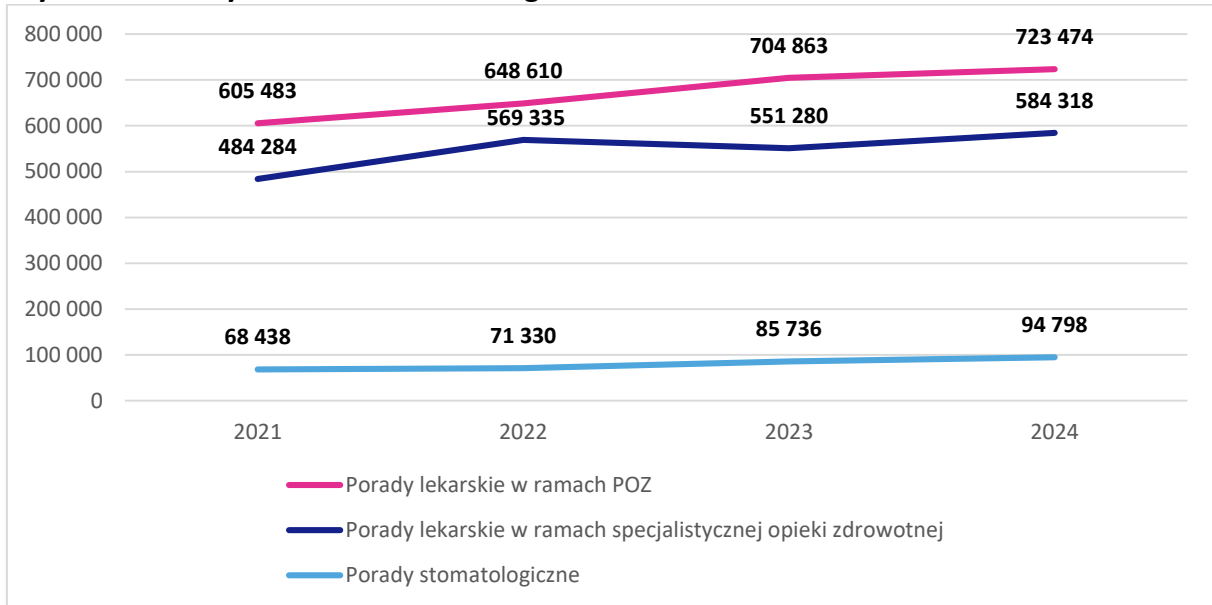
Wykres 8. Przychodnie w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Systematyczny wzrost obserwowano również w odniesieniu do liczby porad lekarskich, zarówno w ramach POZ, jak i u lekarzy specjalistów (wzrost odpowiednio o 117 991 i 100 034 porad). Wzrosła także liczba udzielanych porad stomatologicznych (o 26 360). Łącznie w roku 2024 udzielono 723 474 porad lekarskich w ramach POZ, 584 318 porad specjalistycznych i 94 798 porad stomatologicznych.

Wykres 9. Porady lekarskie i stomatologiczne w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Zgodnie z danymi z marca 2023 r., w Koszalinie działa 5 szpitali posiadających kontrakt z Zachodniopomorskim Oddziałem NFZ. Zaliczają się do nich:

- Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika;
- SZGiChP;
- Samodzielny Publiczny ZOZ MSWiA;
- Affidea Sp. z o.o. (centrum diagnostyki obrazowej);
- Centrum Zdrowia Psychicznego – NZOZ Medison⁵.

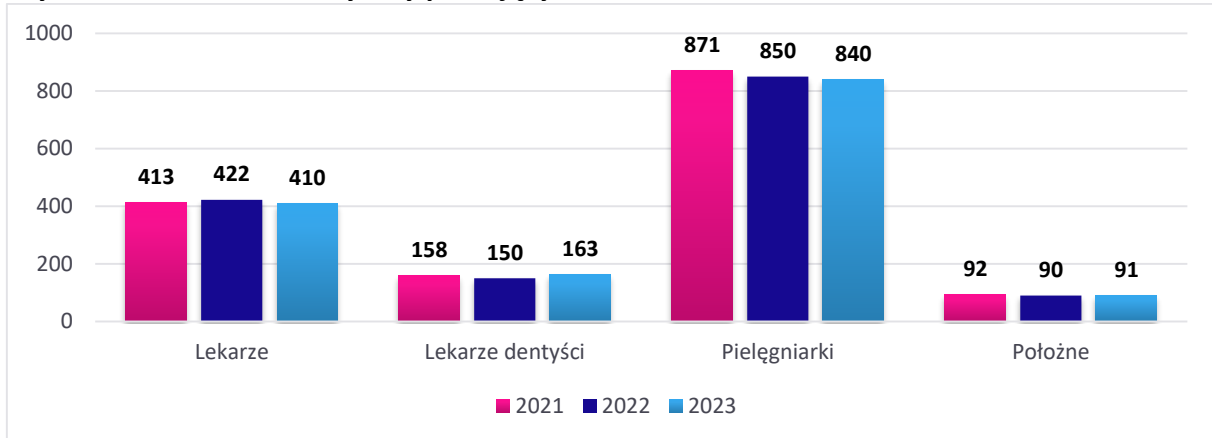
W latach 2022-2024 w koszalińskich szpitalach ogólnych, jak i w szpitalach psychiatrycznych odnotowano spadek liczby łóżek (odpowiednio z 625 do 581 oraz ze 100 do 90).

Personel medyczny

Analizując dane dotyczące personelu medycznego w Koszalinie, największy spadek w badanym okresie dotyczył liczby pielęgniarek – z 871 w 2021 r. do 840 w 2023 r. Liczba lekarzy zmniejszyła się o 3 osoby, osiągając w roku 2023 poziom 410, natomiast liczba położnych spadła o 1 (do 91). Niewielki wzrost odnotowano wyłącznie w grupie lekarzy dentystów, których liczba w latach 2021-2023 wzrosła z 158 do 163.

⁵ <https://www.koszalin.pl/pl/page/wykaz-szpitali-w-koszalinie> [04.09.2025].

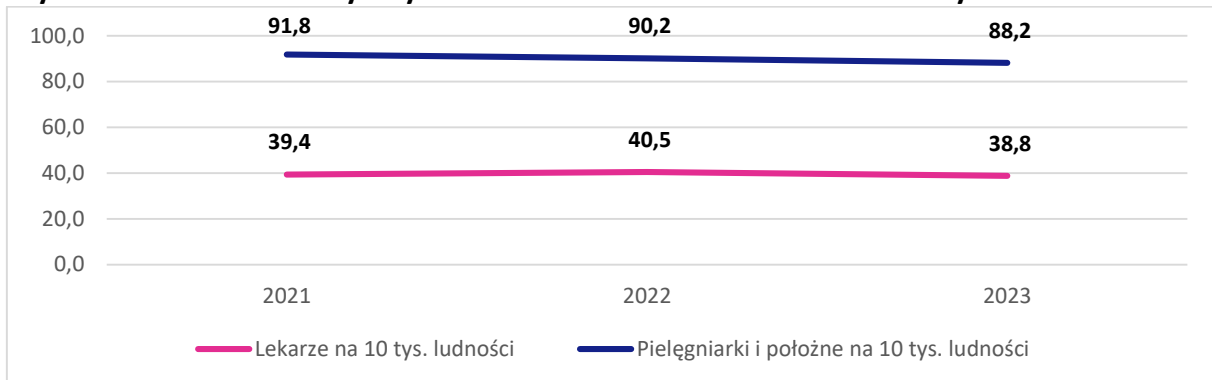
Wykres 10. Personel medyczny pracujący w Koszalinie w latach 2021-2023

Źródło: BDL GUS.

W przeliczeniu na 10 000 ludności, liczba lekarzy oraz pielęgniarek i położnych zatrudnionych w Koszalinie zmalała odpowiednio o 0,6 i 3,6 p.p.

Wykres 11. Personel medyczny w Koszalinie w latach 2021-2023 na 10 tys. ludności

Źródło: BDL GUS.

Liczba i przyczyny zgonów

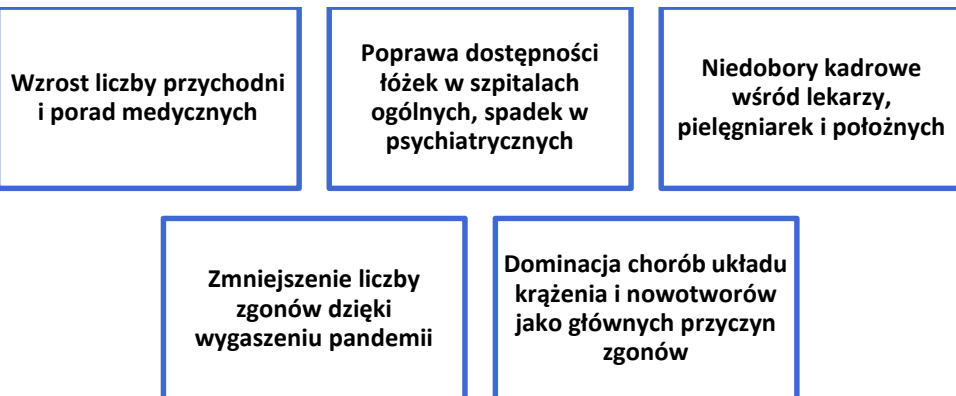
W 2023 r. w Koszalinie odnotowano 1 207 zgonów – o 277 mniej niż w roku 2021. Spadek ten był przede wszystkim konsekwencją ograniczenia liczby zgonów związanych z COVID-19 – w 2021 r. na koronawirusa zmarło 249 osób, a w 2023 r. – 13. W całym analizowanym okresie najczęstszymi przyczynami zgonów pozostawały choroby układu krążenia (439 przypadków w 2023 r.) oraz nowotwory (338 zgonów).

Tabela 6. Liczba i przyczyny zgonów w Koszalinie w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Ogółem	1 484	1 233	1 207
Choroby układu krążenia ogółem	460	417	439
Nowotwory ogółem	345	324	338
COVID-19	249	66	13
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane	148	153	121
Choroby układu oddechowego ogółem	77	85	104
Choroby układu trawiennego ogółem	61	56	65
Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu ogółem	55	54	53
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej ogółem	25	24	26
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów ogółem	25	24	14
Choroby układu moczowo-płciowego	7	7	11
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze ogółem	7	3	3
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	4	1	2
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	4	2	1
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	3	1	1
Pozostałe przyczyny	14	16	16

Źródło: BDL GUS.

Do najważniejszych wniosków płynących z analizy sytuacji miasta w zakresie ochrony zdrowia należą:

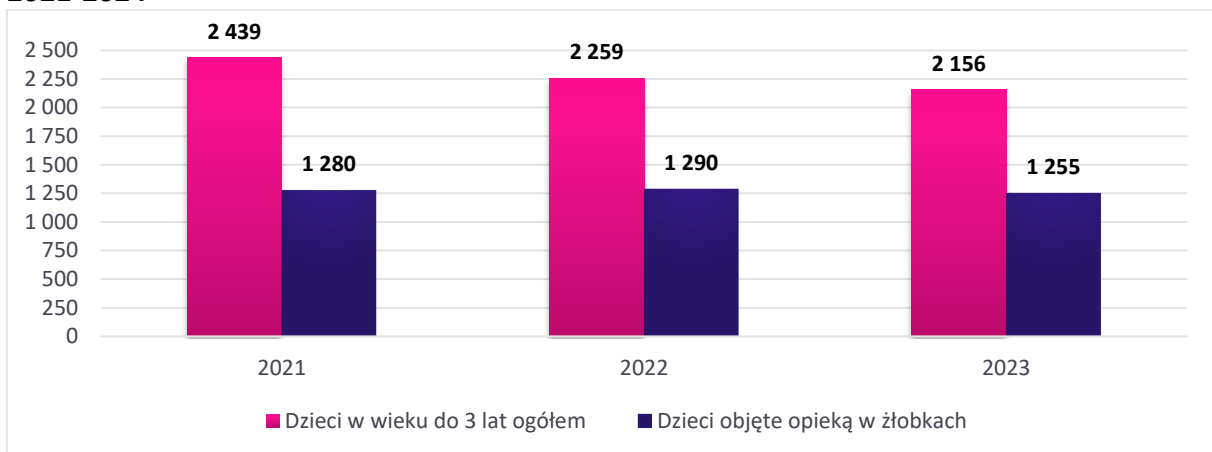

1.5. Edukacja i szkolnictwo wyższe

Żłobki i przedszkola

W 2023 r. w Koszalinie działały 24 żłobki dysponujące łącznie 1 345 miejscami, co w porównaniu z rokiem bazowym oznacza spadek o 2 placówki i 143 miejsca. Zmniejszenie liczby urodzeń sprawiło jednak, że w latach 2021-2024 populacja dzieci w wieku do 3 lat zmalała z 2 439 do 2 119. W rezultacie, mimo mniejszej liczby dzieci korzystających z opieki żłobkowej, odsetek objętych nią najmłodszych mieszkańców wzrósł z 52,5% do 58,2%. Dane te pokazują, że Koszalin skutecznie reaguje na zmieniające się uwarunkowania demograficzne, zapewniając wysoki poziom dostępności usług opiekuńczych przy jednoczesnym racjonalnym gospodarowaniu zasobami.

Wykres 12. Dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką żłobkową w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

W 2024 r. w Koszalinie funkcjonowało 40 przedszkoli, w tym 2 placówki specjalne, oraz 277 oddziałów przedszkolnych. Łącznie wychowaniem przedszkolnym objęto 4 255 dzieci, w tym 34 ze specjalnymi potrzebami. W porównaniu z 2021 r. liczba przedszkoli zmniejszyła się o 1 placówkę, a liczba dzieci objętych opieką spadła o 225. Jednocześnie utworzono 16 nowych oddziałów przedszkolnych.

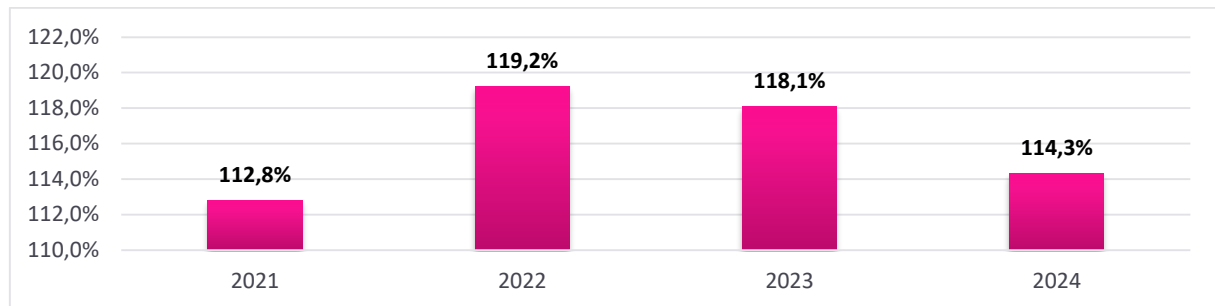
Tabela 7. Przedszkola w Koszalinie w latach 2021-2024

		2021	2022	2023	2024
Przedszkola bez specjalnych	placówki	39	39	39	38
	oddziały	205	233	229	219
	dzieci	4 452	4 656	4 499	4 221
Przedszkola specjalne	placówki	2	2	2	2
	oddziały	6	6	7	8
	dzieci	28	29	33	34

Źródło: BDL GUS.

Po 2022 r. odsetek dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do przedszkoli stopniowo się obniżał, osiągając w 2024 r. poziom 114,3%. Zjawisko to mogło być związane z rosnącą dostępnością placówek przedszkolnych w gminach sąsiadujących z Koszalinem, co ograniczało zainteresowanie przedszkolami miejskimi, a także ze spadkiem liczby dzieci w wieku przedszkolnym. W 2024 r. w Koszalinie było o 244 dzieci w wieku 3-6 lat mniej niż w 2021 r., co mogło wpływać na zmniejszenie liczby potencjalnych kandydatów do przedszkoli.

Wykres 13. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

W 2024 r. w Koszalinie działały 22 szkoły podstawowe, w tym 3 specjalne, w których uczyło się 9 157 uczniów, w tym 191 dzieci ze specjalnymi potrzebami. W porównaniu z rokiem 2021 liczba placówek kształcenia pozostała niezmienna, natomiast liczba uczniów wzrosła o 294.

Tabela 8. Szkoły podstawowe w Koszalinie w latach 2021-2024

		2021	2022	2023	2024
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	placówki	19	19	19	19
	uczniowie	8 696	8 877	8 449	8 966
Szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży	placówki	3	3	3	3
	uczniowie	167	181	186	191

Źródło: BDL GUS.

W 2023 r. w Koszalinie funkcjonowało 7 liceów, 13 szkół branżowych, 11 techników oraz 9 szkół ponadpodstawowych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. Najwięcej młodzieży kształciło się w liceach – 3 531 osób, następnie w szkołach branżowych (3 269 uczniów) oraz technikach (3 036 uczniów). W latach 2021-2023 liczba uczniów we wszystkich szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych wzrosła. Odmienny trend dotyczył szkół specjalnych, w których – mimo utworzenia nowej placówki w 2022 r. – liczba uczniów zmalała.

Tabela 9. Szkoły ponadpodstawowe w Koszalinie w latach 2021-2023

		2021	2022	2023
Licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych	placówki	7	7	7
	uczniowie	2 901	3 188	3 531
Szkoły średnie zawodowe	placówki	14	13	13
	uczniowie	2 862	3 107	3 269
Technika dla młodzieży bez specjalnych	placówki	11	11	11
	uczniowie	2 558	2 851	3 036
Zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I i II stopnia i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne razem	placówki	8	9	9
	uczniowie	852	769	789

Źródło: BDL GUS.

Szkolnictwo wyższe

W Koszalinie działa 5 szkół wyższych, w tym 3 szkoły publiczne:

- Politechnika Koszalińska;
- Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Koszalinie;
- Wyższa Szkoła Straży Granicznej;

oraz 2 szkoły niepubliczne:

- Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych (KWSNH);
- Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa (Koszalin)⁶.

Zgodnie z danymi BDL GUS, w 2023 r. w mieście działały 3 uczelnie macierzyste, kształcące 4 147 studentów (spadek o 3,1% w porównaniu z rokiem 2021).

Tabela 10. Uczelnie wyższe w Koszalinie w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Uczelnie macierzyste	3	3	3
Studenci	4 281	4 140	4 147

Źródło: BDL GUS.

Do głównych wniosków płynących z powyższej analizy należą:

⁶ <https://uczelnie.info.pl/uczelnie/uczelnie-koszalin/> [05.09.2025].

Spadek liczby żłobków i przedszkoli, przy równoczesnym większym odsetku dzieci objętych opieką żłobkową

Spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym

Wzrost liczby uczniów szkół podstawowych i dynamiczny rozwój liceów oraz techników

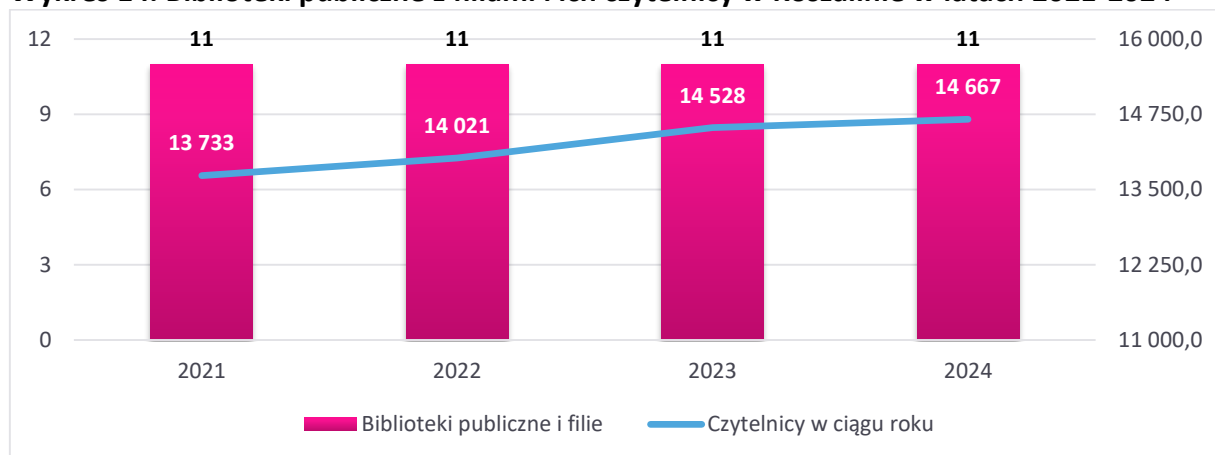
Spadek liczby studentów na uczelniach wyższych

Wyzwania związane z malejącą liczbą dzieci i młodzieży

1.6. Kultura i sztuka

Według danych z 2024 r., w Koszalinie funkcjonuje 1 biblioteka publiczna wraz z 10 filiami. W ostatnich latach liczba ich użytkowników stopniowo wzrastała i w 2024 r. wyniosła 14 667 osób. Liczba czytelników do tej pory nie wróciła jednak do stanu sprzed pandemii COVID-19 (w 2019 r. liczba czytelników sięgała 16 700).

Wykres 14. Biblioteki publiczne z filiami i ich czytelnicy w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

W Koszalinie funkcjonuje obecnie jedno centrum kultury oraz 5 klubów osiedlowych prowadzonych przez spółdzielnię mieszkaniową. W latach 2021-2024 ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba organizowanych przez nie wydarzeń, zwłaszcza prelekcji, spotkań, wykładów, warsztatów i koncertów. Łącznie w 2024 r. w tych instytucjach odbyło się 576 imprez – o 13 więcej niż w roku poprzedzającym wybuch pandemii.

Tabela 11. Imprezy organizowane w Koszalinie w latach 2021-2024

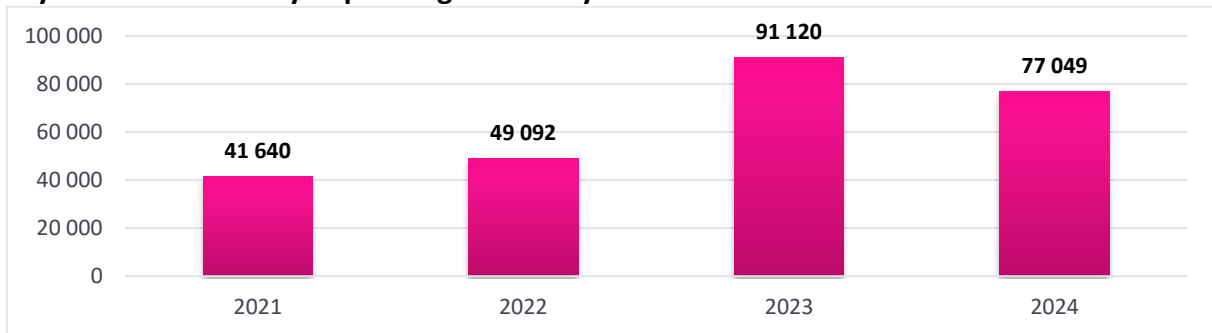
	2021	2022	2023	2024
Imprezy ogółem	233	386	493	576
Wystawy ogółem	16	21	17	21
Festiwale i przeglądy artystyczne	2	7	7	6
Koncerty	22	62	57	71
Prelekcje, spotkania, wykłady	59	109	178	167
Imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	103	123	130	114

	2021	2022	2023	2024
Konkursy	8	9	4	20
Pokazy teatralne	1	9	11	13
Interdyscyplinarne	0	1	0	0
Warsztaty	18	24	64	130
Inne	4	21	25	34

Źródło: BDL GUS.

Znaczący wzrost obserwowano również w odniesieniu do liczby uczestników tych wydarzeń. W 2021 r. w imprezach zorganizowanych w koszalińskich centrach, domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach wzięło udział 41 640 osób, natomiast w roku 2024 – już 77 049 osób. Największym zainteresowaniem cieszyły się natomiast wydarzenia, które odbyły się w roku 2023 – uczestniczyło w nich łącznie 91 120 osób. Nawet wtedy jednak liczba uczestników wydarzeń była zdecydowanie niższa niż w roku 2019, gdy w koszalińskich imprezach wzięło udział 162 455 osób.

Wykres 15. Uczestnicy imprez organizowanych w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Wzrost liczby wydarzeń kulturalnych oraz ich uczestników po pandemii, przy niezmienniej liczbie instytucji kultury, mógł wynikać z intensyfikacji działań programowych i lepszego wykorzystania posiadanych zasobów. Duże znaczenie miało też stopniowe wychodzenie z ograniczeń związanych z pandemią COVID-19, które od 2020 r. hamowały aktywność kulturalną. Mieszkańcy, po zniesieniu obostrzeń, chętnie uczestniczyli w organizowanych imprezach, co przełożyło się na rekordową frekwencję. Dodatkowym czynnikiem mogła być organizacja kilku wyjątkowo atrakcyjnych wydarzeń masowych, które zgromadziły ponadprzeciętną publiczność. Istotną okazała się także różnorodność oferty – obejmującej zarówno tradycyjne koncerty, jak i warsztaty, prelekcje czy spotkania tematyczne – co pozwoliło dotrzeć do szerokiego grona odbiorców. Nie bez znaczenia były również skuteczniejsze działania promocyjne i możliwe dodatkowe wsparcie finansowe, które umożliwiły instytucjom poszerzenie zakresu działalności.

Analizując inne instytucje kulturalne, widać, że w latach 2021-2024 Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki utrzymywała zbliżoną liczbę koncertów, przy czym po pandemicznych ograniczeniach odnotowano wyraźne ożywienie – z 19 koncertów i niespełna 4 246 słuchaczy w 2021 r. do 40 wydarzeń i 17 677 uczestników w rekordowym roku 2023. W 2024 r. nastąpił niewielki spadek zarówno liczby koncertów, jak i frekwencji, co wskazuje na stabilizację zainteresowania. W porównaniu z sytuacją sprzed pandemii, zainteresowanie ofertą Filharmonii pozostało jednak znacząco niższe (spadek liczby słuchaczy o ponad połowę względem sytuacji z 2019 r.).

Po zniesieniu obostrzeń do regularnych spektakli wrócił także Bałtycki Teatr Dramatyczny im. J. Słowackiego. Liczba przedstawień w badanym okresie wzrosła do 164, a widownia do 29 621 osób. Największą intensywność działalności odnotowano w 2022 r., kiedy zorganizowano 193 spektakle, które obejrzało 51 967 widzów – był to jedyny rok, gdy zbliżono się do wartości z roku poprzedzającego wybuch pandemii.

Coraz więcej odwiedzających przyciągały muzea – od 17 581 osób w 2021 r. do ponad 35 503 w 2024 r., przy jednoczesnym zwiększeniu liczby placówek z 5 do 6. Warto podkreślić, że w całym analizowanym okresie zainteresowanie ofertą koszalińskich muzeów było wyższe niż w roku poprzedzającym pandemię, gdy liczba zwiedzających wyniosła 15 965.

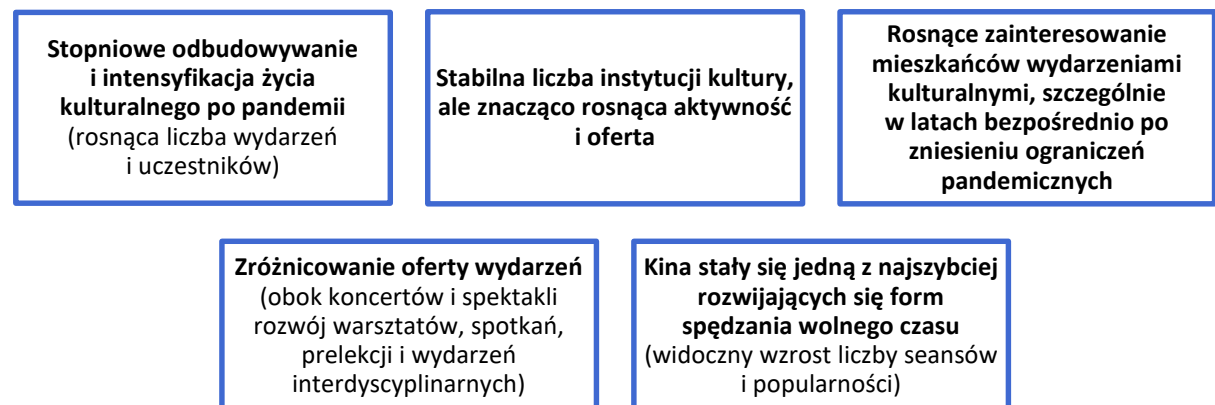
Działalność kin była jedną z najbardziej poszkodowanych na skutek ograniczeń wprowadzonych w związku z sytuacją epidemiologiczną. Po zniesieniu obostrzeń powoli wracały do stabilnej działalności – w latach 2021-2024 ich liczba wzrosła z 2 do 3, a jednocześnie systematycznie rosła liczba seansów i widzów. W 2021 r. sprzedano bilety dla 210 854 osób, a w 2024 r. już dla 446 732 (wzrost o 26 191 widzów w stosunku do stanu sprzed pandemii).

Tabela 12. Filharmonie, teatry, kina i muzea w Koszalinie w latach 2021-2024

Obiekt	Wskaźnik	2021	2022	2023	2024
Filharmonie	obiekty	1	1	1	1
	przedstawienia/koncerty w stałej sali	19	30	40	36
	widzowie/słuchacze	4 246	11 584	17 677	17 425
Teatr	obiekty	1	1	1	1
	przedstawienia w stałych salach teatralnych	110	193	192	164
	widzowie	21 617	51 967	39 737	29 621
Kina	obiekty	2	2	3	3
	seanse	6 996	11 157	16 630	20 484
	widzowie	210 854	305 082	405 034	446 732
Muzea łącznie z oddziałami	obiekty	5	5	5	6
	zwiedzający	17 581	26 641	34 429	35 503

Źródło: BDL GUS.

Do najważniejszych wniosków płynących z powyższej analizy należą:

1.7. Sport i kultura fizyczna

Zgodnie z danymi za 2022 r., w Koszalinie działa 50 obiektów sportowych, w tym:

- 2 stadiony, oba dostosowane do potrzeb OzN;
- 7 boisk piłkarskich;
- 5 boisk do koszykówki;
- 6 boisk uniwersalnych;
- 5 hali sportowych, z czego 4 dostosowane są do potrzeb OzN ćwiczących, jak i widzów;
- 2 sale gimnastyczne i/lub pomocnicze, obie dostosowane do ćwiczących OzN, a jedna – do potrzeb widzów z niepełnosprawnością;
- 14 kortów tenisowych, w tym 9 otwartych i 5 krytych;
- 2 kryte pływalnie, obie dostosowane do potrzeb OzN ćwiczących, jak i widzów;
- 2 strzelnice;
- 2 skateparki;
- 3 siłownie zewnętrzne⁷.

Analiza danych dotyczących klubów sportowych i ćwiczących w Koszalinie wskazuje, że w latach 2022-2024 nastąpił wyraźny rozwój infrastruktury organizacyjnej sportu – liczba klubów w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców znacząco wzrosła, sięgając w 2024 r. 5,4. Dynamicznie rosła również liczba ćwiczących (w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wartość wskaźnika wzrosła z 32,8 do 55,3), w tym młodzieży do 18 roku życia (ze 126 do 202 na 1 000 osób w wieku do lat 18).

Tabela 13. Kluby sportowe i ćwiczący w Koszalinie w latach 2022-2024

		2021	2022	2023	2024
Kluby sportowe na 10 000 ludności	szt.	-	3,8	-	5,4
Ćwiczący w klubach sportowych na 1 000 mieszkańców	os.	-	32,8	-	55,3
Młodzież do lat 18 ćwicząca w klubach sportowych na 1 000 osób w wieku do lat 18	os.	-	126	-	202

Źródło: BDL GUS.

Biorąc pod uwagę powyższe można wskazać, że Koszalin dysponuje dobrze rozwiniętą i w dużej mierze dostępną infrastrukturą sportową. Brakuje jednak aktualnych danych, które pozwoliłyby zweryfikować realną dostępność obiektów sportowych w mieście.

⁷ BDL GUS.

1.8. NGO

Z rocznego sprawozdania z realizacji „Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku” wynika, że w 2024 r. w jego ramach działało 81 NGO, które wspólnie z Urzędem Miasta zrealizowały 99 zadań publicznych. W analizowanym roku na program przeznaczono łącznie 11 266 952,46 zł z budżetu miasta, z czego 3 100 881,74 zł pochodziło z administracji rządowej w ramach zadania zleconego dotyczącego prowadzenia Środowiskowych Domów Samopomocy. NGO wniosły natomiast wkład finansowy w wysokości 4 395 825,15 zł.

Tabela 14. Mierniki realizacji celów programu za lata 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba NGO biorących udział w realizacji programu	82	86	81
Liczba realizowanych wspólnie z organizacjami zadań publicznych	101	105	99
Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu Miasta na realizację tych zadań	13 883 001,86	10 081 609,83	11 266 952,46
Wysokość środków finansowych zaangażowanych przez NGO	3 510 160,50	3 888 512,49	4 395 825,15

Źródło: Sprawozdanie Prezydenta Miasta Koszalina z realizacji Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku, Załącznik do Uchwały Nr XVIII/205/2025 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 22 maja 2025 r., s. 24.

Ponad połowa środków programu została przeznaczona na zadania z obszaru pomocy społecznej (54,9%). Istotną część stanowiły także wydatki na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej (łącznie 35,7%). Na działania związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych oraz wspieraniem rozwoju gospodarczego, w tym przedsiębiorczości, skierowano 3,1% całości środków, na przedsięwzięcia z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 2,8%, natomiast na ochronę i promocję zdrowia – 1,8%.

Tabela 15. Udział poszczególnych zadań priorytetowych w całości wydatkowanych środków finansowych w 2024 r.

Zadania	Udział poszczególnych zadań w całości wydatkowanych środków
Pomoc społeczna	54,9%
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	16,9%; 18,7% ⁸
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	3,1%
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	2,8%
Ochrona i promocja zdrowia	1,8%
Działania wspierające i integrujące NGO	0,5%
Działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych	0,3%
Turystyka i krajoznawstwo	0,3%
Edukacja, oświata i wychowanie	0,3%
Działania wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	0,2%
Ratownictwo i ochrona ludności	0,1%
Promocja i organizacja wolontariatu	0,1%

Źródło: Sprawozdanie Prezydenta Miasta Koszalina z realizacji Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku, Załącznik do Uchwały Nr XVIII/205/2025 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 22 maja 2025 r., s. 4-5.

Zgodnie z powyższym, Koszalin aktywnie współpracuje z NGO, przeznaczając znaczące środki finansowe na ich działalność. Dominującym obszarem wsparcia pozostaje pomoc społeczna, ale istotną rolę odgrywa również kultura fizyczna, na którą przeznaczono ponad 1/3 środków przeznaczonych na realizację programu w 2024 r.

⁸ Dotacja przyznana na podstawie ustawy o sporcie z dnia 25 czerwca 2010 r. oraz uchwały Nr V/33/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu przez Gminę Miasto Koszalin.

2. Diagnoza problemów społecznych miasta Koszalina i stopnia ich nasilenia

Zgodnie z danymi za lata 2021-2024, w całym analizowanym okresie głównym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej rodzinom była długotrwała lub ciężka choroba. W roku 2024 z tego tytułu wsparcie otrzymało 1 166 rodzin. Znacząca była również liczba rodzin korzystających z pomocy z uwagi na ubóstwo (863), niepełnosprawność (755), bezrobocie (433) czy alkoholizm (205). Z tytułu bezdomności wsparcie otrzymało 129 rodzin, a ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – odpowiednio 87 i 72 rodziny.

Tabela 16. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano świadczenia z pomocy społecznej według przyczyn w Koszalinie w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Długotrwała lub ciężka choroba	1 212	1 122	1 107	1 166
Ubóstwo	873	740	815	863
Niepełnosprawność	825	749	738	755
Bezrobocie	460	368	397	433
Alkoholizm	182	163	178	205
Bezdomność	105	112	115	129
Potrzeba ochrony macierzyństwa	93	70	95	87
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	47	48	73	72
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	21	11	28	36
Narkomania	17	18	24	30
Zdarzenie losowe	6	0	16	6
Przemoc w rodzinie	3	4	3	11
Sytuacja kryzysowa	3	1	2	2

Źródło: BDL GUS.

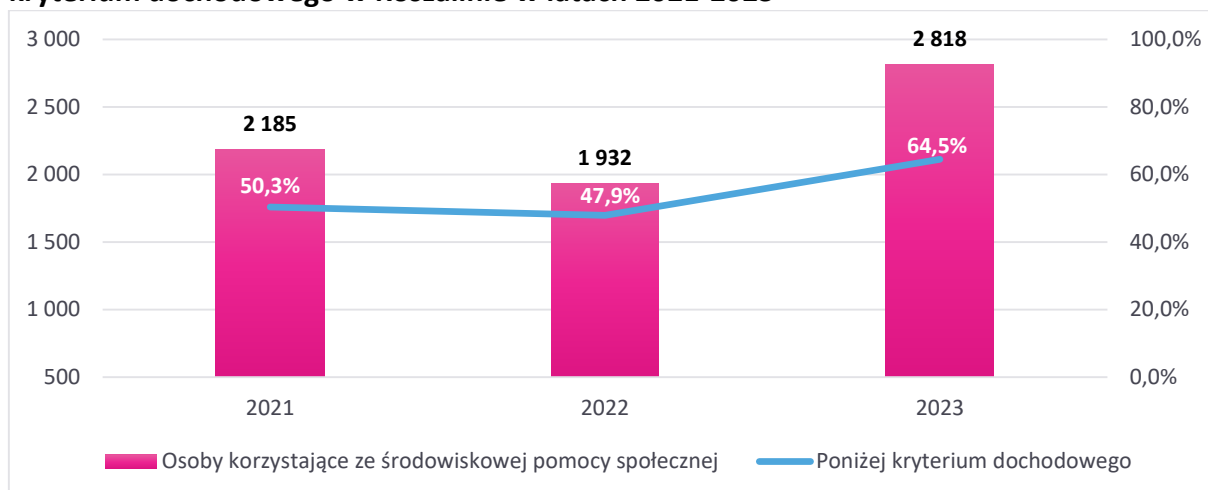
Poniżej przedstawiono analizę dotyczącą poszczególnych problemów społecznych Koszalina.

2.1. Ubóstwo

Ubóstwo stanowi drugą najczęstszą przyczynę przyznawania wsparcia koszalińskim rodzinom. W roku 2024 z tego tytułu ze świadczeń pomocy społecznej skorzystały 863 rodziny. Choć w porównaniu z sytuacją z roku 2021 wartość wskaźnika zmalała (spadek o 10 rodzin), to jego najniższą wartość obserwowano w roku 2022, kiedy ze wsparcia z uwagi na ubóstwo skorzystało 740 rodzin.

W 2023 r. ze środowiskowej pomocy społecznej w Koszalinie korzystało 2 818 osób, z których 64,5% stanowiły osoby znajdujące się poniżej kryterium dochodowego. Biorąc pod uwagę lata 2021-2023, liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wzrosła o 633 osoby, a udział osób znajdujących się poniżej kryterium dochodowego – o 14,2 p.p.

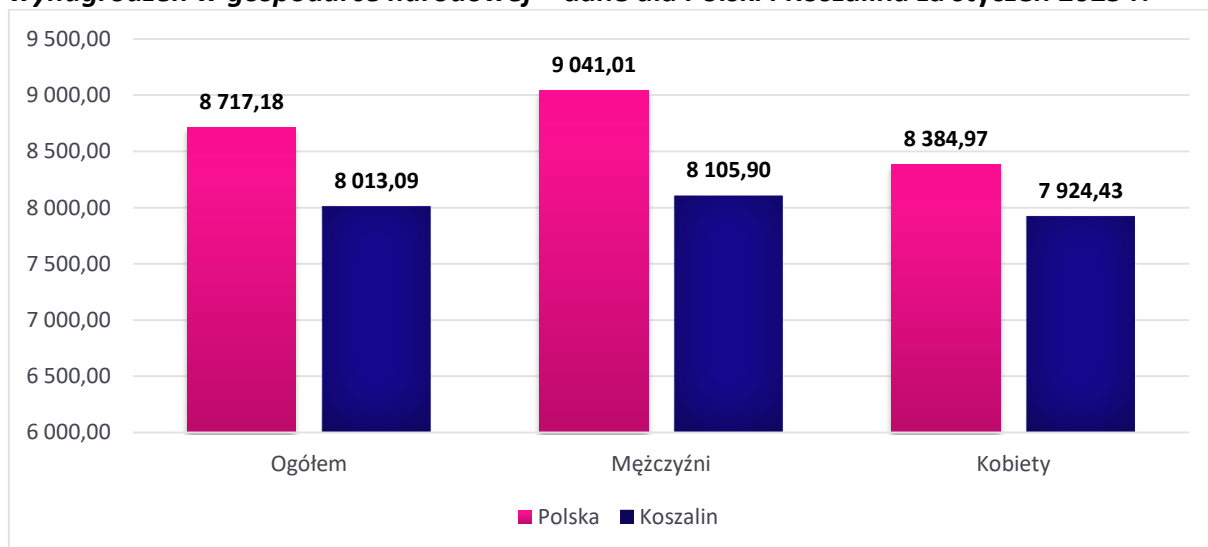
Wykres 16. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym osoby poniżej kryterium dochodowego w Koszalinie w latach 2021-2023

Źródło: BDL GUS.

Analiza poziomu wynagrodzeń brutto za styczeń 2025 r. wskazuje, że przeciętny mieszkaniec Koszalina zarabia średnio o 704,09 zł mniej niż przeciętny Polak. Dysproporcja ta rośnie w przypadku mężczyzn, których miesięczne zarobki są niższe o 935,11 zł niż średnio w kraju. W odniesieniu do kobiet, różnica wynosi 460,54 zł.

Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według badania *Rozkład wynagrodzeń w gospodarce narodowej* – dane dla Polski i Koszalina za styczeń 2025 r.

Źródło: BDL GUS.

Zgodnie z wynikami badań ankietowych z mieszkańcami Koszalina oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, ubóstwo jest jednym z najczęściej dostrzeganych problemów miasta. Na jego występowanie wskazało 95,0% ankietowanych mieszkańców oraz 92,9% przedstawicieli instytucji i organizacji. Stopień nasilenia problemu jest jednak umiarkowany – na jego znaczące nasilenie wskazało odpowiednio 11,5% i 7,1% respondentów.

Tabela 17. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – ubóstwo

Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
	Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie
Mieszkańcy	34,2%	49,3%	11,5%	5,0%
Przedstawiciele instytucji/organizacji	35,7%	50,0%	7,1%	7,1%

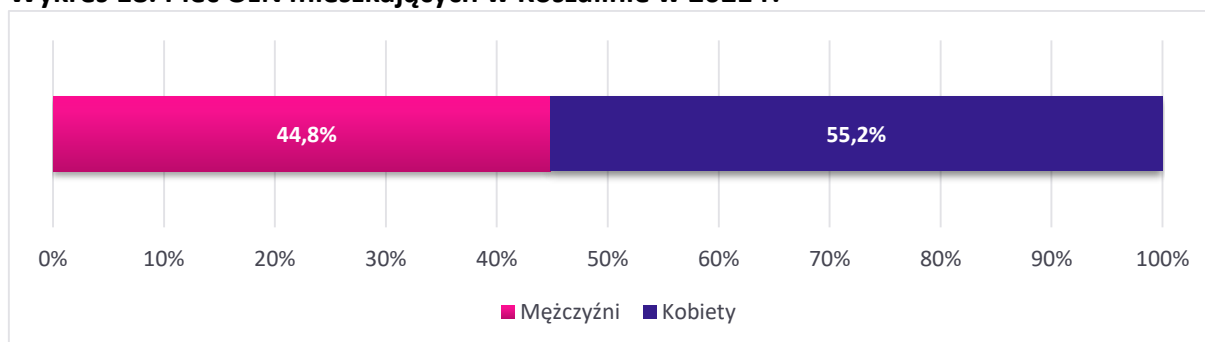
Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.2. Niepełnosprawność

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego, w 2021 r. w Koszalinie mieszkało 13 990 OzN (13,2% ogółu mieszkańców). 61,0% mieszkańców z niepełnosprawnościami stanowiły osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności. Wśród OzN prawną 38,7% stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, 36,2% – osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, a 25,1% – osoby ze znaczącym stopniem niepełnosprawności.

W strukturze OzN przeważały kobiety (55,2% ogółu OzN mieszkających w mieście). Udział mężczyzn sięgał 44,8%.

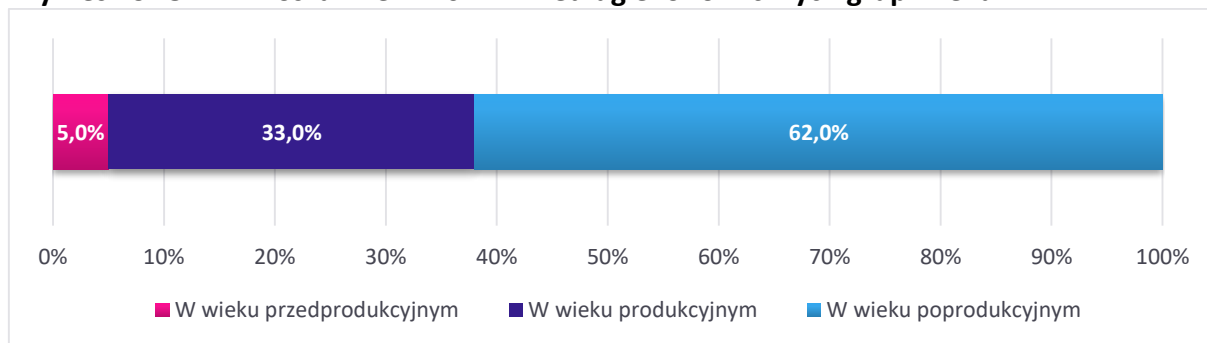
Wykres 18. Płeć OzN mieszkających w Koszalinie w 2021 r.

Źródło: BDL GUS.

Biorąc pod uwagę wiek OzN, wśród mieszkańców Koszalina z niepełnosprawnościami zdecydowanie przeważały osoby w wieku poprodukcyjnym, które stanowiły 62,0% ogółu OzN. W wieku produkcyjnym była co trzecia z OzN (33,0%), natomiast w wieku przedprodukcyjnym – co dwudziesta (5,0%).

Wykres 19. OzN w Koszalinie w 2021 r. według ekonomicznych grup wieku

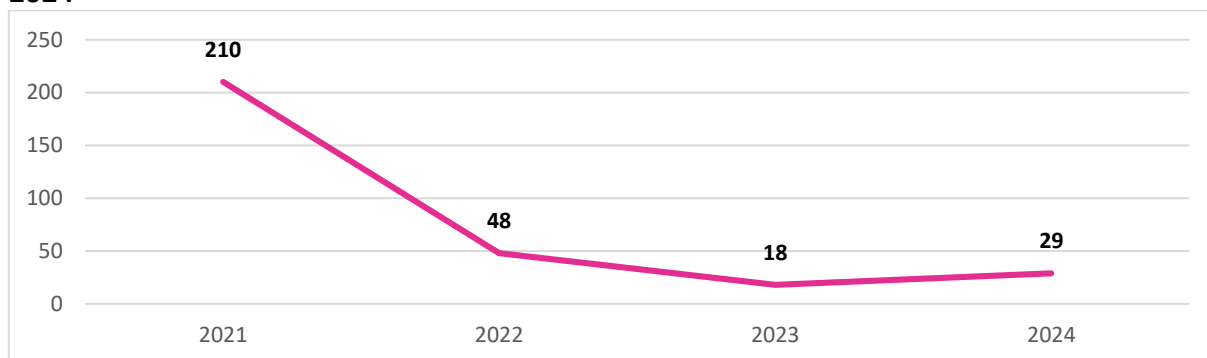

Źródło: BDL GUS.

Dane BDL GUS potwierdzają niekorzystną sytuację OzN na rynku pracy. Choć w tym zakresie brakuje informacji dla Koszalina, w całym województwie zachodniopomorskim w grudniu 2024 r. zatrudnionych było 13 154 OzN, tj. mniej niż OzN mieszkających w samym Koszalinie.

W latach 2021-2024 liczba ofert pracy dla OzN w przeliczeniu na 1 000 bezrobotnych OzN w Koszalinie zmalała z 210 do zaledwie 29.

Wykres 20. Oferty pracy dla OzN na 1 000 bezrobotnych OzN w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Zgodnie z danymi BDL GUS, niepełnosprawność stanowi trzecią najczęstszą przyczynę przyznawania wsparcia koszalińskim rodzinom. W roku 2024 z tego tytułu ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 755 rodzin. Choć w porównaniu z sytuacją z roku 2021 wartość wskaźnika zmalała o 70 rodzin, to jego najniższą wartość obserwowano w roku 2023, kiedy ze wsparcia z uwagi na niepełnosprawność skorzystało 738 rodzin.

Wyniki badań ankietowych potwierdzają wyjątkowo trudną sytuację OzN w mieście. Zarówno mieszkańcy Koszalina, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom w zdecydowanej większości dostrzegali problemy OzN w codziennym funkcjonowaniu, ich wyizolowanie, brak integracji i skierowanych do nich ofert pracy. Co więcej, stopień nasilenia tych problemów jest znaczący. Bez względu na ich charakter, minimum połowa przedstawicieli obu grup deklarowała, że występują one w co najmniej zauważalnym stopniu, przy czym przedstawiciele badanych instytucji i organizacji wskazywali najczęściej, że stopień ich nasilenia znaczny.

Tabela 18. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – problemy OzN

Analizowany problem	Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
		Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie
Trudności OzN lub długotrwale chorych w codziennym funkcjonowaniu	Mieszkańcy	21,6%	38,1%	23,0%	17,3%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	7,1%	35,7%	57,1%	0,0%
Wyizolowanie osób starszych i OzN	Mieszkańcy	27,3%	30,2%	24,5%	18,0%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	14,3%	42,9%	42,9%	0,0%
Brak integracji z OzN	Mieszkańcy	22,3%	38,8%	19,8%	19,1%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	7,1%	35,7%	57,1%	0,0%
Brak ofert pracy dla OzN	Mieszkańcy	19,1%	33,8%	21,9%	25,2%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	7,1%	35,7%	57,1%	0,0%

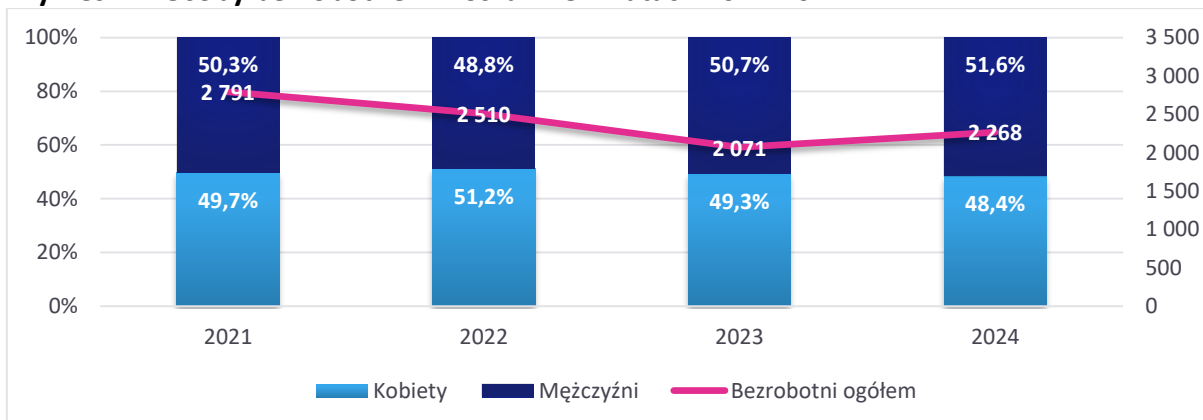
Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.3. Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jedną z najczęstszych przyczyn przyznawania świadczeń z pomocy społecznej koszalińskim rodzinom. W 2024 r. z tytułu bezrobocia wsparcie otrzymały 433 rodziny – o 27 mniej niż w roku 2021. Najniższą wartość wskaźnika obserwowano natomiast w 2022 r., kiedy z uwagi na bezrobocie pomoc otrzymało 368 rodzin.

Według stanu na dzień 31.12.2024 r., w Koszalinie zarejestrowanych było 2 268 osób bezrobotnych, co oznacza spadek o 523 osoby w porównaniu z końcem 2021 r. Najniższy poziom bezrobocia odnotowano jednak pod koniec 2023 r., kiedy liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 2 071. Z wyjątkiem sytuacji z końca roku 2022, w strukturze bezrobocia nieznacznie przeważali mężczyźni.

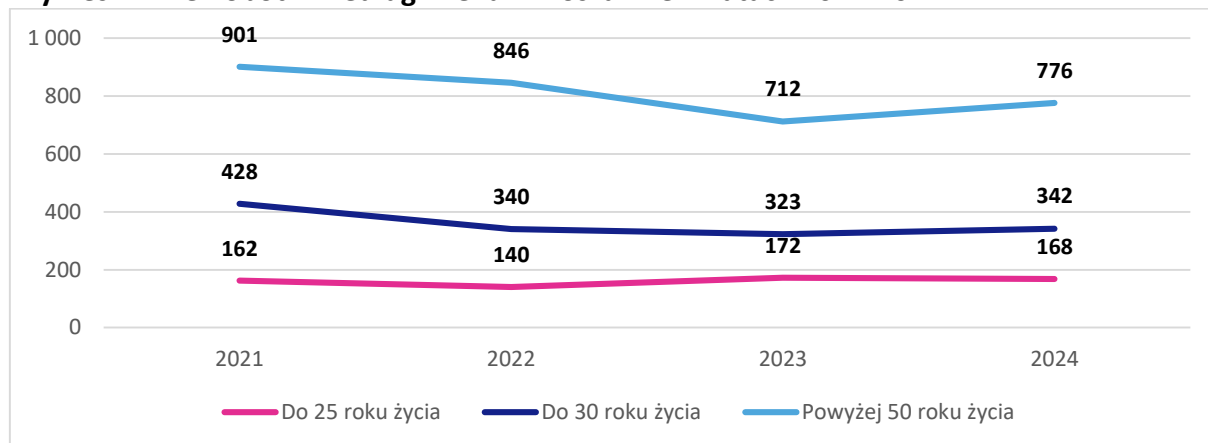
Wykres 21. Osoby bezrobotne w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Pod względem wieku wśród osób bezrobotnych zdecydowanie przeważały osoby powyżej 50 roku życia. W latach 2021-2024 odnotowano jednak spadek liczby bezrobotnych zarówno w grupie osób do lat 30, jak i wśród osób powyżej 50 lat – odpowiednio o 86 i 125 osób, przy czym najniższe wartości obserwowano w roku 2023. Nieznaczny wzrost dotyczył natomiast grupy osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia (ze 162 do 168).

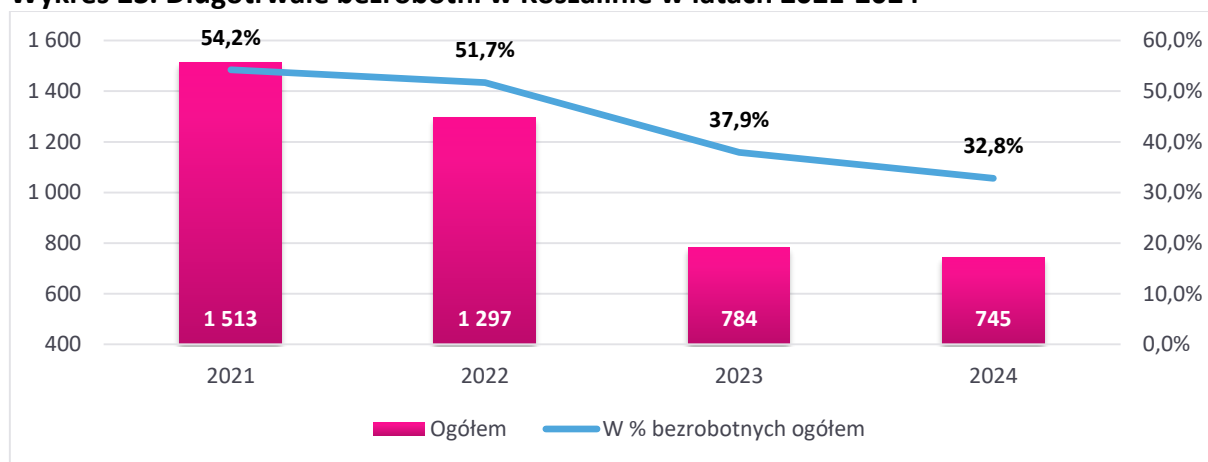
Wykres 22. Bezrobotni według wieku w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

W badanym okresie obserwowano wyraźny, systematyczny spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych – z 1 513 w 2021 r. do 745 w roku 2024. W rezultacie ich udział w całkowitej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o 21,4 p.p.

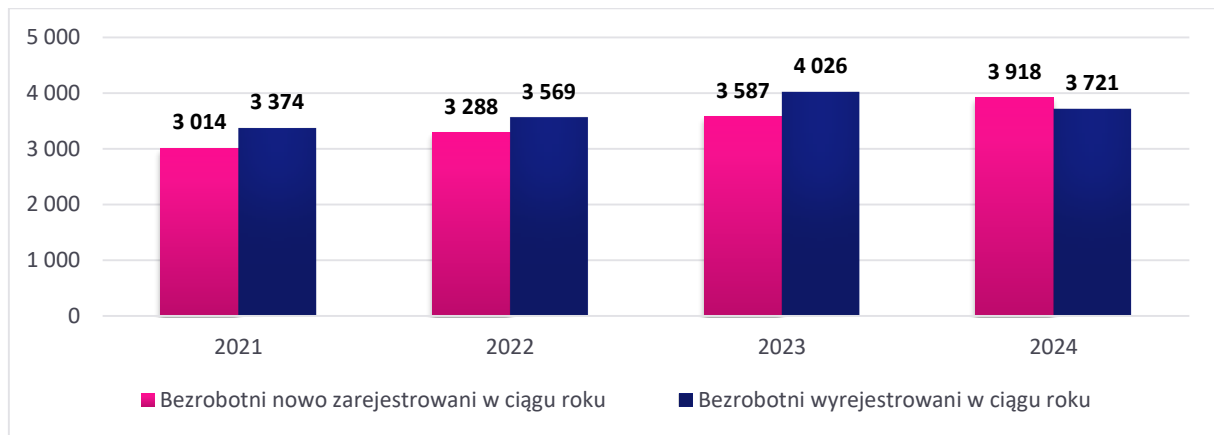
Wykres 23. Długotrwale bezrobotni w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Pomimo opisanych korzystnych tendencji, analiza danych dotyczących nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych bezrobotnych wskazuje, że w analizowanym okresie liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie wzrastała, osiągając w 2024 r. poziom 3 918 osób. O ile w latach 2021-2023 podobny trend dotyczył także liczby osób wyrejestrowanych, to w 2024 r. nastąpił wyraźny spadek – do 3 721 osób, tj. poniżej liczby nowo zarejestrowanych.

Wykres 24. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Zgodnie z wynikami badań ankietowych z mieszkańcami Koszalina oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, problem bezrobocia, choć dostrzegany przez zdecydowaną większość respondentów (odpowiednio 85,3% i 92,9% badanych), występuje raczej w mniejszej skali. Na znaczące nasilenie problemu wskazało wyłącznie 10,8% ankietowanych mieszkańców.

Tabela 19. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – bezrobocie

Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
	Tak, w minimalnym stopniu	Tak, zauważalnym stopniu	w znaczącym stopniu	Nie
Mieszkańcy	38,2%	36,3%	10,8%	14,7%
Przedstawiciele instytucji/organizacji	71,4%	21,4%	0,0%	7,1%

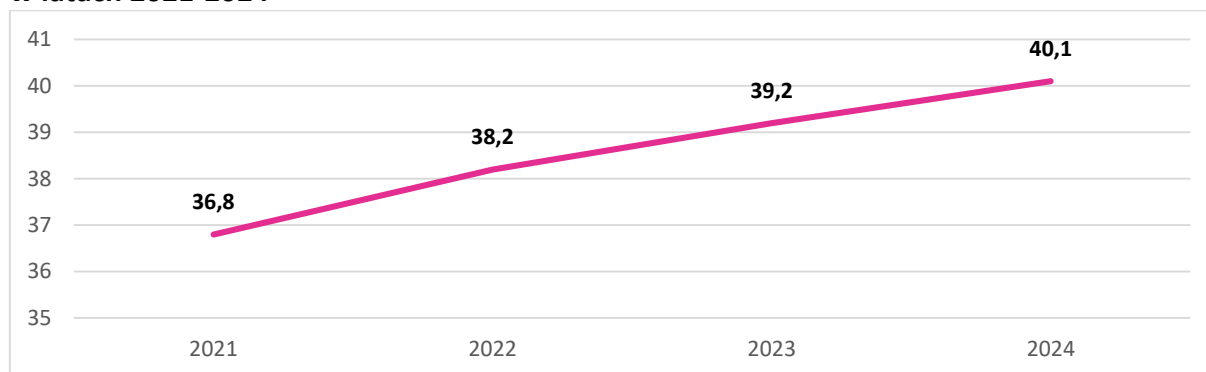
Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.4. Problemy osób starszych

Jak już zostało wcześniej wspomniane, w ostatnich latach w Koszalinie systematycznie postępował proces starzenia się mieszkańców – w latach 2021-2024 odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 27,0% do 28,0%, czemu towarzyszył spadek udziału mieszkańców w wieku przed- i produkcyjnym.

W analizowanym okresie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Koszalinie wzrósł z 36,8 do 40,1 osób.

Wykres 25. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Koszalinie w latach 2021-2024

Źródło: BDL GUS.

Ponadto prognozy ludności na kolejne lata wskazują, że udział mieszkańców – seniorów będzie się zwiększał. Skutkuje to koniecznością poprawy dostępności usług skierowanych do tej grupy.

Zgodnie z wynikami CAWI, problemy osób starszych, w tym ich wyizolowanie, a także bierność i niechęć seniorów do aktywności, dostrzegało ok. 81-82% ankietowanych mieszkańców oraz wszyscy przedstawiciele instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom. Zdaniem respondentów, występowanie tych problemów jest dość powszechne – na odpowiedzi świadczące o ich znaczącym nasileniu wskazało ok. 25-43% respondentów, przy czym w przypadku mieszkańców stosunkowo duży był również odsetek wskazań na ich marginalny charakter (25-27%) lub niedostrzeganie wyzwań w tym zakresie (18%).

Tabela 20. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – problemy seniorów

Analizowany problem	Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
		Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie
Wyizolowanie osób starszych i OzN	Mieszkańcy	27,3%	30,2%	24,5%	18,0%
	Przedstawiciele instytucji/ organizacji	14,3%	42,9%	42,9%	0,0%
Bierność i niechęć osób starszych do aktywności	Mieszkańcy	24,5%	32,3%	24,5%	18,7%
	Przedstawiciele instytucji/ organizacji	28,6%	42,9%	28,6%	0,0%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

Uczestnicy wywiadów pogłębionych zwrócili uwagę, że w mieście wciąż brakuje wystarczającej liczby miejsc w placówkach zapewniających opiekę stacjonarną i półstacjonarną dla seniorów. Istniejące ośrodki opieki długoterminowej przyjmują najczęściej osoby w bardzo złym stanie zdrowia, które nie są już w stanie samodzielnie funkcjonować, zamiast pełnić funkcję ośrodków krótkotrwałej, intensywnej rehabilitacji umożliwiającej powrót do domu. Dodatkowo, bariery transportowe i logistyczne — wynikające z ograniczonego dostępu do dedykowanego transportu — utrudniają osobom starszym dotarcie do miejsc świadczenia usług, co ogranicza możliwość korzystania nawet z już dostępnych form wsparcia.

2.5. Bezdomność

W 2024 r. z tytułu bezdomności ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 129 rodzin. W porównaniu z sytuacją z roku 2021 wartość wskaźnika wzrosła o 24.

Zgodnie z wynikami badania ankietowego, bezdomność w Koszalinie jest problemem dostrzegalnym, lecz występującym raczej w niewielkim stopniu. Na odpowiedzi świadczące o występowaniu problemu bezdomności wskazało odpowiednio 93,5% ankietowanych mieszkańców i 92,9% przedstawicieli instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom. Odsetek odpowiedzi wskazujących na znaczące nasilenie problemu wskazało odpowiednio 8,6% i 7,1% respondentów.

Tabela 21. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – bezdomność

Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
	Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie
Mieszkańcy	38,8%	46,0%	8,6%	6,5%
Przedstawiciele instytucji/organizacji	35,7%	50,0%	7,1%	7,1%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.6. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza i wsparcie dla rodzin

W 2024 r. z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa świadczenia pomocy społecznej otrzymało 87 rodzin. W porównaniu z rokiem 2021 wartość wskaźnika zmalała o 6, natomiast jego najniższą wartość obserwowano w 2022 r., kiedy ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa pomoc otrzymało 70 rodzin. W latach 2021-2024 znacząco wzrosła natomiast liczba rodzin korzystających ze świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – z 47 do 72 rodzin.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2024 r. wyniosła 113, co oznaczało spadek o 15 rodzin zarówno względem roku poprzedniego, jak i wartości bazowej. W 2024 r. współpracę zakończono z 28 rodzinami, w 8 przypadkach doszło do umieszczenia dziecka poza rodziną. Z 75 rodzinami kontynuowano współpracę z roku poprzedniego.

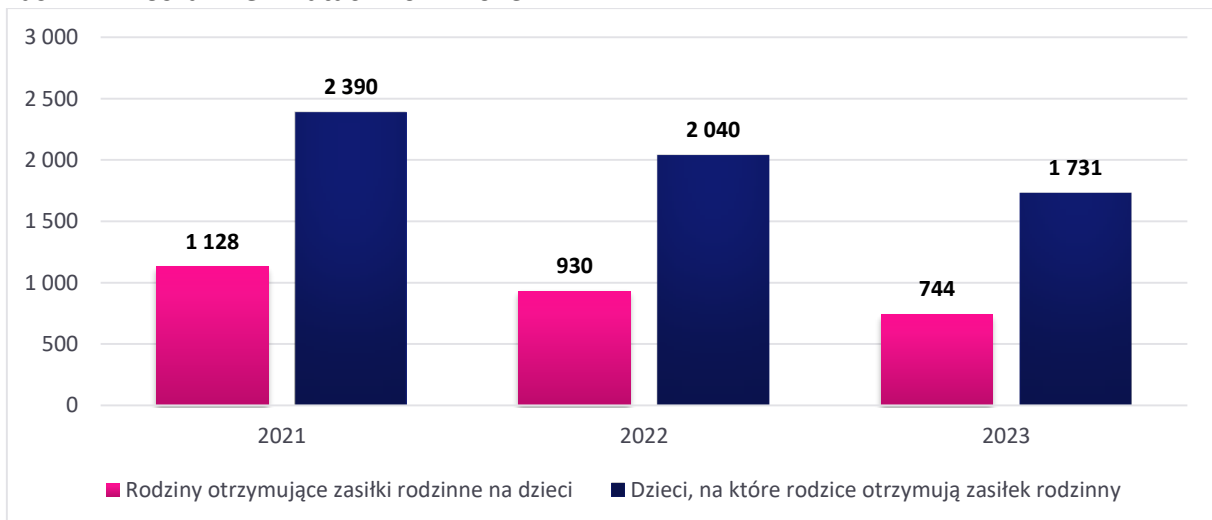
Tabela 22. Rodziny, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej i z którymi zakończono współpracę w Koszalinie w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych wsparciem	128	133	128	113
Rodziny, z którymi zakończono współpracę	41	36	55	28
Rodziny monitorowane po zakończeniu współpracy	27	21	51	20
Rodziny, w których doszło do umieszczenia dziecka poza rodziną	5	6	12	8
Rodziny, z którymi kontynuowano współpracę z roku poprzedniego w roku kolejnym	64	81	102	75

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za lata 2021-2024.

W analizowanym okresie zmalała zarówno liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci, jak i dzieci, na które otrzymywano zasiłki. W 2023 r. wsparcie przyznano 744 rodzinom, w których było 1 731 dzieci (odpowiednio o 384 rodziny i 659 dzieci mniej niż w roku wyjściowym).

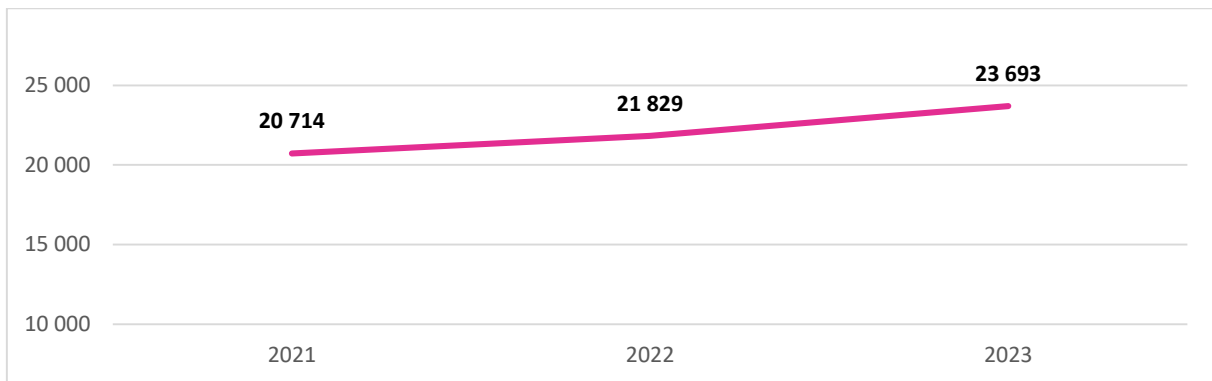
Wykres 26. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci i dzieci, na które otrzymywane są zasiłki w Koszalinie w latach 2021-2023

Źródło: BDL GUS.

Równocześnie systematycznie rosła kwota wypłacanych świadczeń rodzinnych, obejmujących zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy), świadczenie rodzicielskie. Z 20 714 zł w roku 2021 kwota wspomnianych świadczeń wzrosła do 23 693 zł w roku 2023.

Wykres 27. Kwota świadczeń rodzinnych wypłacanych w Koszalinie [tys. zł] w latach 2021-2023

Źródło: BDL GUS.

Biorąc pod uwagę poszczególne typy świadczeń, wysokość większości z nich pozostała niezmienna. Wyjątek stanowiła kwota świadczeń pielęgnacyjnych. W latach 2021-2024 wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wzrosła z 1 971 zł miesięcznie do 2 988 zł miesięcznie, co wpłynęło na rosnące kwoty świadczeń rodzinnych wypłacanych w Koszalinie⁹.

Zgodnie z danymi BDL GUS, w 2024 r. w Koszalinie działało 7 rodzinnych domów dziecka i 104 rodziny zastępcze, w których umieszczonych było odpowiednio 82 i 140 dzieci.

Tabela 23. Rodzinne domy dziecka, rodziny zastępcze i ich podopieczni w Koszalinie w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Rodzinne domy dziecka	7	8	7	7
Dzieci	66	83	88	82
Rodziny zastępcze	103	89	101	104
Dzieci	129	110	135	140

Źródło: BDL GUS.

Odsetek mieszkańców dostrzegających problemy rodzin wielodzietnych, problem samotnego rodzicielstwa, sieroctwa czy niewystarczającej liczby rodzin zastępczych wahał się od 43,2% w przypadku sieroctwa, do 70,1% w przypadku niewystarczającej liczby rodzin zastępczych. Przedstawiciele instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom również kładli szczególny nacisk na problem niewystarczającej liczby rodzin zastępczych (92,9%), najrzadziej – choć nadal w bardzo wysokim stopniu – dostrzegając problem sieroctwa (78,6%). Należy przy tym podkreślić, że przedstawiciele obu badanych grup bardzo często wskazywali, że niewystarczająca liczba rodzin zastępczych jest problemem o znaczącym nasileniu (odpowiednio 27,3% mieszkańców i 64,3% przedstawicieli instytucji i organizacji). Zarówno mieszkańcy, jak i przedstawiciele instytucji dostrzegają skalę problemów, szczególnie w obszarze niedoboru rodzin zastępczych, co może stanowić ważny sygnał dla lokalnych polityk społecznych. Konieczne jest zatem podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwój i wzmocnienie systemu pieczy zastępczej oraz wsparcie rodzin w sytuacjach kryzysowych.

⁹ Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za lata 2021-2024.

Wysoki poziom świadomości społecznej może stanowić solidną podstawę do mobilizowania lokalnych zasobów i budowania skuteczniejszych mechanizmów wsparcia.

Tabela 24. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – problemy rodzin

Analizowany problem	Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
		Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie
Problemy z samotnym macierzyństwem/ojcostwem	Mieszkańcy	30,9%	26,3%	12,6%	30,2%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	14,3%	42,9%	28,6%	14,3%
Problemy rodzin wielodzietnych	Mieszkańcy	29,1%	28,4%	9,8%	32,7%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	35,7%	42,9%	7,1%	14,3%
Sieroctwo	Mieszkańcy	27,7%	10,8%	4,7%	56,8%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	42,9%	35,7%	0,0%	21,4%
Niewystarczająca liczba rodzin zastępczych	Mieszkańcy	18,7%	24,1%	27,3%	29,9%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	14,3%	14,3%	64,3%	7,1%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.7. Przemoc w rodzinie

W latach 2021-2024 liczba rodzin otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej z uwagi na przemoc w rodzinie wzrosła z 3 do 11.

Biorąc pod uwagę wyniki badania ankietowego, przemoc w rodzinie dostrzegana jest przede wszystkim przez przedstawicieli instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom. Na występowanie tego problemu w mieście wskazało 92,9% respondentów, przy czym blisko co trzeci z nich deklarował, że stopień jego nasilenia jest znaczący (28,6%). W przypadku mieszkańców, problem przemocy domowej dostrzegało 69,5% badanych, przy czym co trzeci z respondentów był zdania, że nie występuje on wcale (30,5%).

Tabela 25. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – przemoc w rodzinie

Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
	Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie
Mieszkańcy	35,3%	24,5%	9,7%	30,5%
Przedstawiciele instytucji/organizacji	35,7%	28,6%	28,6%	7,1%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.8. Problem uzależnień

Alkoholizm stanowi jedną z głównych przyczyn przyznawania wsparcia koszalińskim rodzinom. W 2024 r. z tego tytułu ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 205 rodzin. W porównaniu z sytuacją z roku 2021 wartość wskaźnika wzrosła o 23 rodziny, przy czym najniższą wartość wskaźnika obserwowano w roku 2022, gdy z uwagi na omawiany problem ze wsparcia skorzystały 163 rodziny. Choć narkomania jest zdecydowanie rzadszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej, również w tym przypadku wartość wskaźnika w latach 2021-2024 wzrosła z 17 do 30 rodzin.

Zgodnie z wynikami badań ankietowych z mieszkańcami Koszalina oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, w odniesieniu do kwestii uzależnień, najpowszechniejszym problemem jest alkoholizm, co potwierdzają przedstawione wyżej statystyki. Problem ten dostrzegało 96,4% ankietowanych mieszkańców i 100,0% przedstawicieli instytucji i organizacji, przy czym odpowiednio 29,1% i 42,9% badanych deklarowało, że stopień jego nasilenia jest znaczny. Równocześnie respondenci wskazywali na znaczące nasilenie uzależnień behawioralnych. Choć brakuje oficjalnych statystyk w tym zakresie, problem ten dostrzegało 87,7% mieszkańców i 100,0% przedstawicieli badanych instytucji i organizacji, z czego odpowiednio 33,5% i 64,3% wskazywał na znaczący stopień jego nasilenia. Narkomania i korzystanie z dopalaczy nie jest – zwłaszcza zdaniem mieszkańców – aż tak powszechne jak inne uzależnienia, choć problem ten nadal pozostaje na zauważalnym poziomie. Podobnie w przypadku problemów z adaptacją społeczną po wyjściu z uzależnienia.

Tabela 26. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – uzależnienia

Analizowany problem	Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
		W minimalnym stopniu	W zauważalnym stopniu	W znaczącym stopniu	Nie
Alkoholizm	Mieszkańcy	21,2%	46,0%	29,1%	3,7%
	Przedstawiciele instytucji/ organizacji	14,3%	42,9%	42,9%	0,0%
Narkomania	Mieszkańcy	35,6%	30,9%	8,0%	25,5%
	Przedstawiciele instytucji/ organizacji	35,7%	35,7%	21,4%	7,1%
Dopalacze	Mieszkańcy	30,6%	25,5%	8,3%	35,6%
	Przedstawiciele instytucji/ organizacji	28,6%	50,0%	14,3%	7,1%

Analizowany problem	Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
		W minimalnym stopniu	W zauważalnym stopniu	W znaczącym stopniu	Nie
Uzależnienia behawioralne (np. zakupoholizm, hazard, uzależnienie od smartfona, mediów społecznościowych)	Mieszkańcy	17,3%	37,0%	33,5%	12,2%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	7,1%	28,6%	64,3%	0,0%
Problemy z adaptacją społeczną po wyjściu z uzależnienia	Mieszkańcy	24,1%	29,9%	9,7%	36,3%
	Przedstawiciele instytucji/organizacji	42,9%	35,7%	14,3%	7,1%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.9. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

W 2024 r. ze względu na trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego świadczenia pomocy społecznej otrzymało 36 rodzin. W latach 2021-2024 wartość wskaźnika wzrosła o 15, przy czym jego najniższą wartość obserwowano w 2022 r., kiedy z tego tytułu wsparcie otrzymało jedynie 11 rodzin.

Wyniki badania ankietowego potwierdziły, że trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego są jednym z najrzadziej dostrzeganych problemów w mieście zarówno przez mieszkańców, jak i przedstawicieli instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom. Na jego występowanie wskazało odpowiednio 56,8% i 85,7% badanych, przyczyn udział odpowiedzi świadczących o jego znaczącym nasileniu wahał się w przedziale 9-14%.

Tabela 27. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Grupa respondentów	Identyfikacja problemu i stopień jego nasilenia			
	W minimalnym stopniu	W zauważalnym stopniu	W znaczącym stopniu	Nie
Mieszkańcy	22,3%	25,2%	9,3%	43,2%
Przedstawiciele instytucji/organizacji	42,9%	28,6%	14,3%	14,3%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

2.10. Inne problemy społeczne identyfikowane w mieście

Przy okazji oceny stopnia występowania negatywnych zjawisk w mieście, zarówno mieszkańcy, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom oceniali również inne niż dotychczas wymienione problemy, w tym m.in. chuligaństwo i wandalizm, wyzwania związane z napływem migrantów czy odpływem młodych z miasta.

Tabela 28. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania

Analizowany problem	Mieszkańcy				Przedstawiciele instytucji/organizacji			
	Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie	Tak, w minimalnym stopniu	Tak, w zauważalnym stopniu	Tak, w znaczącym stopniu	Nie
Zakłócanie ciszy nocnej	39,2%	25,2%	11,2%	24,4%	42,9%	42,9%	7,1%	7,1%
Chuligaństwo i akty wandalizmu	25,9%	45,0%	24,5%	4,6%	35,7%	57,1%	7,1%	0,0%
Brak dbałości o wspólne dobro w przestrzeni publicznej	18,0%	47,1%	30,9%	4,0%	14,3%	64,3%	14,3%	7,1%
Niezaradność w codziennym życiu	36,0%	32,0%	14,4%	17,6%	14,3%	71,4%	7,1%	7,1%
Problemy migrantów (np. Ukraińców) w codziennym życiu	24,5%	19,4%	14,7%	41,4%	21,4%	42,9%	21,4%	14,3%
Trudności w integracji cudzoziemców	23,7%	24,2%	17,6%	34,5%	0,0%	50,0%	21,4%	28,6%
Niechęć do aktywności wolontariackiej	22,7%	31,3%	18,0%	28,0%	35,7%	21,4%	21,4%	21,4%
Brak wystarczającej oferty kształcenia zawodowego	22,0%	32,0%	20,5%	25,5%	28,6%	35,7%	21,4%	14,3%
Zbyt mała oferta edukacji pozaszkolnej i nieformalnej (koła zainteresowań itp.)	21,9%	35,6%	22,7%	19,8%	35,7%	28,6%	7,1%	28,6%
Niewystarczające wsparcie dla osób z problemami psychicznymi	15,8%	33,5%	34,5%	16,2%	14,3%	28,6%	57,1%	0,0%
Ucieczka ludzi młodych z miasta	9,4%	30,2%	52,5%	7,9%	0,0%	21,4%	78,6%	0,0%
Brak oferty spędzenia czasu w mieście („puste ulice”)	8,6%	39,6%	46,4%	5,4%	28,6%	7,1%	64,3%	0,0%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

Analiza odpowiedzi respondentów wskazuje, że zarówno mieszkańcy Koszalina, jak i przedstawiciele instytucji dostrzegają szerokie spektrum problemów, wykraczających poza wcześniej omówione obszary. Ogółem, biorąc pod uwagę opinie przedstawicieli obu badanych grup, **innymi najbardziej palącymi problemami Koszalina** są:

**Odptyw młodych
z miasta**

**Brak atrakcyjnej oferty
spędzania wolnego
czasu**

**Chuligaństwo
i wandalizm, brak
dbałości o wspólne
dobro**

**Niedostateczne
wsparcie dla osób
z problemami
psychicznymi**

Mieszkańcy częściej zwracają jednak uwagę na codzienne niedogodności (np. brak oferty spędzania czasu, wandalizm), podczas gdy instytucje mocniej akcentują kwestie systemowe i społeczne (zdrowie psychiczne).

Dodatkowo, 25,5% ankietowanych mieszkańców oraz 42,9% ankietowanych przedstawicieli instytucji i organizacji wskazało na inne niż wymienione dotychczas problemy. Wyzwania wymieniane przez przedstawicieli obu grup były w znaczącej mierze zbieżne. Zaliczały się do nich:

- problemy wychowawcze: agresja, patologie w szkołach;
- niedostatek edukacji obywatelskiej i niskie zaangażowanie mieszkańców w życie miasta;
- zły stan szpitala i SOR, zamykanie placówek medycznych;
- rosnące potrzeby związane ze starzeniem się społeczeństwa;
- problemy zdrowotne społeczeństwa (otyłość dzieci, wypalenie zawodowe, brak promocji zdrowego stylu życia);
- wypalenie zawodowe mieszkańców;
- niski poziom wynagrodzeń i trudny rynek pracy, brak ofert w specjalistycznych branżach;
- wysokie koszty życia (ceny nieruchomości, czynszów, opłat komunalnych i transportu);
- nieskuteczność policji i straży miejskiej, niewystarczające kontrole ruchu drogowego, niebezpieczne parkowanie, nadmierne prędkości;
- niszczenie infrastruktury; niezadbane centrum;
- brudne i zaniedbane podwórka, śmieci, brak koszy i kontenerów;
- słabe wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców (wysokie podatki i czynsze w lokalach miejskich); trudne warunki dla rozwoju nowych biznesów, upadek małej gastronomii i usług;
- puste lokale miejskie, które nie są wykorzystane dla młodych czy NGO;
- marginalizacja miasta wobec Szczecina;
- niewystarczające uwzględnianie opinii mieszkańców.

Odbiór miasta i występujących w nim problemów dobrze obrazują wypowiedzi mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym, którzy postanowili podzielić się swoimi przemyśleniami związanymi z tematyką badania. Widać w nich zarówno emocjonalny stosunek do miejsca zamieszkania, jak i wyraźne rozczarowanie jego obecnym stanem.

Koszalin nie ma długoterminowego planu na istnienie. Podejmowane działania nie są spójne i nie są kontynuowane [...]. Każdy pomysł jest pojedynczy, odosobniony. Każdy pomysł nie buduje całości dla dobra i przyszłości miasta.

Źródło: odpowiedzi ankietowanych mieszkańców na pytanie otwarte o inne przemyślenia związane z kontekstem badania. Respondent: Kobieta w wieku 56-65 lat z wykształceniem wyższym, niepracująca.

Mieszkam tu od 3 roku życia, z przerwą na studia w latach 1995-2000. Wtedy chciało się tu wracać z dużego miasta. Dzisiaj [...] nie dzieje się nic dobrego i atrakcyjnego, co zachęcałoby młodych do studiowania, wybierania Koszalina do życia i pracy. Bieżące sprawy, problemy i sugestie mieszkańców nie są wysłuchiwane [...].

Źródło: odpowiedzi ankietowanych mieszkańców na pytanie otwarte o inne przemyślenia związane z kontekstem badania. Respondent: Kobieta w wieku 46-55 lat z wykształceniem wyższym, pracująca.

Opinie respondentów w dużej mierze pokrywają się z wnioskami płynącymi z badania TDI z przedstawicielami Centrum, Zespołu ds. Aktualizacji Strategii i samorządu lokalnego. Jak zostało wcześniej wspomniane, uczestnicy wywiadów wskazywali, że identyfikowane procesy demograficzne, w tym m.in. starzenie się społeczeństwa są jednymi z głównych czynników wpływających na obciążenie systemu usług publicznych, w tym pomocy społecznej.

Drugim, zdaniem respondentów nie mniej ważnym obszarem, jest zdrowie psychiczne, szczególnie dzieci i młodzieży. Po okresie izolacji pandemicznej rośnie skala problemów lękowych, wydłużają się kolejki do psychiatrów i psychologów, a szkoły potrzebują stałej pomocy w pracy z uczniami i rodzicami. Wskazywana jest potrzeba wzmacniania profilaktyki, programów warsztatowych i poradnictwa rodzinnego, a nie tylko interwencji w sytuacjach kryzysowych. W tle pozostaje obciążony system ochrony zdrowia, z niedoborem kadr medycznych i ograniczoną ofertą rehabilitacyjną.

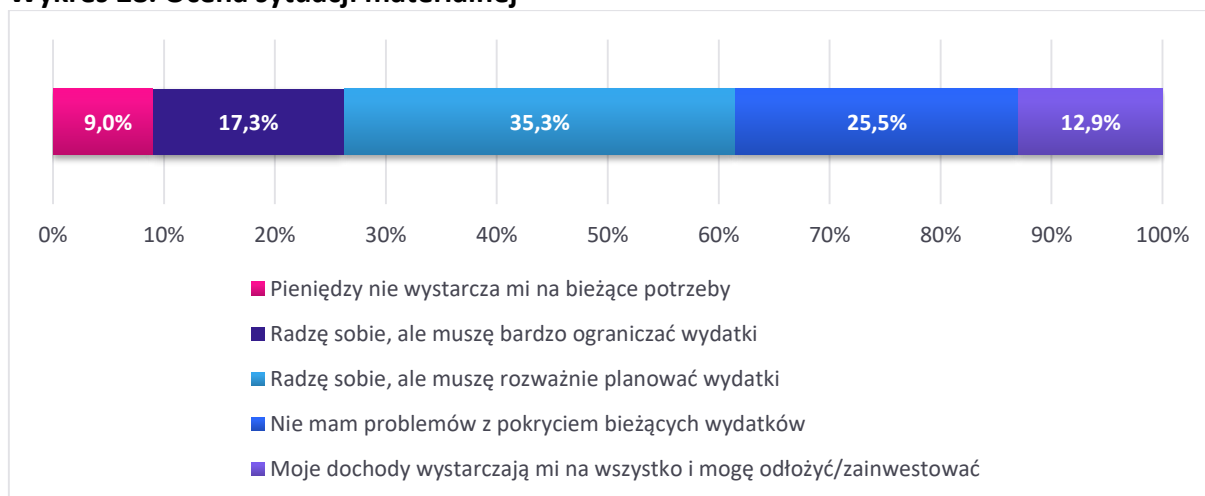
Poócz tego w wywiadach wskazywano na:

- problem mieszkalnictwa (malejące zasoby lokalowe po latach wykupów, zbyt mała podaż tanich mieszkań na wynajem i niewystarczająca liczba lokali komunalnych);
- wyzwania związane z integracją cudzoziemców (trudności językowe, zatrudnienie nieadekwatne do kompetencji, narastająca niechęć wobec obcokrajowców).

3. Ocena warunków życia w Koszalinie

Analiza sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców wskazuje na duże dysproporcje. Blisko co czwarty z ankietowanych mieszkańców deklarował, że jego sytuacja materialna nie jest dobra (26,3%), z czego 9,0% badanych przyznało, że środków nie wystarcza im na bieżące potrzeby. 35,5% respondentów deklarowało, że radzą sobie pod względem materialnym, ale muszą rozważnie planować wydatki. Pozostałe 38,4% badanych nie miało problemów z pokryciem bieżących wydatków, z czego 12,9% mogło dodatkowo odłożyć czy zainwestować.

Wykres 28. Ocena sytuacji materialnej

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278.

W poniższej tabeli przedstawiono oceny mieszkańców dotyczące warunków życia w Koszalinie.

Tabela 29. Ocena warunków życia w Koszalinie

Oceny	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Średnio	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
Pomoc społeczna	13,3%	25,5%	23,4%	8,3%	6,8%	22,7%
Wychowanie przedszkolne	9,7%	33,1%	17,3%	4,3%	6,1%	29,5%
Miejsca rekreacji (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, boiska sportowe)	8,6%	42,4%	33,8%	7,2%	7,2%	0,7%
Szkolnictwo podstawowe	8,6%	41,7%	19,8%	5,8%	2,9%	21,2%
Szkolnictwo ponadpodstawowe	7,9%	40,3%	20,1%	4,7%	2,5%	24,5%
Dostęp do kultury i rozrywki	6,8%	27,7%	45,3%	12,9%	5,8%	1,4%
Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Koszalinie	6,1%	23,0%	33,8%	18,7%	17,3%	1,1%
Opieka żłobkowa	5,8%	27,3%	20,5%	6,5%	6,1%	33,8%
Bezpieczeństwo mieszkańców	5,0%	47,5%	29,9%	9,7%	5,0%	2,9%

Oceny	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Średnio	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb OZN, seniorów, rodzin z małymi dziećmi	4,3%	19,8%	36,7%	21,9%	11,5%	5,8%
Warunki mieszkaniowe	4,0%	29,1%	42,4%	10,8%	7,2%	6,5%
Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby	3,6%	21,2%	36,7%	21,2%	11,2%	6,1%
Imprezy cykliczne w Koszalinie	3,2%	17,6%	36,0%	19,1%	22,7%	1,4%
Dostępność wsparcia psychologicznego	3,2%	13,7%	21,2%	23,7%	25,9%	12,2%
Dostępność doradztwa prawnego	2,5%	16,2%	29,5%	20,5%	12,6%	18,7%
Udział mieszkańców w życiu publicznym Koszalina	1,4%	14,4%	46,8%	21,9%	12,2%	3,2%
Opieka zdrowotna	1,1%	5,0%	32,4%	21,9%	36,7%	2,9%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278.

Analiza powyższej tabeli wskazuje, że – zgodnie z wynikami badania ankietowego z mieszkańcami miasta – **najmocniejszymi stronami Koszalina** (łącznie oceny bardzo dobre i dobre) są:

Bezpieczeństwo mieszkańców 52,5%	Miejsca rekreacji (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, boiska sportowe) 51,1%	Szkolnictwo podstawowe 50,4%	Szkolnictwo ponadpodstawowe 48,2%
--	---	--	---

Dość dobrze oceniano również aspekty takie, jak:

Wychowanie przedszkolne 42,8%	Pomoc społeczna 38,8%	Dostęp do kultury i rozrywki 34,5%	Opieka żłobkowa 33,1%	Warunki mieszkaniowe 33,1%
---	---------------------------------	--	---------------------------------	--------------------------------------

Z punktu widzenia mieszkańców **naj słabszymi stronami Koszalina** (łącznie oceny bardzo złe i złe) są natomiast:

Opieka zdrowotna 58,6%	Dostępność wsparcia psychologicznego 49,6%
----------------------------------	--

Dość nisko oceniano również:

Imprezy cykliczne w Koszalinie 41,7%	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Koszalinie 36,0%	Udział mieszkańców w życiu publicznym Koszalina 34,2%
Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb OZN, seniorów, rodzin z małymi dziećmi 33,5%	Dostępność doradztwa prawnego 33,1%	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby 32,4%

4. Prognoza przyszłych zmian

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na szereg czynników, które w najbliższych latach będą w decydujący sposób kształtować sytuację Koszalina i wyznaczać kierunki działań samorządu.

W **sferze społecznej** na pierwszy plan wysuwają się procesy demograficzne. Miasto zmagają się z niekorzystnymi trendami:

- systematycznym starzeniem się ludności;
- ujemnym przyrostem naturalnym;
- odpływem młodych ludzi.

Udział osób w wieku poprodukcyjnym rośnie, co w praktyce przekłada się na zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekę długoterminową, transport dostosowany do potrzeb seniorów, a także na animację życia społecznego w dzielnicach. Badani eksperci podkreślają, że kurczenie się i starzenie populacji jest czynnikiem najmocniej obciążającym lokalny system usług publicznych – od ochrony zdrowia, przez pomoc społeczną, po mieszkalnictwo. W efekcie rośnie liczba osób wymagających wsparcia w środowisku domowym i jednocześnie pojawia się konieczność rozszerzania dostępności dziennych form aktywizacji seniorów.

Równolegle **narasta znaczenie zróżnicowania kulturowego** związanego z migracjami, szczególnie z Ukrainy. Z jednej strony cudzoziemcy stali się istotnym elementem lokalnego rynku pracy i wspierają gospodarkę, z drugiej – pojawiają się wyzwania integracyjne. Dotyczą one m.in. barier językowych w szkołach i przedszkolach, zatrudniania migrantów poniżej ich kwalifikacji, a także rosnących napięć i niechęci w otoczeniu społecznym. Sytuacja ta przesuwają akcent z doraźnej pomocy na potrzebę systemowych działań integracyjnych i edukacyjnych, które będą sprzyjać akceptacji społecznej i przeciwdziałaniu podziałom.

Coraz większe znaczenie zyskuje również **zdrowie psychiczne mieszkańców**, które wskazywane jest jako jedno z kluczowych wyzwań przez przedstawicieli wszystkich badanych grup. Problemy te szczególnie dotyczą dzieci i młodzież, a także osoby starsze – w ich przypadku dodatkowym czynnikiem ryzyka jest samotność i ograniczone uczestnictwo w życiu społecznym, jak i wykluczenie cyfrowe. Doświadczenie pandemii COVID-19 dodatkowo uwidoczniło słabości w dostępie do wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego.

W **obszarze gospodarczym** głównymi wyzwaniami będą wahania koniunktury, skutki kryzysów energetycznych oraz transformacja rynku pracy. Z jednej strony liczba podmiotów gospodarczych w mieście systematycznie rośnie, z drugiej – niskie zarobki w stosunku do średniej krajowej i ryzyko wyjazdu młodych oraz wykształconych mieszkańców osłabiają lokalny rynek. Wyniki badania TDI wskazują dodatkowo na zagrożenie marginalizacją średnich miast w konkurencji z dużymi ośrodkami, które silniej przyciągają inwestycje i specjalistów. Oznacza to, że władze Koszalina muszą konsekwentnie rozwijać lokalne inwestycje, wspierać przedsiębiorczość oraz w większym stopniu łączyć politykę gospodarczą z polityką społeczną, tak aby miasto było atrakcyjnym miejscem zarówno do życia, jak i pracy.

Nie bez znaczenia jest również **otoczenie prawno-administracyjne**. Zmiany w polityce społecznej, zdrowotnej oraz na rynku pracy będą bezpośrednio wpływać na zakres obowiązków i finansowanie usług świadczonych przez samorząd. Kluczowe znaczenie mają tu mechanizmy finansowania usług społecznych, wysokość transferów z budżetu państwa oraz regulacje dotyczące ochrony zdrowia i systemu edukacji. To one w dużej mierze będą determinować możliwości miasta w zakresie zapewnienia mieszkańcom odpowiedniej jakości usług publicznych.

5. Działania konieczne dla rozwiązania najważniejszych problemów społecznych w Koszalinie

Poniższa tabela przedstawia odsetek odpowiedzi ankietowanych mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, wskazujących na konieczność podjęcia poszczególnych działań służących rozwiązaniu najważniejszych problemów społecznych Koszalina.

Tabela 30. Działania niezbędne do podjęcia w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych Koszalina

Proponowane działania zaradcze	Opinie mieszkańców	Opinie przedstawicieli instytucji/organizacji
Poprawa jakości życia OzN (mieszkania chronione, zniesienie barier architektonicznych)	50,4%	64,3%
Rozwój usług społecznych (wspierających w codziennym życiu rodziny, seniorów, OzN)	50,0%	100,00%
Rozwijanie integracji i samopomocy sąsiedzkiej	47,5%	50,0%
Aktywizacja społeczna osób starszych	46,0%	78,60%
Aktywizacja zawodowa OzN	41,7%	78,6%
Wspieranie inicjatyw pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń)	37,8%	64,3%
Rozwijanie i promowanie wśród mieszkańców postaw wolontariackich	37,4%	50,0%
Przeciwdziałanie bezdomności – poszerzanie istniejącej oferty wsparcia	36,0%	42,9%
Zwiększenie wsparcia osób uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych (narkotyków, dopalaczy), multimediiów itp.	33,5%	57,1%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

Ogółem, zgodnie z wynikami badania ankietowego z mieszkańcami Koszalina oraz przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, do **najpilniejszych działań niezbędnych do wdrożenia w celu przeciwdziałania identyfikowanym problemom społecznym** zaliczają się:

Rozwój usług społecznych	Aktywizacja społeczna seniorów	Aktywizacja zawodowa OzN	Poprawa jakości życia OzN (mieszkania chronione, zniesienie barier architektonicznych)
--------------------------	--------------------------------	--------------------------	--

6. Potrzeby zgłaszane przez mieszkańców i przedstawicieli instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom wykraczające poza ramy Strategii

Jak wskazano wcześniej, w ramach przeprowadzonych badań zarówno mieszkańcy, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom dostrzegali istotne problemy miasta, nierzadko wykraczające poza zakres i możliwości wpływu opracowywanej Strategii. Również one zostały jednak uwzględnione w części diagnostycznej dokumentu, jako istotne wskazówki co do rozwoju Koszalina. W ramach badania ankietowego respondenci zostali także poproszeni o wskazanie, jakie działania należałoby podjąć w celu przeciwdziałania tym problemom. Poniższa tabela przedstawia wyniki ankiety w tym zakresie.

Tabela 31. Działania niezbędne do podjęcia w celu rozwiązania identyfikowanych problemów Koszalina, wykraczające poza ramy Strategii

Proponowane działania zaradcze	Opinie mieszkańców	Opinie przedstawicieli instytucji/organizacji
Poprawa dostępności do lekarzy specjalistów (psycholog, psychiatra, geriatra, endokrynolog i inne)	79,1%	100,0%
Rozwój kultury, rozrywki, sportu i rekreacji	66,2%	50,0%
Oferta tanich mieszkań od miasta dla młodych	56,1%	71,40%
Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych/komunalnych	46,8%	50,0%
Ograniczenie bezrobocia, poprawa rynku pracy	46,8%	42,9%
Przeciwdziałanie tzw. emigracji zarobkowej	43,2%	57,1%
Poprawa bezpieczeństwa poprzez usprawnienie działania policji i straży miejskiej	40,6%	28,6%
Wsparcie (lokalowe, prawne, księgowe itp.) koszalińskich drobnych wytwórców i usługodawców	39,6%	64,3%
Wsparcie przedsiębiorców i pracodawców (doradztwo, szkolenia itp.)	37,8%	64,3%
Utworzenie na korzystnych warunkach wspólnej siedziby dla koszalińskich NGO	22,7%	35,7%
Zwiększenie pomocy osobom najuboższym (finansowej i/lub rzeczowej)	21,9%	21,4%
Pozostałe	7,9%	7,1%

Źródło: badanie CAWI z mieszkańcami Koszalina, n=278 oraz z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

Ogółem, zgodnie z wynikami badania ankietowego z mieszkańcami Koszalina oraz przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, do **najpilniejszych działań niezbędnych do wdrożenia w celu przeciwdziałania innym identyfikowanym problemom** zaliczają się:

**Poprawa dostępu do
lekarzy specjalistów**

**Oferta tanich mieszkań
od miasta dla młodych**

**Rozwój kultury,
rozrywki, sportu
i rekreacji**

**Wsparcie koszalińskich
drobnych wytwórców
i usługodawców**

Do pozostałych niezbędnych do podjęcia działań zaradczych przedstawiciele ankietowanych instytucji i organizacji zaliczali zwiększenie tolerancji w stosunku do uchodźców (7,1% wskazań). Inne, konieczne do wdrożenia działania wskazywane przez mieszkańców koncentrowały się natomiast wokół 7 obszarów:

1. Mieszkalnictwo i przestrzeń miejska:

- rozwój taniego budownictwa (socjalne, komunalne, TBS);
- likwidacja nieekologicznego ogrzewania w kamienicach;
- poprawa estetyki i atrakcyjności miasta – rewitalizacja centrum, parków, ulic.

2. Komunikacja i transport:

- poprawa dostępności komunikacji miejskiej – więcej kursów, lepsze połączenia;
- rozwiązanie problemu parkowania – więcej mandatów za nielegalne parkowanie, większa kontrola służb.

3. Kultura, integracja i życie społeczne:

- organizacja wydarzeń i zajęć także młodych dorosłych;
- utworzenie charakterystycznej atrakcji/wydarzenia, które przyciągnie turystów i będzie wizytówką Koszalina;
- lepszy system informowania o wydarzeniach – aktywna promocja w social mediach przed wydarzeniami;
- wsparcie i dofinansowanie prywatnych inicjatyw kulturalnych;
- zachęcanie lokalnych przedsiębiorców do współpracy przy wydarzeniach, tworzeniu ciekawych miejsc i atrakcji;
- zwiększenie ogólnej atrakcyjności miasta dla mieszkańców i turystów.

4. Zdrowie i wsparcie społeczne:

- zwiększenie dostępu do służby zdrowia (opieka doraźna, nocna i weekendowa);
- wsparcie rodzin i osób w kryzysie psychicznym, szczególnie dzieci i młodzieży;
- współpraca ze stowarzyszeniami (np. osób chorych na celiakię);
- szeroka edukacja rodziców w zakresie komunikacji i kompetencji wychowawczych.

5. Bezpieczeństwo i porządek:

- monitoring miasta dla zwiększenia bezpieczeństwa;
- egzekwowanie zasad porządku publicznego (np. w zakłócania ciszy nocnej).

6. Gospodarka i przedsiębiorczość:

- promocja przedsiębiorczości wśród młodych mieszkańców;
- marketingowe i promocyjne wsparcie dla lokalnych firm i usług;
- tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych inicjatyw gospodarczych.

7. Polityka i zarządzanie miastem:

- większa przejrzystość działań władz i realna współpraca z mieszkańcami.

7. Zasoby instytucji/organizacji sfery społecznej miasta

7.1. Ocena zasobów instytucji/organizacji sfery społecznej miasta

Analiza wyników ankiety dotyczących oceny zasobów instytucji i organizacji wspierających mieszkańców Koszalina wyraźnie widać różnice między zasobami ludzkimi, finansowymi i materialnymi.

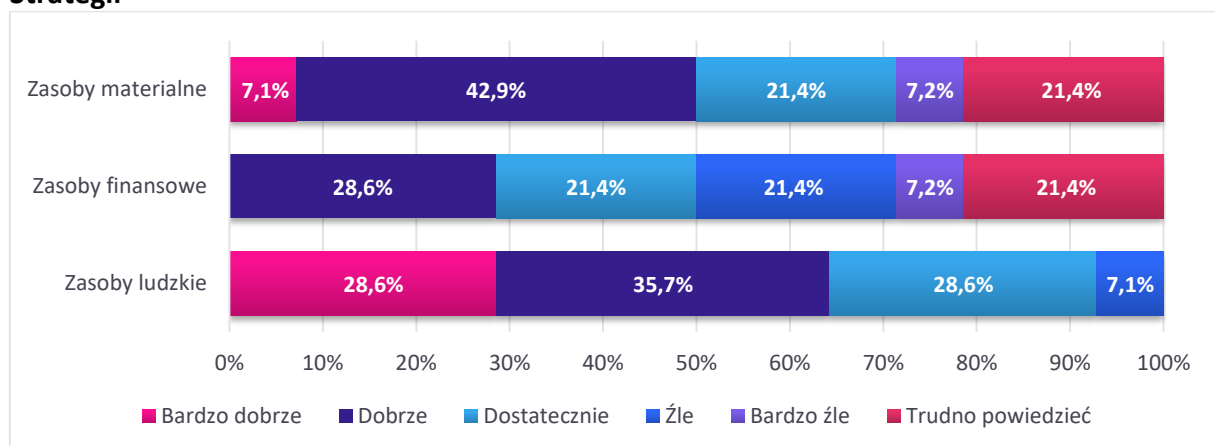
Najlepiej ocenione zostały **zasoby ludzkie**. 64,3% respondentów uznało je za dobre lub bardzo dobre, a jedynie jeden respondent ocenił je jako złe (7,1%). Wskazuje to na ogólnie pozytywną opinię o jakości kadry i jej przygotowaniu do świadczenia wsparcia. Zasoby ludzkie jawią się więc jako największy atut lokalnych instytucji.

Inaczej wygląda sytuacja w przypadku **zasobów finansowych**. Tutaj nie odnotowano żadnej oceny bardzo dobrej, a pozytywne i negatywne opinie rozłożyły się równomiernie (po 28,6% wskazań). Co więcej, aż 1/5 badanych nie potrafiła zająć stanowiska, co może świadczyć o trudności w ocenie stabilności finansów. Obszar finansowy jawi się więc jako najłabsze ogniwo funkcjonowania instytucji.

Zasoby materialne uzyskały wyniki pośrednie. Połowa respondentów oceniła je pozytywnie, najczęściej jako dobre, a na ocenę negatywną wskazał tylko jeden respondent (7,1%). Jednocześnie co piąty z badanych nie był w stanie dokonać jednoznacznej oceny.

Ogólny obraz pokazuje, że instytucje i organizacje wspierające mieszkańców Koszalina najlepiej radzą sobie w obszarze kadrowym, natomiast największe trudności wiążą się z finansami.

Wykres 29. Ocena wystarczalności zasobów reprezentowanej instytucji/organizacji w kontekście ewentualnego włączenia się podmiotu w realizację założeń opracowywanej Strategii

Źródło: badanie CAWI z przedstawicielami instytucji i organizacji związanych ze świadczeniem pomocy mieszkańcom, n=14.

Również z wypowiedzi przedstawicieli Centrum, Zespołu ds. Aktualizacji Strategii oraz samorządu lokalnego wynika, że zasoby instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną w Koszalinie nie są wystarczające w kontekście planowania i wdrażania nowej Strategii. Respondenci potwierdzili, że **największym ograniczeniem są środki finansowe** – budżet miasta nie zapewnia możliwości pełnego pokrycia wszystkich zadań i niemal każda instytucja musi intensywnie sięgać po fundusze zewnętrzne, dotacje czy środki unijne. To z jednej strony świadczy o dużej aktywności w pozyskiwaniu finansowania, z drugiej pokazuje, że lokalny system nie jest samowystarczalny i jego stabilność opiera się na źródłach zewnętrznych.

Zasoby ludzkie oceniane są jako stosunkowo dobre pod względem jakości – wielu pracowników posiada wysokie kwalifikacje i zaangażowanie. Jednak równocześnie podkreśla się, że rosnąca skala i złożoność problemów społecznych przerasta istniejące możliwości kadrowe. Szczególnie brakuje specjalistów w obszarze zdrowia psychicznego, geriatrici, rehabilitacji czy terapii uzależnień. Dodatkowo, część wysoko wykwalifikowanych kadr zbliża się do wieku emerytalnego, co grozi dalszymi lukami kadrowymi.

Jeżeli chodzi o **zasoby rzeczowe**, pojawia się problem infrastruktury, dostępności i organizacji pracy. Instytucje publiczne często pracują w tradycyjnych godzinach, co ogranicza dostęp osobom aktywnym zawodowo. Wskazuje się na potrzebę elastyczniejszej organizacji pracy – np. otwarcia punktów popołudniowych, a nawet tworzenia filii w centrach handlowych czy innych miejscach, gdzie mieszkańcy mogliby łatwiej korzystać z usług. Równolegle podkreślana jest konieczność poprawy dostępności architektonicznej i komunikacyjnej instytucji, ponieważ bariery infrastrukturalne nadal ograniczają możliwość pełnego korzystania z usług publicznych przez część mieszkańców. Dotyczy to w szczególności OzN, seniorów, rodziców z małymi dziećmi oraz osób o ograniczonej mobilności, dla których brak podjazdów, wind, odpowiedniego oznakowania czy dostosowanego transportu publicznego stanowi realną przeszkodę w dostępie do wsparcia. Likwidacja tych barier jest warunkiem zwiększenia inkluzywności usług oraz zapewnienia równych szans w korzystaniu z oferty instytucjonalnej.

Zwraca się również uwagę na niewystarczającą bazę w obszarach kluczowych dla przyszłości: brakuje placówek i programów dedykowanych osobom starszym z chorobami otępiennymi, dziennych form opieki i rehabilitacji, a także bardziej systemowej oferty profilaktyki zdrowotnej i przeciwdziałania uzależnieniom. Wiele instytucji opiera się na dotychczasowych zasobach, które nie są dostosowane do obecnej skali problemów.

Powyższa analiza potwierdza wnioski płynące z Ewaluacji ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”, zgodnie z którą, o ile nakłady kadrowe i rzeczowe poniesione w celu realizacji zaplanowanych działań były adekwatne, możliwości finansowe były znacznie ograniczone, a brak stabilnego finansowania lokalnego spowodował, że niektóre cele nie zostały osiągnięte¹⁰.

Odpowiedzi respondentów badania TDI wskazują natomiast, że sama **liczba i rodzaj instytucji wsparcia w Koszalinie są niewystarczające w porównaniu z rosnącymi potrzebami społecznymi mieszkańców**. Choć system pomocy społecznej i współpraca z NGO są oceniane pozytywnie, to obszary wymagające wzmocnienia stają się coraz bardziej widoczne. W opinii badanych, Koszalin wymaga przede wszystkim wzmocnienia istniejących struktur w obszarze zdrowia psychicznego, pieczy zastępczej i wsparcia młodzieży, a także rozwinięcia nowych form wsparcia profilaktycznego i środowiskowego. Kluczowe jest nie tylko powołanie dodatkowych podmiotów, ale także zapewnienie stabilnego finansowania i rozwój zaplecza specjalistycznego, które pozwoli odpowiadać na najbardziej pilne wyzwania społeczne.

7.2. Ocena współpracy między zaangażowanymi w realizację działań z zakresu pomocy społecznej

W tym miejscu warto również odnieść się do kwestii współpracy między instytucjami publicznymi, NGO i innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację działań z zakresu pomocy społecznej. Zgodnie z wynikami badania TDI, ocena współpracy pomiędzy wspomnianymi podmiotami jest w dużej mierze pozytywna. Wielu respondentów podkreśla, że na przestrzeni ostatnich lat udało się wypracować sprawne mechanizmy kontaktu i szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych. Kluczową rolę w tym systemie pełni Centrum, które stało się swoistą platformą koordynującą i integrującą działania różnych sektorów. Dzięki temu wiele spraw, zgłaszanych nawet w trybie interwencyjnym, udaje się rozwiązywać sprawnie i kompleksowo.

Współpraca dobrze funkcjonuje również na poziomie wyspecjalizowanych partnerstw, jak w przypadku porozumień Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej z NGO, które wspierają osoby wychodzące z zakładów karnych oraz ich rodziny. Tego typu rozwiązania ułatwiają przygotowanie procesu readaptacji jeszcze w trakcie odbywania kary i zmniejszają ryzyko ponownej marginalizacji. Podobne doświadczenia mają organizacje działające na rzecz osób starszych czy z niepełnosprawnościami, które dzięki kontaktom z Centrum i innymi instytucjami są w stanie szybciej reagować na indywidualne potrzeby mieszkańców.

¹⁰ Ewaluacja ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”. Raport końcowy, Gdańsk 2025, s. 77.

Jednocześnie wskazywane są obszary wymagające usprawnień. Najczęściej pojawia się problem komunikacji i dostępności informacji. Wielu mieszkańców – zwłaszcza osoby starsze – nie ma świadomości, jakie usługi oferuje Centrum, ani jak z nich skorzystać. Strona internetowa czy oficjalne kanały komunikacji nie wystarczają, a brakuje systemowych, bezpośrednich form docierania do osób najbardziej potrzebujących. W przeszłości taką funkcję pełniły rady osiedli, które znały swoje środowisko i pośredniczyły między mieszkańcami a instytucjami, natomiast obecnie ten element lokalnego wsparcia jest w zaniku.

Drugim obszarem wymagającym wzmocnienia jest infrastruktura usługowa dla osób starszych i niesamodzielnych. Choć współpraca między podmiotami działa dobrze, to liczba instytucji i pracowników jest niewystarczająca, aby sprostać rosnącym potrzebom demograficznym. Wskazuje się zwłaszcza na konieczność poszerzenia oferty pomocy domowej i środowiskowej, która odciążałaby rodziny i ułatwiała seniorom codzienne funkcjonowanie.

Ogólnie współpracę można więc ocenić jako dobrą – opartą na relacjach i zaufaniu, wzmocnianą przez stosunkowo niewielką skalę miasta, co ułatwia kontakty osobiste i bezpośrednią koordynację działań. Kluczowe wyzwania nie dotyczą samej gotowości do współpracy, lecz sposobu jej organizacji i docierania do osób, które najczęściej pozostają na marginesie systemu wsparcia. Potrzebne są bardziej aktywne formy komunikacji w środowisku lokalnym oraz rozwinięcie sieci usług dla seniorów i osób niesamodzielnych, tak aby dobra współpraca instytucjonalna przekładała się na jeszcze bardziej widoczne efekty w życiu codziennym mieszkańców.

8. Doświadczenia z wdrażania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025”

Zgodnie z wynikami ewaluacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025”, Strategia na lata 2026-2030, powinna uwzględniać wnioski i rekomendacje płynące z przeprowadzonych ewaluacji mid-term i ewaluacji ex-post. W wyniku wspomnianych badań wypracowano łącznie 18 wniosków i rekomendacji, które przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 32. Wnioski i rekomendacje z ewaluacji mid-term i ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025”

L.p.	Wniosek	Rekomendacja
Trafność		
1.	Niemal wszyscy ankietowani mieszkańcy oraz eksperci uczestniczący w badaniu ankietowym potwierdzili, iż obserwowane są pozytywne zmiany w sferze społecznej miasta, wynikające z realizacji założeń Strategii. Pomimo obserwowanego pozytywnego wpływu podejmowanych działań, identyfikuje się również zachodzące negatywne procesy, odzwierciedlając trendy obserwowane w skali kraju. Wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby ewaluacji ex-post potwierdzają aktualność powyższych wniosków. Warto natomiast zwrócić uwagę, że – w przeciwieństwie do uprzedniej ewaluacji – odsetek respondentów dostrzegających pozytywne zmiany w mieście był ograniczony, zarówno wśród mieszkańców, jak i ekspertów. Może to wskazywać, że pogarszająca się sytuacja społeczno-gospodarcza, będąca w dużej mierze konsekwencją kryzysów wywołanych pandemią COVID-19 i konfliktem w Ukrainie (pogorszenie sytuacji na rynku pracy, inflacja, napływ ludności z Ukrainy, kryzysy psychiczne itp.).	W kolejnych latach analizie należy nadal poddać obszary takie, jak pogarszający się stan psychiczny społeczeństwa, odpływ młodej ludności i starzenie się społeczeństwa, wzrost bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zwiększanie się skali problemu uzależnień, oraz wielopropblemowość, tj. nakładanie się negatywnych zjawisk takich, jak uzależnienia, przemoc, choroby m.in. psychiczne, dziedziczenie zachowań, brak chęci zmian i poczucie bezradności. Prócz powyższych, nowa Strategia uwzględniać powinna również programy integracyjne skierowane do cudzoziemców.
2.	Choć wskaźniki określone zostały przez ekspertów jako aktualne i prawidłowe, zwrócić należy uwagę na dużą szczegółowość i „rozdrobienie” zapisów Strategii oraz na fakt, iż sprawozdania z jej realizacji skupione są na poziomie osiągnięcia wybranych wskaźników raczej niż na analizie zmian i trendów i ich przyczyn. Wskaźniki cechują się zbyt wysokim poziomem szczegółowości, nieprawidłowo sugerując sprawozdawczy charakter dokumentu.	Rekomenduje się rezygnację z dużej szczegółowości wskaźników w kolejnych latach, przyjmując w dokumencie wskaźniki o większym poziomie ogólności, które pozwolą na obserwację zachodzących zmian w celu analizy trendów społecznych.

L.p.	Wniosek	Rekomendacja
3.	Identyfikowanym problemem jest brak wskaźnika w zakresie niewystarczającej liczby miejsc dla dzieci w pieczy zastępczej.	Istotne zmiany w możliwościach umieszczenia dzieci w pieczy zaszyły w ostatnich czterech latach, wskazać tym samym należy, iż jest to relatywnie nowy trend, który wymagać będzie dalszej analizy w przyszłości.
4.	Z uwagi na uwarunkowania prawne definiujące pojęcie ubóstwa, wskaźnik dotyczący ubóstwa może nie być w wysokim stopniu miarodajny.	Sugerowanym rozwiązaniem jest zmiana pojęcia ubóstwa w Strategii, pod uwagę biorąc minimum socjalne. Pozwoliłoby to na sprawdzenie ile osób w Koszalinie żyje na takim poziomie dochodów.
5.	Na przestrzeni lat poprawiła się sytuacja w zakresie zabezpieczenia psychiatrycznego osób dorosłych i dzieci. W ostatnich latach wzrosła liczba osób korzystających z miejskiej poradni psychologiczno-pedagogicznej, gdzie identyfikuje się wciąż rosnące zapotrzebowanie na usługi w tym zakresie.	Z uwagi na zmieniającą się sytuację w zakresie dostępu do ochrony zdrowia psychicznego i dalszego zapotrzebowania, w przyszłości możliwa będzie konieczność realizacji diagnozy uwzględniającej te zagadnienia, oraz wypracowanie wskaźników w tym zakresie. Wskazać należy również możliwość uaktualnienia celu szczegółowego 1. Zapewnienie osobom, rodzinom i dzieciom warunków rozwoju oraz pomocy w sytuacjach trudnych o cel operacyjny dotyczący dostępności usług społecznych w zakresie terapii dla dzieci i młodzieży.
6.	Zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań, obecna Strategia jest zbyt obszerna i szczegółowa, co powoduje, że traci charakter dokumentu kierunkowego. Cele i działania wymagają doprecyzowania i uproszczenia, zgodnie z identyfikowanymi obecnie wyzwaniami.	Należy skoncentrować strategię na kilku kluczowych priorytetach i ograniczyć szczegółowość wskaźników, aby urealnić szanse wdrożenia zaplanowanych działań, a zarazem łatwiej oceniać ich postęp.
Skuteczność		
7.	Odzwierciedlając trend w skali kraju, ludność Koszalina charakteryzowana jest jako starzejąca się, gdzie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym stale wzrasta przy odpływie ludzi w wieku produkcyjnym, przy czym niedostateczny jest dostęp do służby zdrowia w zakresie specjalizacji geriatry. Warto jednak zwrócić uwagę, iż stale poszerzany jest pakiet usług na rzecz osób w wieku senioralnym. Problem pozostaje aktualny. Ograniczony dostęp do służby zdrowia w zakresie specjalizacji geriatry jest jednak związany z ogólną sytuacją w Polsce. W całym kraju jest niewielu lekarzy o tej specjalizacji, w związku z czym możliwości zatrudnienia jednego z nich w Koszalinie są ograniczone.	Rekomenduje się uwzględnienie trudności w dostępie do lekarzy specjalistów w zakresie geriatry w przypadku określania wskaźników w kolejnych latach.
8.	Zwrócono uwagę na obciążenie szkół w kontekście gromadzenia wskaźników, z uwagi na powielanie się informacji w dokumentach planistycznych i strategicznych miasta, w tym w Strategii Rozwoju Miasta, Strategii rozwiązywania problemów alkoholowych, Strategii rozwiązywania problemów społecznych, na potrzeby Urzędu Miejskiego oraz innych instytucji.	Rekomenduje się poddanie analizie realnych możliwości placówek i nawiązanie dialogu ze środowiskiem edukacji w celu poddania pod rozagę rezygnację z części wskaźników w zakresie sfery edukacji, m.in. dotyczących podniesienia jakości kształcenia w kontekście egzaminów zewnętrznych.

L.p.	Wniosek	Rekomendacja
9.	Strategia pozwoliła osiągnąć istotne efekty w zakresie poprawy dostępności usług społecznych, szczególnie po utworzeniu Centrum, a także w redukcji bezrobocia i rozwoju oferty kulturalnej. Jednocześnie nie wszystkie problemy udało się rozwiązać – bezdomność, ubóstwo i uzależnienia utrzymują się na wysokim poziomie, a mieszkańcy wciąż zgłaszają niedostatki w ofercie dla młodzieży i rodzin.	Rekomenduje się, by działania miasta koncentrowały się nie tylko na poprawie dostępności usług, ale również na ich jakości i skuteczności. Warto rozwijać kompleksowe programy przeciwdziałania bezdomności i uzależnieniom, w większym stopniu integrujące wsparcie społeczne, zdrowotne i zawodowe.
10.	Analiza stopnia realizacji wskaźników Strategii pokazuje obraz złożony i niejednorodny. W wielu obszarach wystąpiły wyraźne rozbieżności pomiędzy założonymi trendami a faktycznymi rezultatami. Tam, gdzie oczekiwano stabilności, odnotowano spadki lub znaczne wahania – np. w zakresie efektywności pracy socjalnej, usług opiekuńczych dla seniorów czy przeciwdziałania bezdomności. Część wskaźników miała charakter incydentalny (np. wprowadzenie programów miejskich) i została zrealizowana jednorazowo, bez kontynuacji. Zdarzały się także przypadki, gdy system monitorowania nie pozwalał na jednoznaczną interpretację trendu – np. spadek liczby gospodarstw oczekujących na mieszkania komunalne można uznać zarówno za efekt pozytywny (zaspokajanie potrzeb), jak i sygnał zmniejszonej podaży lokali. W kilku obszarach udało się jednak osiągnąć wartości przekraczające oczekiwania – dotyczyło to m.in. aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych przez PUP i OWES. Ogólnie jednak większość wskaźników potwierdza, że zakładane cele były trudne do osiągnięcia i wymagają redefinicji.	W kolejnych strategiach należy ograniczyć liczbę i nadmierną szczegółowość wskaźników, koncentrując się na tych, które w największym stopniu oddają zmiany społeczne. Powinny być także elastyczne – umożliwiać reagowanie na sytuacje kryzysowe (takie jak pandemia czy migracje).
11.	Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na ograniczoną skuteczność podejmowanych działań informacyjnych. Informacje o dostępnych działaniach i wsparciu nie zawsze docierają do potencjalnych odbiorców, z uwagi na niedostosowanie kanałów przekazu do specyfiki odbiorców.	Zastosowanie różnych form i kanałów informowania potencjalnych odbiorców o dostępnych działaniach i wsparciu, tak aby skutecznie docierać do wszystkich grup docelowych (np. seniorów, młodzieży, OzN).
Efektywność		

L.p.	Wniosek	Rekomendacja
12.	Nie identyfikuje się żadnych błędnych założeń w procesie zarządzania i koordynacji wdrażania Strategii. Co istotne, członkowie Zespołu ds. Aktualizacji Strategii wysoko oceniali jakość współpracy, nie wskazując przy tym na wystąpienie jakichkolwiek problemów w tym zakresie od 2021 roku. Ponadto, badani eksperci nie mieli też żadnych trudności z pozyskiwaniem danych do monitoringu. Ewaluacja ex-post potwierdziła, że w całym okresie wdrażania założeń dokumentu współpraca między członkami Zespołu ds. Aktualizacji Strategii miała charakter pozytywny.	Rekomenduje się dążenie do utrzymania prawidłowej i bieżącej współpracy pomiędzy jednostkami i organizacjami zaangażowanymi we wdrażanie zapisów dokumentu.
13.	W czasie realizacji Strategii w sferze społecznej zaszły gwałtowne i nieoczekiwane zmiany, takie, jak pandemia wirusa SARS CoV-2 i jej wciąż odczuwane skutki, jak również konflikt zbrojny w Ukrainie i związany z tym napływ ludności, w tym w wieku senioralnym i dzieci, wymagający podjęcia odpowiednich działań. Wyniki ewaluacji ex-post potwierdziły, że realizacja Strategii była w istotnym stopniu kształtowana przez czynniki zewnętrzne, takie jak pandemia COVID-19 czy wojna w Ukrainie. Zjawiska te wprowadziły do lokalnej polityki społecznej nowe wyzwania – od konieczności przeciwdziałania kryzysom zdrowia psychicznego, po integrację napływających migrantów – które nie były przewidziane w pierwotnych założeniach dokumentu.	Z uwagi na szybko zachodzące zmiany i trudne do przewidzenia ich efekty w kolejnych latach należy dążyć do tego, aby zapisy Strategii cechowały się elastycznością i zapewniały możliwość bieżącego reagowania na zachodzące zmiany w otoczeniu prawnym oraz w sferze społecznej miasta.
14.	Zrealizowana analiza wykazała dużą wagę współpracy ze szkołami w kontekście wzrastającego trendu problemów opiekuńczo-wychowawczych, problemów z uzależnieniem dzieci i młodzieży, oraz z przemocą rówieśniczą.	Zapisy Strategii uwzględniają działalność UM w tym zakresie, zalecane jest jednak również podkreślenie roli szkół, w tym w kontekście zmiany przepisów prawnych wskazujących, iż w każdej placówce edukacyjnej dostępny powinien być psycholog, tym samym sugerując zasadność wskaźnika dotyczącego liczby dzieci objętych pomocą psychologiczną w szkołach.
15.	Wdrażanie Strategii wiązało się ze skutecznym pozyskiwaniem środków zewnętrznych i dużym zaangażowaniem NGO, co pozwalało relatywnie niskim kosztem osiągać szeroki zakres działań. Równocześnie w części obszarów, takich jak inwestycje infrastrukturalne czy funkcjonowanie usług społecznych, widoczne były bariery organizacyjne, np. wydłużające się remonty czy ograniczone godziny pracy instytucji.	Warto usprawnić procesy organizacyjne, kładąc nacisk na planowanie i monitorowanie inwestycji oraz większą elastyczność. Dobrym rozwiązaniem byłoby również wprowadzenie stabilnych mechanizmów finansowania, aby umożliwić im wieloletnie działania i zwiększyć efektywność współpracy.
16.	NGO i inicjatywy oddolne mają duży potencjał, ale często brakuje im stabilnych źródeł finansowania.	Zapewnienie wsparcia finansowego i instytucjonalnego dla NGO, a także wzmocnienie partycypacji mieszkańców poprzez rozwój budżetu obywatelskiego i innych form współdecydowania.

L.p. Wniosek		Rekomendacja
Użyteczność		
17.	Mieszkańcy wskazują, że dostrzegają pozytywne efekty realizacji Strategii, zwłaszcza w obszarze rozwoju infrastruktury, usług społecznych i oferty kulturalnej. Równocześnie odczuwają, że część problemów nie została wystarczająco zaadresowana – dotyczy to w szczególności oferty spędzania czasu wolnego dla młodych i rodzin, dostępności mieszkań komunalnych oraz wsparcia psychologicznego.	W przyszłych dokumentach strategicznych należy mocniej uwzględniać perspektywę użytkowników – mieszkańców. Można to osiągnąć poprzez systematyczne konsultacje społeczne i diagnozy potrzeb, a także lepsze dopasowanie usług do realnych potrzeb różnych grup, np. rodzin z dziećmi, seniorów czy młodzieży.
Trwałość		
18.	Wiele efektów Strategii ma charakter długofalowy – np. rozbudowana infrastruktura społeczna, nowe instytucje, rozszerzona oferta kulturalna czy wzrost liczby przedsiębiorstw. Niemniej część pozytywnych zmian jest zagrożona przez procesy zewnętrzne, takie jak starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych czy rosnące problemy psychiczne, na które miasto ma ograniczony wpływ.	Aby zwiększyć trwałość efektów, należy wzmacniać systemowe rozwiązania – w szczególności rozwój usług opiekuńczych i profilaktycznych, a także inwestować w programy adresowane do młodych mieszkańców. Działania prorodzinne, edukacyjne i zdrowotne powinny stanowić podstawę długofalowej polityki rozwoju.

Źródło: Ewaluacja ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025”. Raport końcowy, Gdańsk 2025, s. 88-92.

Dodatkowo, wywiady pogłębione z przedstawicielami Centrum, Zespołu ds. Aktualizacji Strategii, jak i samorządu lokalnego pozwoliły na opracowanie szeregu zaleceń służących udoskonaleniu opracowywanej Strategii.

Misja

W ocenie respondentów badania TDI misja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025” pozostaje w dużej mierze aktualna. Jej uniwersalny charakter – akcentujący godne życie, szanse rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu – dobrze odpowiada na podstawowe potrzeby mieszkańców i nadal wyznacza kierunki działań polityki społecznej.

Podkreśla się jednak, że od momentu jej sformułowania zmieniły się warunki, w jakich funkcjonuje miasto, a niektóre wyzwania zyskały na znaczeniu. Wśród nich szczególnie często wymieniane są kwestie zdrowia psychicznego, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, a także konieczność dostosowania działań do dynamicznych procesów demograficznych: starzenia się społeczeństwa, spadku liczby mieszkańców i odpływu młodych ludzi. Coraz większe znaczenie ma też otwartość miasta na zjawiska globalne, takie jak migracje, oraz na wynikające z nich potrzeby integracyjne.

W tym sensie misja mogłaby zostać zmodyfikowana, aby mocniej akcentować rozwój potencjału mieszkańców, profilaktykę zdrowotną – także w obszarze zdrowia psychicznego – oraz tworzenie warunków do aktywnego i bezpiecznego starzenia się. Wskazywano też na potrzebę podkreślenia edukacji i wsparcia młodzieży w radzeniu sobie z nowymi wyzwaniami, w tym cyberprzemocą i presją społeczną.

Ogólny kierunek zapisany w dotychczasowej strategii jest więc nadal właściwy, ale przyszła misja powinna uwzględniać nowe realia i procesy społeczne. Jej uzupełnieniem mogłoby być podkreślenie, że Koszalin to miasto wspierające rozwój mieszkańców „poprzez wzmacnianie ich potencjału, budowanie odporności społecznej i tworzenie warunków do integracji w zmieniającym się świecie”. Dzięki temu zachowana zostałaby ciągłość, a jednocześnie strategia odpowiadałaby bardziej precyzyjnie na współczesne wyzwania.

Cele strategiczne

Wyniki badania TDI potwierdziły, że cele strategiczne „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025” w dużej mierze zachowują swoją aktualność, ponieważ dotyczą obszarów, które wciąż są kluczowe dla jakości życia mieszkańców: wsparcia rodzin i dzieci w kryzysie, poprawy dostępności usług zdrowotnych i społecznych, polityki senioralnej, integracji społecznej, bezpieczeństwa publicznego, edukacji oraz rozwoju kapitału społecznego. To uniwersalne priorytety, które nie tracą znaczenia wraz z upływem czasu.

Jednocześnie respondenci podkreślają, że nowe wyzwania społeczne wymagają pewnych uzupełnień i doprecyzowań. Szczęólnego wzmocnienia potrzebuje aspekt zdrowia psychicznego, zarówno w odniesieniu do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych oraz seniorów. Wskazuje się na potrzebę rozbudowy systemu wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego, skrócenia czasu oczekiwania na pomoc oraz rozwinienia działań profilaktycznych.

Drugim obszarem wymagającym rozszerzenia jest polityka senioralna. Oprócz zapewnienia opieki i aktywizacji ważne staje się przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu osób starszych, które coraz częściej pozostają bez wsparcia rodzinnego.

W ramach celów związanych z rynkiem pracy należy przesunąć akcenty: nie chodzi już o ogólne przeciwdziałanie bezrobociu, lecz o reintegrację grup szczególnie narażonych na wykluczenie – osób starszych, po 50 roku życia, OzN oraz młodych bezrobotnych.

Istotne jest także uwzględnienie nowych zjawisk społecznych, takich jak migracje i związane z nimi procesy integracyjne, samotność, wykluczenie cyfrowe czy narastające problemy społeczne w obszarach zdegradowanych. W tym kontekście pojawia się propozycja włączenia do Strategii celu dotyczącego intensyfikacji działań pomocowych na terenach rewitalizowanych, które kumulują negatywne zjawiska społeczne.

Wskaźniki monitorowania

W odniesieniu do wskaźników monitorowania Strategii, w ramach badania TDI z jednej strony podkreślano, że wskaźniki w większości umożliwiały ocenę postępów – były możliwe do pozyskania i dawały podstawy do porównań w czasie. Ich mierzalność i dostępność sprawiły, że monitoring nie napotykał zasadniczych trudności technicznych. Pojawiały się opinie, że system był wystarczający i w obecnym kształcie nie wymaga zasadniczych zmian.

Z drugiej jednak strony część respondentów zwracała uwagę, że wskaźniki były nadmiernie szczegółowe, a przez to ich monitorowanie miało często charakter sprawozdawczy, koncentrujący się na bieżącej działalności instytucji, zamiast na realnej ocenie efektów działań strategicznych. W rezultacie raporty powstawały jako obszerne opisy aktywności, co utrudniało uchwycenie szerszych trendów i zmian społecznych. Pojawiały się również sygnały, że część wskaźników powielala się z innymi dokumentami i programami, co dodatkowo komplikowało analizę.

Biorąc pod uwagę powyższe, w kontekście nowej Strategii najczęściej podnoszoną rekomendacją jest ograniczenie liczby wskaźników i skupienie się na tych najbardziej kluczowych, o większym poziomie ogólności. Dzięki temu możliwe byłoby lepsze uchwycenie trendów społecznych, a nie tylko bieżących działań operacyjnych. Ważne jest też zapewnienie ich cyklicznej dostępności i porównywalności w dłuższej perspektywie, aby umożliwiały ocenę zmian w czasie.

Dodatkowym postulatem jest większe włączenie społeczności lokalnej i NGO w proces monitorowania – nie tylko na etapie konsultacji, ale także przy ocenie realizacji wskaźników i interpretacji danych. Taki udział mógłby sprawić, że monitoring byłby bardziej zakorzeniony w realnych doświadczeniach mieszkańców i lepiej odzwierciedlał ich potrzeby.

System ewaluacji

Wyniki badania TDI z przedstawicielami Centrum, Zespołu ds. Aktualizacji Strategii, jak i samorządu lokalnego wskazują, że dotychczasowy system ewaluacji był ogółem poprawnie skonstruowany i umożliwiał analizę postępów. Zastosowano zarówno elementy ilościowe, oparte na wskaźnikach, jak i jakościowe, uwzględniające opinie mieszkańców, co pozwalało na pełniejsze spojrzenie na efekty działań.

Jednocześnie pojawia się przekonanie, że system ten można usprawnić. Wskazywano na potrzebę częstszej pracy zespołów zadaniowych i większej interdyscyplinarności – współpracy instytucji publicznych, NGO i innych partnerów społecznych przy analizie wyników. Ułatwiłoby to wypracowanie rozwiązań odpowiadających na złożone problemy społeczne.

Za najbardziej adekwatne formy ewaluacji w obszarze działań społecznych uznaje się podejście mieszane: z jednej strony oparte na mierzalnych wskaźnikach ilościowych, z drugiej – na badaniach jakościowych, takich jak wywiady, konsultacje społeczne czy ocena trwałości efektów działań. To właśnie rozmowy z mieszkańcami i odbiorcami wsparcia dają najpełniejszy obraz skuteczności programów i pozwalają uchwycić te aspekty, których liczby nie pokazują.

Sposób zapewnienia realnego wpływu wniosków i rekomendacji płynących z ewaluacji na modyfikację działań

Aby zapewnić realny wpływ wniosków i rekomendacji z ewaluacji na modyfikację działań, konieczne jest wprowadzenie rozwiązań, które sprawią, że ewaluacja nie zakończy się wyłącznie opracowaniem raportu, ale stanie się narzędziem zarządzania polityką społeczną miasta. Kluczowe znaczenie ma systematyczne omawianie wyników przez dedykowany zespół oraz możliwość szybkiego reagowania na potrzeby wynikające z diagnozy.

Jednym z rozwiązań mogłyby być coroczne spotkania zespołu odpowiedzialnego za wdrażanie Strategii, na których przedstawiane byłyby rekomendacje z ewaluacji wraz z propozycjami działań korygujących. Ważne, aby instytucje i organizacje realizujące poszczególne zadania miały obowiązek odniesienia się do rekomendacji w swoich sprawozdaniach – czy zostały uwzględnione, a jeśli nie, to z jakich powodów.

Duże znaczenie ma również powiązanie wyników ewaluacji z procesem planowania finansowego. Część decyzji budżetowych powinna być uzależniona od wniosków płynących z oceny dotychczasowych działań – tak, aby środki trafiały przede wszystkim tam, gdzie widoczna jest skuteczność i realny wpływ na poprawę sytuacji społecznej.

Nie mniej istotna jest także otwartość władz miasta, zwłaszcza prezydenta, na bieżące reagowanie i gotowość do wprowadzania zmian. Tylko przy takim podejściu rekomendacje staną się narzędziem praktycznym, a nie formalnym.

Finansowanie Strategii

Zgodnie z deklaracjami respondentów badania TDI, działania w ramach Strategii powinny być finansowane w sposób zróżnicowany, aby zapewnić stabilność i elastyczność całego systemu. Istotną rolę powinny odgrywać **środki z budżetu centralnego**, finansujące zadania zlecone oraz programy o charakterze ogólnopolskim, jak np. asystent osobisty OzN czy opieka wytchnieniowa.

Niezastąpionym źródłem pozostają **fundusze unijne i inne środki zewnętrzne**, pozwalające na wdrażanie projektów innowacyjnych, inwestycje w infrastrukturę społeczną oraz rozwój nowych usług. Ważne jest także aktywne sięganie po finansowanie regionalne, np. z budżetu województwa, oraz systematyczne przygotowywanie projektów w partnerstwach lokalnych.

Warto również wykorzystywać **potencjał sektora prywatnego i sponsorów**, szczególnie w obszarach, gdzie można budować partnerstwa publiczno-społeczno-prywatne. NGO, realizujące liczne projekty w Koszalinie, mogą także pozyskiwać środki z grantów i fundacji krajowych oraz międzynarodowych, które mogą uzupełniać ofertę miasta.

W ograniczonym zakresie możliwy jest też współudział beneficjentów, np. w formie częściowej odpłatności za niektóre usługi, przy jednoczesnym zachowaniu zasady powszechnej dostępności i wykluczeniu sytuacji, w których osoby potrzebujące byłyby pozbawione wsparcia z powodów finansowych.

Dodatkowym źródłem mogą być środki specjalistyczne, takie jak fundusze postpenitencjarne, które wspierają reintegrację zawodową i społeczną osób opuszczających jednostki penitencjarne. Przykład ten pokazuje, że włączenie niestandardowych źródeł finansowania może przynieść istotne korzyści dla całego systemu wsparcia.

Ostatecznym źródłem finansowania – po wyczerpaniu możliwości uzyskania środków zewnętrznych – powinny być **środki samorządowe**, które gwarantują ciągłość realizacji zadań własnych gminy, szczególnie w obszarach podstawowej pomocy społecznej czy usług kierowanych do rodzin, osób starszych i OzN.

9. Analiza SWOT

Analiza SWOT to ocena silnych i słabych stron danego obiektu na tle szans i zagrożeń ze strony otoczenia. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter rozpatrywanych grup czynników: *strengths* – silne strony, *weaknesses* – słabości, *opportunities* – szanse, *threats* – zagrożenia. Punkt wyjścia dla analizy stanowią atuty i słabości, które bada się w odniesieniu do szans i zagrożeń.

Analiza SWOT pozwoliła na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron sfery społecznej Koszalina, jak również szans i zagrożeń płynących ze strony otoczenia.

Do przeprowadzenia analizy SWOT wykorzystano informacje zgromadzone podczas analizy danych zastanych, w tym przede wszystkim pochodzących z realizowanej w bieżącym roku Ewaluacji ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”, a także wywiadów pogłębionych oraz badania CAWI.

Tabela 33. Analiza SWOT

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
- poprawa dostępności usług publicznych; - minimalizowania skali występowania problemów społecznych w mieście i ograniczenia ich rozwoju na skutek wdrożenia założeń Strategii; - wzmocnienie współpracy między lokalnymi władzami i instytucjami/organizacjami; - aktywna współpraca miasta z NGO, realizacja wielu zadań publicznych; - rozwijająca się polityka senioralna; - rosnąca świadomość decydentów na szczeblu centralnym co do konieczności prowadzenia zrównoważonej polityki społecznej i prorodzinnej; - dostępność zagranicznych środków finansowych z uwagi na trwającą perspektywę finansową UE 2021-2027; - utworzenie i działalność Centrum; - rosnąca liczba podmiotów gospodarczych, co sprzyja zatrudnieniu; - malejąca liczba bezrobotnych, w tym długotrwale; - rosnąca dostępność przychodni; - rosnąca liczba udzielanych porad lekarskich, w tym specjalistycznych; - malejąca liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne; - rosnący odsetek dzieci objętych opieką żłobkową (mimo że liczba dzieci objętych	- starzenie się społeczeństwa; - ujemny przyrost naturalny; - pogłębianie się identyfikowanych problemów społecznych, w tym m.in. uzależnień, problemów psychicznych dzieci i młodzieży, uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej, wandalizmu itp.; - trwałe uzależnienie części osób niezaradnych życiowo od systemu pomocy społecznej; - utrzymujący się wysoki poziom korzystania ze świadczeń pomocy społecznej z uwagi na ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, bezdomność oraz potrzebę ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego; - rosnąca liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych, przy stosunkowo stabilnej liczbie rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych; - rosnąca liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej; - pogłębiająca się bierność wybranych grup społecznych (np. OzN, bezrobotnych itp.); - niska aktywność społeczna OzN; - trudności w integracji imigrantów; - wysokie koszty życia w stosunku do zarobków; - ograniczona dostępność miejsc pracy i brak perspektyw zawodowych;

Analiza SWOT

opieką maleje z uwagi na spadek liczby dzieci w wieku do lat 3); • znaczący odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (114,3%); • atrakcyjna oferta edukacji podstawowej i ponadpodstawowej; • rosnąca liczba osób korzystających z oferty kulturalnej miasta (choć sytuacja w tym zakresie nie wróciła jeszcze do stanu sprzed pandemii); • rozwój oferty kulturalnej miasta (rosnąca liczba organizowanych imprez, wystaw, spektakli, przedstawień itp.); • rozwój infrastruktury drogowej i rowerowej; • rozwój komunikacji miejskiej; • rewitalizacja, dbanie o przestrzeń i estetykę miasta; • rozwój terenów rekreacyjnych; • relatywnie wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców.	• stagnacja gospodarcza; • rosnąca liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych; • spadek liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw, przy równoczesnym wzroście podmiotów wyrejestrowanych; • odpływ młodych z miasta; • ograniczona dostępność do wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego; • ograniczona dostępność do lekarzy specjalistów; • ograniczona dostępność i niska jakość oferty spędzania wolnego czasu; • niesatysfakcjonująca jakość przestrzeni publicznej (niszcząca infrastruktura, wandalizm, ograniczona dbałość o zieleń); • brak mieszkań dostępnych cenowo i perspektyw mieszkaniowych; • ograniczona dostępność mieszkań wspomaganych.
Szanse	Zagrożenia
• dostępność zagranicznych środków finansowych z uwagi na trwającą perspektywę finansową UE 2021-2027; • rosnąca świadomość decydentów na szczeblu centralnym co do konieczności prowadzenia zrównoważonej polityki społecznej i prorodzinnej; • rozwijająca się polityka senioralna; • wzmocnienie współpracy między lokalnymi władzami i instytucjami/organizacjami; • rozwój działalności Centrum.	• starzenie się społeczeństwa; • ujemny przyrost naturalny; • pogłębianie się identyfikowanych problemów społecznych, w tym m.in. uzależnień, problemów psychicznych dzieci i młodzieży, uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej, wandalizmu itp.; • dalszy odpływ młodych z miasta; • rosnące obciążenie systemu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej; • wystąpienie nowych, niemożliwych do przewidzenia czynników zewnętrznych, przekładających się na pogorszenie sytuacji miasta.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników Ewaluacji ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”. Raport końcowy, Gdańsk 2025, s. 86-87 oraz wyników badań przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. Misja, cele i działania Strategii

MISJA

KOSZALIN MIASTEM DAJĄCYM MOŻLIWOŚĆ GODNEGO ŻYCIA POPRZEC PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, WZMACNIANIE POTENCJAŁU MIESZKAŃCÓW I STWARZANIE IM WARUNKÓW DO ROZWOJU

Analizując część diagnostyczną Strategii wyodrębniono 5 najważniejszych obszarów problemowych.

Obszar problemowy 1: Problemy rodzin

W Koszalinie część rodzin zмага się z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego. W ostatnich latach wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w tym zakresie (z 47 w 2021 r. do 72 w 2024 r.). Szczególnie widoczny jest problem niewystarczającej liczby rodzin zastępczych – w 2024 r. działały 104 takie rodziny, co wciąż nie zaspokaja lokalnych potrzeb. Występują też wyzwania związane z samotnym rodzicielstwem, funkcjonowaniem rodzin wielodzietnych oraz zjawiskiem sieroctwa. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że brakuje stabilnych i skutecznych form wsparcia dla rodzin w kryzysie oraz systemowych działań wspierających rodzicielstwo. Do skutków omawianych problemów należą m.in.:

- wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia opiekuńczo-wychowawczego;
- przeciążenie systemu pieczy zastępczej i niedostateczna opieka nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej;
- ryzyko dziedziczenia problemów społecznych (ubóstwo, wykluczenie, uzależnienia);
- osłabienie więzi rodzinnych i spadek poczucia bezpieczeństwa dzieci;
- konieczność zwiększania nakładów na pomoc społeczną i świadczenia zastępcze.

Obszar problemowy 2: Rosnące zapotrzebowanie na dostępne, wysokiej jakości usługi społeczne

W Koszalinie obserwuje się pogłębiające się trudności w dostępie do usług społecznych. Proces starzenia się społeczeństwa sprawia, że rośnie liczba osób wymagających usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i długoterminowych. Usługi społeczne nie nadążają za tymi potrzebami – brakuje wystarczającej liczby miejsc w opiece stacjonarnej i półstacjonarnej, a system wsparcia jest przeciążony. Braki te mogą pociągać za sobą m.in. następujące skutki:

- wzrost liczby osób izolowanych, zmagających się z samotnością;
- przeciążenie instytucji pomocowych i wydłużony czas oczekiwania na wsparcie;

- obniżenie jakości życia i poczucia bezpieczeństwa;
- zwiększenie kosztów systemu opieki społecznej w długim okresie.

Obszar problemowy 3: Niski poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców

W Koszalinie widoczna jest bierność części mieszkańców, zwłaszcza seniorów i OzN, które często pozostają wyizolowane i nie uczestniczą w życiu społecznym. Migranci napotykają bariery językowe i trudności w integracji, co sprzyja powstawaniu napięć. Mieszkańcy sygnalizują też ograniczoną ofertę atrakcyjnych działań kulturalnych i społecznych oraz brak wystarczających mechanizmów włączania ich w procesy decyzyjne. Te czynniki prowadzą do osłabienia więzi sąsiedzkich, niskiego poziomu zaufania i słabej współpracy między instytucjami, NGO i samymi mieszkańcami. Problemy te mogą nieść za sobą m.in. następujące skutki:

- izolacja grup wrażliwych (seniorów, OzN, migrantów);
- niski poziom zaangażowania w działania lokalne i obywatelskie;
- mniejsza skuteczność rozwiązywania problemów społecznych;
- osłabienie poczucia tożsamości lokalnej i więzi z miastem;
- większe ryzyko konfliktów społecznych i marginalizacji części mieszkańców.

Obszar problemowy 4: Uzależnienia

W Koszalinie uzależnienia stanowią jedno z najpoważniejszych wyzwań społecznych. Alkoholizm jest jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej – w 2024 r. wsparcie otrzymało z tego powodu 205 rodzin. Narasta również problem narkomanii – liczba rodzin dotkniętych tym zjawiskiem wzrosła z 9 w 2021 r. do 30 w 2024 r. Coraz częściej zauważane są także uzależnienia behawioralne, w tym m.in. od gier komputerowych czy Internetu. Respondenci badań niemal jednogłośnie potwierdzają istnienie tego problemu, a instytucje pomocowe oceniają jego nasilenie jako bardzo wysokie. Uzależnienia często współwystępują z innymi trudnościami, takimi jak przemoc domowa, problemy opiekuńczo-wychowawcze, bezrobocie czy ubóstwo, pogłębiając wykluczenie społeczne całych rodzin. Do skutków uzależnień należą m.in.:

- osłabienie więzi rodzinnych i zwiększone ryzyko przemocy domowej;
- marginalizacja i izolacja społeczna osób uzależnionych i ich rodzin;
- wzrost liczby dzieci trafiających do systemu pieczy zastępczej;
- trudności w utrzymaniu zatrudnienia i destabilizacja sytuacji materialnej rodzin;
- obciążenie instytucji pomocowych oraz wzrost kosztów społecznych i ekonomicznych związanych z leczeniem, interwencją kryzysową i pomocą społeczną;
- pogorszenie jakości życia mieszkańców i wzrost poczucia zagrożenia w społeczności lokalnej.

Obszar problemowy 5: Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne stanowi istotny element jakości życia mieszkańców Koszalina i jest obszarem, który – zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań – wymaga wzmocnienia w kolejnych latach realizacji Strategii. W mieście dostrzega się narastające zjawiska wpływające na poczucie zagrożenia, w tym szczególnie: nieprzepisowa jazda, wandalizm, akty agresji, patologie w środowisku szkolnym, a także niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego, co może sprzyjać zachowaniom ryzykownym wśród młodzieży. Mieszkańcy zgłaszają również trudności związane z cyberprzemocą, rosnącą presją społeczną wśród młodych oraz niskim poziomem integracji społecznej, co w dłuższej perspektywie może prowadzić do eskalacji konfliktów lokalnych.

Do najważniejszych konsekwencji wynikających z pogarszającego się stanu bezpieczeństwa publicznego należą m.in.:

- pogorszenie jakości życia mieszkańców i osłabienie poczucia bezpieczeństwa w przestrzeni miejskiej, zwłaszcza w godzinach wieczornych;
- spadek integracji społecznej i wzrost napięć społecznych, szczególnie wśród grup wykluczonych lub narażonych na marginalizację;
- nasilenie wandalizmu i innych zachowań destrukcyjnych, zwiększające koszty utrzymania infrastruktury publicznej;
- zwiększone ryzyko przemocy rówieśniczej i zachowań agresywnych, w tym w środowisku szkolnym;
- pogorszenie wizerunku miasta jako miejsca przyjaznego i bezpiecznego, co może wpływać na atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną.

Na podstawie powyższych obszarów problemowych wyłoniono cele strategiczne i operacyjne Strategii oraz niezbędne do podjęcia działania zaradcze.

Tabela 34. Obszary problemowe, cele strategiczne i operacyjne oraz działania zaplanowane w ramach Strategii

Obszar problemowy	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
1. Problemy rodzin	1. Zapewnienie osobom i rodzinom warunków rozwoju oraz pomocy w sytuacjach trudnych	1.1. Zapewnienie wsparcia rodzinom, w tym rodzinom w kryzysie	1. Organizacja poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin 2. Wszechstronne wspieranie rodzin w ich codziennym funkcjonowaniu w tym zapobieganie dziedziczeniu problemów społecznych
		1.2. Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej	1. Zwiększenie liczby miejsc w pieczy zastępczej
		1.3 Wsparcie stabilności mieszkaniowej oraz wzmacnianie zintegrowanego systemu przeciwdziałania bezdomności	1. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkaniowego 2. Działania osłonowe i aktywizacyjne dla osób dotkniętych problemem bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym
2. Rosnące zapotrzebowanie na dostępne, wysokiej jakości usługi społeczne	2. Zapewnienie mieszkańcom Koszalina powszechnego i równego dostępu do usług społecznych wysokiej jakości	2.1. Zapewnienie dostępu do usług, w tym usług opiekuńczych i profilaktycznych, z uwzględnieniem opieki długoterminowej	1. Zapewnienie dostępności miejsc w domach pomocy społecznej oraz dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania 2. Zapewnienie miejsc w zakładach pielęgnacyjnych dla osób wymagających opieki 3. Zapewnienie miejsc w placówkach dziennego pobytu dla osób starszych 4. Rozwijanie oferty wsparcia w zakresie usług społecznych 5. Wsparcie dla opiekunów osób starszych i zależnych
3. Niski poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców	3. Wsparcie integracji i aktywizacji różnych grup społecznych, w tym aktywizacji zawodowej	3.1. Aktywizacja społeczna seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz kształtowanie właściwych postaw akceptacji i tolerancji wśród dzieci i młodzieży	1. Promowanie oraz rozwijanie różnorodnych ofert edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych, które przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu seniorów i osób z niepełnosprawnościami

Obszar problemowy	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
		3.2. Aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem osób 50+	1. Realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+ i osób z niepełnosprawnościami 2. Wsparcie osób bezrobotnych w wejściu lub powrocie na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+ i osób z niepełnosprawnościami 3. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki
4. Uzależnienia	4. Ograniczenie skali uzależnień w Koszalinie poprzez rozwój działań profilaktycznych, zwiększenie dostępności terapii i rehabilitacji oraz wsparcie reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych i ich rodzin	4.1. Ograniczanie wśród mieszkańców Koszalina spożycia alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, minimalizowanie szkód zdrowotnych i społecznych związanych z ich spożywaniem oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym	1. Wdrażanie i realizacja corocznego Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
5. Bezpieczeństwo publiczne	5. Wzmacnianie systemu bezpieczeństwa publicznego i sprzyjających mu działań prewencyjnych	5.1. Przeciwdziałanie naruszaniu przepisów porządku publicznego	1. Zwiększanie skuteczności reagowania i prewencji w zakresie utrzymania ładu publicznego
		5.2. Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych	1. Działania edukacyjne, profilaktyczne i prewencyjne

Źródło: opracowanie własne.

2. Źródła finansowania

Podstawowe **źródła finansowania** działań zaplanowanych w ramach „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2026-2030” stanowić będą:

- środki finansowe z budżetu centralnego;
- środki finansowe pozyskane z funduszy strukturalnych UE, w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+);
- sponsorzy;
- beneficjenci (udział własny);
- inne;
- środki finansowe samorządowe.

3. System wdrażania Strategii

Proces wdrażania Strategii to złożone przedsięwzięcie, które wymaga odpowiedniego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem. Opiera się ono na systematycznym gromadzeniu rzetelnych informacji dotyczących przebiegu działań, ich efektów oraz społecznego odbioru. Aby Strategia mogła zostać uznana za skuteczną, musi być konsekwentnie i odpowiednio wprowadzana w środowisko lokalne. Kluczowe znaczenie ma tu wcześniejsze zaplanowanie podziału obowiązków, w tym wyznaczenie instytucji pełniącej rolę Koordynatora, odpowiedzialnego za komunikację i motywowanie partnerów.

Dla zapewnienia skutecznego wdrażania i monitorowania Strategii zostanie powołany Zespół do Spraw Wdrażania, Monitoringu i Ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2026-2030.

Główne założenia:

1. Nadzór nad realizacją Strategii będzie sprawować Gmina Miasto Koszalin.
2. Funkcję Koordynatora pełnić będzie Centrum Usług Społecznych w Koszalinie. We współpracy z Zespołem ds. Wdrażania, Monitoringu i Ewaluacji Strategii będzie on sporządzał coroczne sprawozdania z realizacji celów, obejmujące zarówno konkretne działania, jak i osiągnięte wskaźniki.

Do **zadań Zespołu** należeć będzie m.in.:

- a) wybór przewodniczącego oraz liderów odpowiedzialnych za poszczególne cele, działania i wskaźniki Strategii;
- b) coroczna ocena postępów we wdrażaniu Strategii na podstawie kart monitorowania przygotowywanych przez liderów;
- c) opracowywanie opinii i wniosków do rocznych raportów z realizacji Strategii;
- d) wprowadzanie zmian w celach, działaniach i wskaźnikach w odpowiedzi na istotne zmiany społeczne;
- e) przedstawianie Prezydentowi Miasta i Radzie Miejskiej informacji oraz ocen dotyczących wdrażania Strategii, stanowiących część corocznego Raportu o stanie miasta.

Zadania liderów obejmować będą monitorowanie działań podejmowanych przez poszczególne instytucje i organizacje oraz przygotowywanie raportów rocznych. Sprawozdania te należy przekazywać w formie papierowej i elektronicznej do Centrum w Koszalinie do 14 lutego po zakończeniu roku sprawozdawczego.

Zespół ds. Wdrażania, Monitoringu i Ewaluacji Strategii będzie spotykał się co najmniej raz w roku, aby ocenić postępy realizacji Strategii. Po każdym spotkaniu przewodniczący przygotuje protokół zawierający wnioski i rekomendacje dotyczące dalszych działań.

Realizacja Strategii będzie polegała na wdrażaniu celów strategicznych i operacyjnych oraz działań za pośrednictwem programów operacyjnych – zarówno już funkcjonujących, jak i nowych. Ważnym elementem tego procesu jest szerokie upowszechnianie Strategii, przekazywanie informacji o jej kluczowych założeniach oraz zapewnienie odpowiednich środków finansowych, w tym pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.

Kluczowym warunkiem powodzenia Strategii jest również zaangażowanie i akceptacja społeczności lokalnej dla wyznaczonych celów. Umożliwia to władzom przejście od prostego administrowania do rzeczywistego zarządzania polityką społeczną. Dlatego tak istotny jest udział mieszkańców w identyfikowaniu potrzeb, problemów, celów i działań związanych z aktualizacją i wdrażaniem Strategii.

Strategia powinna być elastyczna na etapie realizacji – jej cele i działania muszą być na bieżąco monitorowane i weryfikowane w kontekście zmieniających się warunków zewnętrznych, dostępnych zasobów gminy oraz potrzeb mieszkańców. Wprowadzanie modyfikacji do jej zapisów nie tylko jest możliwe, ale w niektórych przypadkach wręcz konieczne, zwłaszcza w części operacyjnej.

4. Monitoring i ewaluacja Strategii

Proces monitorowania realizacji Strategii będzie służył ocenie osiągniętych efektów oraz sprawdzeniu ich zgodności z przyjętymi założeniami. Obejme ona systematyczne gromadzenie i analizę informacji pochodzących od instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację działań przewidzianych w Strategii oraz ze statystyk publicznych. Kluczowym punktem odniesienia będą wskaźniki przypisane do poszczególnych celów strategicznych. Wartości bazowe wskaźników zostaną określone w pierwszym roku realizacji Strategii.

W sytuacjach, gdy zmiany zachodzić będą w obszarach trudnych do opisanego wyłącznie przy pomocy wskaźników lub gdy realizacja zaplanowanych działań napotykać będzie nieprzewidziane wyzwania, wykorzystane zostaną tzw. wskaźniki kontekstowe. Umożliwią one spojrzenie na dane zjawisko w szerszej perspektywie.

Regularny monitoring pozwoli na bieżącą ocenę stopnia realizacji działań strategicznych, a w razie potrzeby – na wprowadzanie niezbędnych zmian wynikających np. z nowych regulacji prawnych czy nasilania się problemów społecznych.

Informacja o postępach we wdrażaniu Strategii oraz uzyskanych rezultatach będzie opracowywana corocznie przez Centrum. Wnioski z monitoringu będą stanowiły podstawę do ewentualnych aktualizacji i dostosowania Strategii do zmieniających się uwarunkowań.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu, Strategia podlegać będzie procesowi **ewaluacji mid-term** (w 2028 r.) oraz **ewaluacji ex-post** (w 2030 r.). Podstawą do ewaluacji staną się zebrane i opracowane dane gromadzone w ramach monitoringu.

Ewaluacja mid-term stanowić będzie obiektywną ocenę przyjętych założeń, dotychczasowego procesu realizacji i osiągniętych rezultatów pod względem trafności, skuteczności, efektywności i użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

Ewaluacja ex-post stanowić będzie obiektywną ocenę procesu realizacji i osiągniętych rezultatów pod względem skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości podjętych w ramach Strategii działań.

W poniższej tabeli przedstawione zostały wskaźniki realizacji Strategii, które służyć będą monitorowaniu postępów w jej wdrażaniu.

Tabela 35. Cele strategiczne i operacyjne, działania i wskaźniki realizacji

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki (instytucje odpowiedzialne/oczekiwany trend)
Cel strategiczny 1. Zapewnienie osobom i rodzinom warunków rozwoju oraz pomocy w sytuacjach trudnych		
1.1. Zapewnienie wsparcia rodzinom, w tym rodzinom w kryzysie	3. Organizacja poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin	- Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego (MPP-P + Centrum) trend: wzrost - Liczba porad w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Gminy (UM Koszalin) trend: wzrost - Liczba dyżurów Rzecznika Praw Obywatelskich (UM Koszalin) trend: constans - Liczba uczestników programów/zajęć podnoszących kompetencje wychowawcze (MPP-P + Centrum) trend: wzrost
	4. Wszechstronne wspieranie rodzin w ich codziennym funkcjonowaniu w tym zapobieganie dziedziczeniu problemów społecznych	- Liczba rodzin/dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny (Centrum) trend: constans - Liczba rodzin z dziećmi, którym przyznano świadczenia finansowe z pomocy społecznej (Centrum) trend: spadek - Liczba rodzin objętych pracą socjalną w tym liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (Centrum) trend: constans - Liczba utworzonych indywidualnych planów pomocy w rodzinach uwikłanych w przemoc (niebieska karta typu C) (Centrum) trend: spadek - Liczba zakończonych procedur "Niebieskie Karty" ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i zrealizowanie planu pomocy (Centrum) trend: wzrost - Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny (Centrum) trend: wzrost - Liczba osób korzystających z Koszalińskiej Karty Mieszkańca pn. „Kocham Koszalin” (Centrum) trend: wzrost

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki (instytucje odpowiedzialne/oczekiwany trend)
1.2. Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej	2. Zwiększenie liczby miejsc w pieczy zastępczej	- Liczba uczestników szkoleń dla kandydatów na opiekunów zastępczych (Centrum) trend: wzrost - Liczba zakwalifikowanych kandydatów na opiekunów zastępczych (Centrum) trend: wzrost - Liczba powrotów dzieci pod opiekę rodziców biologicznych (Centrum) trend: wzrost - Liczba miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej (Centrum) trend: wzrost - Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej (Centrum) trend: spadek - Liczba rodzinnych domów dziecka (Centrum) trend: wzrost - Liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka (Centrum) trend: spadek - Liczba rodzin zastępczych (Centrum) trend: wzrost - Liczba dzieci w rodzinach zastępczych (Centrum) trend: spadek
1.3 Wspieranie stabilności mieszkaniowej oraz wzmacnianie zintegrowanego systemu przeciwdziałania bezdomności	3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkaniowego	- Liczba lokali komunalnych, w tym liczba mieszkań docelowych (na czas nieokreślony) i liczba mieszkań jako najem socjalny (czas określony) (ZBM) trend: wzrost - Stosunek liczby gospodarstw domowych oczekujących do liczby lokali komunalnych (ZBM) trend: constans - Liczba przeprowadzanych zamian mieszkań (ZBM) trend: constans - Liczba osób biorących udział w Programie odpracowywania zadłużenia czynszów oraz innych opłat za używanie lokalu wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Koszalin (ZBM) trend: spadek
	4. Działania osłonowe i aktywizacyjne dla osób dotkniętych problemem bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym	- Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających z placówek dla osób bezdomnych (Centrum) trend: constans - Liczba miejsc w mieszkaniach wspomaganych na terenie Gminy Miasto Koszalin (Centrum) trend: wzrost - Liczba miejsc w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi na terenie Gminy Miasto Koszalin (Centrum) trend: nie dotyczy - Liczba osób z terenu Gminy Miasto Koszalin przebywająca w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi poza Gminą (Centrum) trend: constans

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki (instytucje odpowiedzialne/oczekiwany trend)
Cel strategiczny 2. Zapewnienie mieszkańcom Koszalina powszechnego i równego dostępu do usług społecznych wysokiej jakości		
2.1. Zapewnienie dostępu do usług, w tym usług opiekuńczych i profilaktycznych, z uwzględnieniem opieki długoterminowej	6. Zapewnienie dostępności miejsc w domach pomocy społecznej oraz dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	• Stosunek liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS do liczby miejsc (DPS) trend: spadek • Liczba osób korzystających z Teleopieki, w tym liczba odebranych sygnałów (DPS) trend: wzrost • Liczba osób z chorobami otępiennymi, które korzystają z pobytu w dps i dziennych ośrodkach (DPS) trend: wzrost • Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych (Centrum) trend: wzrost
	7. Zapewnienie miejsc w zakładach pielęgnacyjnych dla osób wymagających opieki	• Stosunek liczby osób oczekujących na pobyt w COD do liczby miejsc (SZGICHp) trend: spadek
	8. Zapewnienie miejsc w placówkach dziennego pobytu dla osób starszych	• Stosunek liczby osób oczekujących na pobyt w placówkach dziennych do liczby miejsc (DPS) trend: spadek
	9. Rozwijanie oferty wsparcia w zakresie usług społecznych	• Liczba dostępnych usług społecznych w ramach PUS (Centrum) trend: constans • Liczba osób korzystających z usług społecznych (Centrum) trend: wzrost • Liczba działań wspierających (Centrum) trend: wzrost
	10. Wsparcie dla opiekunów osób starszych i zależnych	• Liczba opiekunów osób starszych i zależnych korzystających z asystencji osobistej (Centrum) trend: wzrost • Liczba opiekunów osób starszych i zależnych korzystających z opieki wytchnieniowej (Centrum) trend: wzrost
Cel strategiczny 3. Wspieranie integracji i aktywizacji różnych grup społecznych, w tym aktywizacji zawodowej		
3.1. Aktywizacja społeczna seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz kształtowanie właściwych postaw akceptacji i tolerancji wśród dzieci i młodzieży	2. Promowanie oraz rozwijanie różnorodnych ofert edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych, które przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu seniorów i osób z niepełnosprawnościami	• Liczba działań wspierających skierowanych do seniorów i osób z niepełnosprawnościami (Centrum) trend: wzrost • Liczba zrealizowanych przedsięwzięć promujących postawy akceptacji i tolerancji (UM Koszalin – Wydział Edukacji) trend: wzrost • Liczba działań skierowanych do seniorów (PUP) trend: constans

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki (instytucje odpowiedzialne/oczekiwany trend)
3.2. Aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem osób 50+	4. Realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+ i osób z niepełnosprawnościami	- Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów i projektów (PUP) trend: constans - Liczba działań podejmowanych w związku z tworzeniem Zakładu Aktywności Zawodowej w Koszalinie (UM Koszalin) trend: wzrost - Liczba osób uczestniczących w programach aktywizacji zawodowej (OISW) trend: wzrost
	5. Wsparcie osób bezrobotnych w wejściu lub powrocie na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+ i osób z niepełnosprawnościami	- Liczba osób, które skorzystały z usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego (PUP) trend: constans - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP (PUP) trend: constans - Liczba osób, które podjęły aktywizację w ramach wsparcia finansowego (PUP) trend: constans - Liczba utworzonych stanowisk pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych (UM Koszalin) trend: wzrost - Liczba osób z niepełnosprawnościami, które otrzymały środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej (UM Koszalin) trend: wzrost, (PUP) trend: constans - Liczba zatrudnionych osób w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Koszalinie (UM Koszalin) trend: wzrost
	6. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki	- Liczba przyjętych do realizacji miejsc aktywizacji zawodowej (PUP) trend: constans - Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach wsparcia finansowego (PUP) trend: constans - Liczba inicjatyw realizowanych wspólnie z lokalnymi instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy (PUP) trend: constans

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki (instytucje odpowiedzialne/oczekiwany trend)
Cel strategiczny 4. Ograniczenie skali uzależnień w Koszalinie poprzez rozwój działań profilaktycznych, zwiększenie dostępności terapii i rehabilitacji oraz wsparcie reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych i ich rodzin		
4.1. Ograniczanie wśród mieszkańców Koszalina spożycia alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, minimalizowanie szkód zdrowotnych i społecznych związanych z ich spożywaniem oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym	2. Wdrażanie i realizacja corocznego Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	Liczba rocznych programów (UM Koszalin) trend: constans
Cel strategiczny 5. Wzmacnianie systemu bezpieczeństwa publicznego i sprzyjających mu działań prewencyjnych		
5.1. Przeciwdziałanie naruszaniu przepisów porządku publicznego	2. Zwiększanie skuteczności reagowania i prewencji w zakresie utrzymania ładu publicznego	- Liczba przeprowadzonych patroli (Policja, Straż Miejska) trend: wzrost - Liczba przeprowadzonych interwencji (Policja, Straż Miejska) trend: spadek
5.2. Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych	2. Działania edukacyjne, profilaktyczne i prewencyjne	- Liczba działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców, w tym uczniów (Policja, Straż Miejska) trend: wzrost - Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych (OISW) trend: wzrost

Źródło: opracowanie własne.

Coroczne sprawozdanie z realizacji monitoringu Strategii powinno zawierać tabele prezentujące stopień osiągnięcia wskaźników dla każdego celu strategicznego, przygotowane zgodnie z poniższym wzorem. W odróżnieniu od sprawozdań z lat ubiegłych rekomenduje się, aby przy każdym wskaźniku istniała możliwość bezpośredniego zamieszczenia uwag, co pozwoli wyjaśnić ewentualne rozbieżności względem przyjętych założeń.

CEL STRATEGICZNY 1. WZMOCNIENIE RODZIN W PEŁNIENIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I ŻYCIOWYCH POPRZECZ ROZWÓJ SYSTEMU WSPARCIA, ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG DLA RODZIN W KRYZYSIE ORAZ ROZBUDOWĘ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Tabela 36. Realizacja wskaźników Celu strategicznego 1. Wzmocnienie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i życiowych poprzez rozwój systemu wsparcia, zwiększenie dostępności usług dla rodzin w kryzysie oraz rozbudowę pieczy zastępczej

Cel operacyjny	Wskaźniki (instytucje odpowiedzialne/oczekiwany trend)	Jednostka	Wartość bazowa wskaźnika (2025)	Wartość wskaźnika na dzień sprawozdawczy (2026)	...	Obserwowany trend	Uwagi (jeśli dotyczy)
1.1. Zapewnienie wsparcia rodzinom, w tym rodzinom w kryzysie	Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego (MPP-P + Centrum) trend: wzrost	Szt.	...	...	...	...	...
	Liczba porad w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Gminy (UM Koszalin) trend: wzrost	Szt.	...	...	...	...	...
	Liczba dyżurów Rzecznika Praw Obywatelskich (UM Koszalin) trend: constans	Szt.	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...
1.2. Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej	Liczba uczestników szkoleń dla kandydatów na opiekunów zastępczych (Centrum) trend: wzrost	Os.	...	...	...	...	...
	Liczba zakwalifikowanych kandydatów na opiekunów zastępczych (Centrum) trend: wzrost	Os.	...	...	...	...	...
	Liczba powrotów dzieci pod opiekę rodziców biologicznych (Centrum) trend: wzrost	Os.	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...

Źródło: ...

BIBLIOGRAFIA

Dane BDL GUS.

Ewaluacja ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”.
Raport końcowy, Gdańsk 2025.

<https://uczelnie.info.pl/uczelnie/uczelnie-koszalin/> [05.09.2025].

<https://www.koszalin.pl/pl/news/wazne-informacje-dla-nowych-mieszkancow-koszalina> [17.09.2025].

<https://www.koszalin.pl/pl/page/wykaz-szpitali-w-koszalinie> [04.09.2025].

Sprawozdanie Prezydenta Miasta Koszalina z realizacji Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku, Załącznik do Uchwały Nr XVIII/205/2025 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 22 maja 2025 r.

Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2021 rok, Załącznik do Uchwały Nr XLV/728/2022 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 28 kwietnia 2022 r., Koszalin 2022.

Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok, Załącznik do Uchwały Nr LXII/893/2023 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 27 kwietnia 2023 r., Koszalin 2023.

Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2023 rok, Załącznik do Uchwały Nr III/22/2024 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 28 maja 2024 r., Koszalin 2024.

Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2024 rok, Załącznik Do Uchwały Nr XVIII/203/2025 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 22 maja 2025 r., Koszalin 2025.

Uchwała Nr V/33/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu przez Gminę Miasto Koszalin.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*.

Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. *o sporcie*.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Spis tabel

Tabela 1. Prognoza ludności dla Koszalina do 2050 r.	10
Tabela 2. Saldo migracji w latach 2021-2024.....	11
Tabela 3. Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON w Koszalinie w latach 2021-2025 ...	12
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej według klasy wielkości w Koszalinie w latach 2021-2024.....	13
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe Koszalina w latach 2021-2024	14
Tabela 6. Liczba i przyczyny zgonów w Koszalinie w latach 2021-2023.....	18
Tabela 7. Przedszkola w Koszalinie w latach 2021-2024.....	19
Tabela 8. Szkoły podstawowe w Koszalinie w latach 2021-2024.....	20
Tabela 9. Szkoły ponadpodstawowe w Koszalinie w latach 2021-2023	21
Tabela 10. Uczelnie wyższe w Koszalinie w latach 2021-2023.....	21
Tabela 11. Imprezy organizowane w Koszalinie w latach 2021-2024.....	22
Tabela 12. Filharmonie, teatry, kina i muzea w Koszalinie w latach 2021-2024	25
Tabela 13. Kluby sportowe i ćwiczący w Koszalinie w latach 2022-2024	26
Tabela 14. Mierniki realizacji celów programu za lata 2022-2024	27
Tabela 15. Udział poszczególnych zadań priorytetowych w całości wydatkowanych środków finansowych w 2024 r.	28
Tabela 16. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano świadczenia z pomocy społecznej według przyczyn w Koszalinie w latach 2021-2024	29
Tabela 17. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – ubóstwo.....	31
Tabela 18. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – problemy OzN.....	33
Tabela 19. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – bezrobocie	35
Tabela 20. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – problemy seniorów	36
Tabela 21. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – bezdomność	37
Tabela 22. Rodziny, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej i z którymi zakończono współpracę w Koszalinie w latach 2021-2024.....	38
Tabela 23. Rodzinne domy dziecka, rodziny zastępcze i ich podopieczni w Koszalinie w latach 2021-2024	39
Tabela 24. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – problemy rodzin	40
Tabela 25. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania – przemoc w rodzinie	40

Tabela 26. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania uzależnienia	41
Tabela 27. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	42
Tabela 28. Identyfikacja negatywnych zjawisk w mieście i stopień ich występowania	43
Tabela 29. Ocena warunków życia w Koszalinie	46
Tabela 30. Działania niezbędne do podjęcia w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych Koszalina	50
Tabela 31. Działania niezbędne do podjęcia w celu rozwiązania identyfikowanych problemów Koszalina, wykraczające poza ramy Strategii	51
Tabela 32. Wnioski i rekomendacje z ewaluacji mid-term i ex-post „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025”	58
Tabela 33. Analiza SWOT	67
Tabela 34. Obszary problemowe, cele strategiczne i operacyjne oraz działania zaplanowane w ramach Strategii	72
Tabela 35. Cele strategiczne i operacyjne, działania i wskaźniki realizacji	78
Tabela 36. Realizacja wskaźników Celu strategicznego 1. Wzmocnienie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i życiowych poprzez rozwój systemu wsparcia, zwiększenie dostępności usług dla rodzin w kryzysie oraz rozbudowę pieczy zastępczej	83

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Koszalina w latach 2021-2024	8
Wykres 2. Ludność Koszalina według ekonomicznych grup wieku w latach 2021-2024	9
Wykres 3. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w Koszalinie w latach 2021-2024	9
Wykres 4. Małżeństwa i rozwody w Koszalinie w latach 2021-2024	10
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane z rejestru REGON w Koszalinie w latach 2021-2024	13
Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w Koszalinie w latach 2021-2024	14
Wykres 7. Zapotrzebowanie na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gminy w Koszalinie w latach 2020-2022	15
Wykres 8. Przychodnie w Koszalinie w latach 2021-2024	15
Wykres 9. Porady lekarskie i stomatologiczne w Koszalinie w latach 2021-2024	16
Wykres 10. Personel medyczny pracujący w Koszalinie w latach 2021-2023	17
Wykres 11. Personel medyczny w Koszalinie w latach 2021-2023 na 10 tys. ludności	17
Wykres 12. Dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką żłobkową w Koszalinie w latach 2021-2024	19
Wykres 13. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Koszalinie w latach 2021-2024	20
Wykres 14. Biblioteki publiczne z filiami i ich czytelnicy w Koszalinie w latach 2021-2024	22
Wykres 15. Uczestnicy imprez organizowanych w Koszalinie w latach 2021-2024	24

Wykres 16. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym osoby poniżej kryterium dochodowego w Koszalinie w latach 2021-2023	30
Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według badania <i>Rozkład wynagrodzeń w gospodarce narodowej</i> – dane dla Polski i Koszalina za styczeń 2025 r.....	30
Wykres 18. Płeć OzN mieszkających w Koszalinie w 2021 r.....	31
Wykres 19. OzN w Koszalinie w 2021 r. według ekonomicznych grup wieku	32
Wykres 20. Oferty pracy dla OzN na 1 000 bezrobotnych OzN w Koszalinie w latach 2021-2024	32
Wykres 21. Osoby bezrobotne w Koszalinie w latach 2021-2024	33
Wykres 22. Bezrobotni według wieku w Koszalinie w latach 2021-2024	34
Wykres 23. Długotrwale bezrobotni w Koszalinie w latach 2021-2024.....	34
Wykres 24. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani w Koszalinie w latach 2021-2024	35
Wykres 25. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Koszalinie w latach 2021-2024.....	36
Wykres 26. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci i dzieci, na które otrzymywane są zasiłki w Koszalinie w latach 2021-2023.....	38
Wykres 27. Kwota świadczeń rodzinnych wypłacanych w Koszalinie [tys. zł] w latach 2021-2023	39
Wykres 28. Ocena sytuacji materialnej.....	46
Wykres 29. Ocena wystarczalności zasobów reprezentowanej instytucji/organizacji w kontekście ewentualnego włączenia się podmiotu w realizację założeń opracowywanej Strategii	54

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. Metodologia badania

Osobny dokument MS Word.

Załącznik 2. Wzory wykorzystanych narzędzi badawczych

Osobny dokument MS Word.